

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
AİLE VE TÜKETİCİ BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN
KREDİ KARTI VE BİREYSEL KREDİLERİ
KULLANMA DURUMLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Ebru KAYNAK

Ankara
Temmuz, 2013

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
AİLE VE TÜKETİCİ BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN
KREDİ KARTI VE BİREYSEL KREDİLERİ
KULLANMA DURUMLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ebru KAYNAK

Danışman: Prof. Dr. Hacer TOR

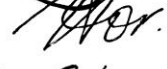
Ankara
Temmuz, 2013

JÜRİ ONAY SAYFASI

Gazi Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Ebru KAYNAK'a ait "İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Kredi Kartı ve Bireysel Kredileri Kullanım Durumları" adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Aile ve Tüketici Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Akademik Unvanı, Adı ve Soyadı	İmzası
Tez Kurulu Başkanı :	Doc. Dr. Hasim Özalp	
Danışman Üye :	Prof. Dr. Hacer TOR	
Üye :	Yrd. Doc. Dr. Gülcan Sağdıçlı Çelep	
Üye :		
Üye :		

Tez Sınav Tarihi : ..09..10..2013.....

ÖN SÖZ

Bu araştırmanın amacı kredi kartı ve bireysel kredi kullanımlarında, ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin ortaya çıkarılmasıdır. Öğretmen görüşlerine dayalı olarak elde edilen bilimsel veriler ışığında önerilerde bulunmaktadır.

İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin kredi kartı ve bireysel kredileri kullanım durumlarını tespit etmek amacıyla yapılan bu araştırma, katılımcılar tarafından ilgiyle karşılanmış ve konunun güncel olması nedeniyle herkesin söyleyecek bir sözünün olması, çalışmanın keyifli yapılmasını ve süratle ilerlemesini sağlamıştır.

Araştırmanın her aşamasında zaman, emek ve tecrübesini esirgemeyen, kendisiyle çalışmaktan onur duyduğum danışmanım Sayın Prof. Dr. Hacer TOR'a, Dr. Yakup AKYEL'e, aileme ve meslektaşlarıma teşekkürlerimi sunarım. Emeklerimizin karşılığı olan bu çalışmanın, bundan sonra bu konuda yapılacak araştırmalara ışık tutmasını ümit ediyorum.

Ebru KAYNAK

ÖZET

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN KREDİ KARTI VE BİREYSEL KREDİLERİ KULLANMA DURUMLARI

KAYNAK, Ebru

Yüksek Lisans, Aile ve Tüketici Bilimleri Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hacer TOR

Temmuz-2013, 108 sayfa

Bu araştırmanın amacı, İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin, kredi kartlarını ve bireysel kredileri ne şekilde kullandıklarının incelenmesidir. Araştırma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problem durumu, önemi, varsayımları, sınırlılıkları verilmiştir. İkinci bölümde kredi kartları ve bireysel krediler hakkında alan yazında yapılan çalışmalar incelenerek teorik çerçeve çizilmiştir. Üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi ele alınmış, araştırma modeli, evreni ve örnekleme, veri toplama araçları hakkında bilgiler verilmiştir. Dördüncü ve son bölümde ise bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

Bu bağlamda araştırmanın amacına uygun olarak ölçme aracı geliştirilmiştir. Ölçme aracı Ankara ili merkez ilçe sınırları içindeki 20 farklı okuldaki 418 öğretmene uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler, SPSS 15.0 istatistik programıyla değerlendirilmiştir. Çözümlemeye dayalı bulgu ve yorumlardan sonuç ve öneriler çıkarılmıştır. Buna göre öne çıkan sonuçlar şunlardır; ilköğretim okullarına görev yapan öğretmenlerin büyük bir bölümünün mal ve hizmet alımında kredi kartı ve bireysel kredileri kullandıkları görülmektedir. Öğretmenlerin büyük bir bölümü günlük alışverişlerde kullanım kolaylığı nedeniyle kredi kartlarını kullandıklarını görmüştür. Bunun yanında öğretmenlerin ev ve araba ihtiyaçlarını gidermede ise uzun vadeli bireysel kredileri tercih ettikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kredi, kredi kartı, bireysel kredi

ABSTRACT

PRIMARY SCHOOL TEACHERS' USE OF CREDIT CARDS AND PERSONAL LOANS

KAYNAK, Ebru

Master's Degree, Department of Family and Consumer Sciences

Advisor: Prof. Dr. Hacer TOR

July -2013, 108 pages

The aim of the study is to analyze the way primary school teachers use credit cards and personal loans. The study consists of four sections: in the first section, problem statement, its value, assumptions and limitations were explained. In the second section, analyzing the literature about credit cards and personal loans, theoretical information was given. In the third section, the method, model, population and sample, data collection methods were explained. In the last section, findings and comments were clarified.

Upon the aims of the study, a measurement tool was developed by the researcher. The tool was applied with 418 teachers in twenty different schools in central district of Ankara. The collected data was analyzed via SPSS 15.0 . The findings and comments based on the analyzed data, results and suggestions were clarified. The leading results among them are that most of the primary school teachers use their credit cards and personal loans while purchasing goods and services, that most of the teachers use credit cards in shopping daily because of its convenience. It is also found out that primary school teachers prefer long term personal loans while purchasing car or house.

Keywords: Loan, credit card, personal loan

İÇİNDEKİLER

Sayfa

JÜRİ ONAY SAYFASI	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ	xii
GRAFİKLER LİSTESİ	xi
KISALTMALAR LİSTESİ	xii

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	5
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Araştırmanın Varsayımları	6
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	7
1.6. Tanımlar	7

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. Kredi Kartı	9
2.1.1. Kredi Kartlarının Ortaya Çıkışı ve Tarihçesi	10
2.1.2. Türkiye’de Kredi Kartları	11
2.1.3. Kredi Kartlarının Çeşitleri	14
2.1.4. Kredi Kartlarının Olumlu ve Olumsuz Yönleri	15
2.2. Bireysel Krediler	17
2.2.1. Bireysel Kredi Türleri	20
2.2.2. Bireysel Kredilerin Olumlu ve Olumsuz Yönleri	29
2.3. İlköğretim Okulu Öğretmenleri.....	31
2.3.1. Türkiye’de Öğretmenlik Mesleğinin Toplumsal Yeri	31
2.3.2. İlköğretim Öğretmenlerinin Sosyo - Ekonomik Sorunları.....	32
2.4. İlgili Araştırmalar	35

2.4.1. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar	35
2.2.1.1. Tüketici/İhtiyaç Kredisi	21
2.2.1.2. Taşıt Kredisi	21
2.2.1.3. Konut Kredisi.....	22
2.2.1.4. Eğitim Kredisi	23
2.2.1.5. Kariyer/Kariyerim Kredisi	24
2.2.1.6. Kişisel Gelişim ve Hobi Kredisi	24
2.2.1.7. Evlilik Kredisi.....	25
2.2.1.8. Faturalı Alışveriş Kredisi	25
2.2.1.9. Tatil Kredisi.....	26
2.2.1.10. İnşaat Tamamlama Kredisi.....	27
2.2.1.11. Onarım ve Dekorasyon Kredisi.....	27
2.2.1.12. Doğalgaz Dönüşüm Kredisi	28
2.2.1.13. Kredili Mevduat Hesabı Kredisi	28
2.4.2. Yabancı Ülkelerde Yapılmış Araştırmalar	40

BÖLÜM III

YÖNTEM	41
3.1. Araştırmanın Modeli	41
3.2. Evren ve Örneklem	41
3.3. Verileri Toplama Araçları	42
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	43

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR	47
4.1. Demografik Değişkenlere İlişkin Bulgular	47
4.2. Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorum	49

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	78
5.1. Sonuç.....	78
5.2. Öneriler	80

KAYNAKÇA	83
EKLER	89
EK 1. ALINAN İZİN ÖRNEKLERİ	89
EK 2. ARAŞTIRMA İÇİN İZİN VERİLEN OKUL LİSTESİ	90
EK 3. ANKET FORMU	91

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. 2012 İstatistik Raporlarında Kredi Kartlarının Yıllara Göre Dağılımı.....	12
Tablo 2. Kişi Başına Düşen Kredinin En Yüksek ve En Düşük Olduğu İllere Göre Dağılımı.....	18
Tablo 3. 2012 İstatistik Raporlarına Göre Takipteki Kredilerin Bakiye Miktarlarını Göre Dağılımı.....	19
Tablo 4. Öğretmenlerin Ülkelere Göre Çalışma Saatlerine Göre Dağılımı.....	33
Tablo 5. Örneklem Grubunun Sayısal Dağılımı	42
Tablo 6. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özelliklerinin Dağılımı	47
Tablo 7. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Ailedeki Kişi Sayısı ve Gelir Durumlarının Dağılımı	78
Tablo 8. Öğretmenlerin Kredi Kartı ile Yaptıkları Aylık Ortalama Harcama Miktarları ve Aylık Ödeme Miktarlarının Dağılımı	49
Tablo 9. Öğretmenlerin Kredi Kartına Nasıl Sahip Oldukları Durumlarının Dağılımı	50
Tablo 10. Öğretmenlerin Kredi Kartı Ödemelerinde En Çok Kullandığı Ödeme Biçimi Durumlarının Dağılımı	50
Tablo 11. Öğretmenlerin Kredi Kartı ile Yaptığı Harcamalarda Ödeme Miktarını Belirleme Durumlarının Dağılımı	51
Tablo 12. Öğretmenlerin Kredi Kartı/Kartları ile Genellikle Ne Tür Harcamalarda Bulunma Durumlarının Dağılımı	52
Tablo 13. Öğretmenlerin Kredi Kartı/Kartlarını En Çok Hangi Amaçla Kullanma Durumlarının Dağılımı	53
Tablo 14. Öğretmenlerin Kredi Kartı Harcamalarında Limiti Aşma Durumlarının Dağılımı	54
Tablo 15. Öğretmenlerin Kredi Kartını Hangi Amaçla Kullanma Durumlarının Dağılımı	54
Tablo 16. Öğretmenlerin Kredi Kartının Sunduğu Özelliklerine Göre Tercih Etme Durumlarının Dağılımı.....	55
Tablo 17. Öğretmenlerin Kredi Kartını Seçerken Hangi Özelliklerini Değerlendirerek Sahip Olma Durumlarının Dağılımı	55
Tablo 18. Öğretmenlerin Kredi Kartlarının Kurum/ Kuruluşlarla İlgili Ödemeler Konusundaki Görüşlerinin Dağılımı	56

Tablo 19. Öğretmenlerin Bireysel Kredi Kullanım Durumlarının Dağılımı	57
Tablo 20. Öğretmenlerin Son Beş Yıl İçerisinde Kullandığı Bireysel Kredi Sayısının Dağılımı	58
Tablo 21. Öğretmenlerin Kullandığı Bireysel Kredileri En Fazla Borçlanma Sürelerin Dağılımı	58
Tablo 22. Öğretmenlerin Banka Faizlerini Araştırma Durumlarının Dağılımı	59
Tablo 23. Öğretmenlerin Bireysel Kredi Borçlanma Sürelerini Belirleme Durumlarının Dağılımı	59
Tablo 24. Öğretmenlerin Kullandığı Bireysel Kredilerde Limit Miktarlarının Dağılımı	60
Tablo 25. Öğretmenlerin Hangi Durumlarda Bireysel Kredi Kullanma Durumlarının Dağılımı	60
Tablo 26. Öğretmenlerin Bireysel Kredi/ Kredileri Kullanma Sıklıklarının Dağılımı	61
Tablo 27. Öğretmenlerin Bireysel Kredi Borçlarını Ödeme Sürelerinin Cinsiyetlerine, Medeni Durumlarına, Yaşlarına ve Mesleki Kıdemlerine Göre Khi-Kare Analizi Sonuçları	63
Tablo 28. Öğretmenlerin Kredi Kartlarının Limitlerini Aşma Durumlarının Cinsiyetlerine, Medeni Durumlarına, Yaşlarına ve Mesleki Kıdemlerine Göre Khi-Kare Analizi Sonuçları	64
Tablo 29. Öğretmenlerin Kredi Kartlarıyla Yaptıkları Aylık Ortalama Harcamalarının Cinsiyetlerine, Medeni Durumlarına, Yaşlarına ve Mesleki Kıdemlerine Göre Khi-Kare Analizi Sonuçları	65
Tablo 30. Öğretmenlerin Bireysel Kredi Borçlanma Sürelerini Belirleme Durumlarının Cinsiyetlerine, Medeni Durumlarına, Yaşlarına ve Mesleki Kıdemlerine Göre Khi-Kare Analizi Sonuçları	66
Tablo 31. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Kredi Kartına İlişkin Tutum Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t-Testi Sonuçları.....	67
Tablo 32. Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Kredi Kartına İlişkin Tutum Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t-Testi Sonuçları.....	68
Tablo 33. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Kredi Kartına İlişkin Tutum Puanlarının Tek Yönlü Varyans (Anova)Sonuçları	69
Tablo 34. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Kredi Kartına İlişkin Tutum Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	71

Tablo 35. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Bireysel Kredilere İlişkin Tutum	
Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t-Testi Sonuçları.....	73
Tablo 36. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Bireysel Kredilere İlişkin	
Tutum Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t-Testi Sonuçları	74
Tablo 37. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Bireysel Kredilere İlişkin Tutum	
Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t-Testi Sonuçları.....	75
Tablo 38. Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Bireysel Kredilere İlişkin	
Tutumlarının t-Testi Sonuçları.....	76

GRAFİKLER LİSTESİ

Sayfa

Grafik 1. 2011 Yılı İstatistik Raporlarında Kullanılan Bireysel Kredi Miktarı ve Kişi Sayısına Göre Dağılımı	13
Grafik 2. Ocak-Mart 2012 Döneminde Tüketici Kredileri ve Konut Kredilerinin Mal ve Hizmet Gruplarına Göre Dağılımı	19

KISALTMALAR LİSTESİ

ATM	: Automated Teller Machines - Otomatik Vezne Makineleri
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BKM	: Bankalararası Kart Merkezi
EFT	: Electronic Funds Transfer- Elektronik Fon Transferi
KDV	: Katma Değer Vergisi
KKDF	: Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEM	: Milli Eğitim Müdürlüğü
N	: Kişi Sayısı
OECD	: Organisation for Economic Co-operation and Development- Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
ÖTV	: Özel Tüketim Vergisi
P	: Anlamlılık düzeyi
POS	: Point of Sales Terminal- Satış Noktası Terminali
Sd	: Serbestlik Derecesi
TBB	: Türkiye Bankalar Birliği
TCMB	: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
$\bar{X}$	: Aritmetik ortalama

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın; problem durumuna, amacına, önemine, varsayımlarına, sınırlılıkları ile tanımlar ve kısaltmalara yer verilmektedir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler bireylerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yaşam biçimlerini etkilemekte olup bu karşılıklı etkileşim, iletişim ve yaşam süreçlerinin temelini oluşturmaktadır. Bu etkileşimlerin bir sonucu olarak ekonomik yaşamda çeşitli şekillerdeki ihtiyaçların karşılanması amacıyla kredi kartları kullanımını gündeme getirmektedir. Ekonomik açıdan bireyler çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla bankacılık hizmetlerinden yararlanarak kredi kartları kullanmaktadır. Günümüzde kredi kartları kullanımı giderek yaygınlık kazanmaktadır.

Kredi kartları ödeme kolaylığı ve kredi kullanma olanağı sağlayan kartlar olarak bireysel kullanım kolaylığı sağlamakta; ödeme kolaylığından dolayı kişiler yanlarında nakit taşımaya gerek duymamaktadır. Bir ödeme aracı olarak kullanılan kredi kartları ve bireysel krediler; nakit taşımaksızın mal ve hizmetlerin satın alınmasında; nakit para çekebilmesine imkân sağlayan plastik paralardır.

“Kredi kartları kullanımı bireysel bankacılık kapsamında olup; tarihsel gelişim sürecine bakıldığında şu kronolojik sırayı izlediği görülmektedir” (Kuzu, 1992: 26-28 ve Boz, 2009: 28). Kartlı ödeme sistemi ilk kez 1887 yılında Edward Bellamy’nin “Looking Backward or Life in The Year 2000” isimli bilim kurgu romanında ortaya atılmıştır. Romanda; 2000’li yıllarda yapılacak alışverişlerin ödemelerinin karttan koparılan parçalar aracılığı ile yapılabileceği öne sürülmüştür.

Nakit ödemeksizin ürün ya da hizmet satın alabilme olanağı sağlayan kredi kartlarının dünyadaki bilinen ilk uygulaması ise 19. yüzyıl sonlarında Amerika Birleşik

Devletleri'nde başlamıştır. Kredi kartlarının ana yurdu olarak nitelendirilen ABD'de ilk kredi kartını 1894 yılında Hotel Credit Letter Company çıkartmıştır. Turizm sektöründe sınırlı bir önem arz eden bu ilk örnekten sonra, “şimdi al sonra öde sloganı” ile 1914 yılında Western Union Bank kredi kullandırma işlevine de sahip olan kredi kartı düzenlenmiştir. Daha sonra 1924 yılında General Petroleum Company, ilk petrol kredi kartını kullanıma sunmuştur.

Avrupa'da kredi kartı sistemi Fransa'da 1960'lı yıllarda “Card Balanche” la çıkarılmış, uygulama ise 1970'lerden sonra yaygınlaştırılmıştır. Kredi kartı öncülerinden Bank of America 1965 yılında mavi/beyaz/altın sarısı renklerden oluşan “Bank Americard”ı çıkarmaları için bankalara lisans vermeye başlamıştır. Kredi kartları 1970'li yılların sonlarında Avrupa ülkeleri dâhil, tüm dünyada yaygın bir ödeme aracı olarak kullanılmaya başlamıştır (Takan, 2001:313).

Türkiye'deki görünüme bakıldığında ise kredi kartı uygulamasının bir Amerikan ortaklığı olan Diners Club'un temsilcisi olan Setur Diners Club kredi kartları ve Turizm A.Ş. tarafından 1969 yılında “Diners Club” kredi kartı çıkartması ile başladığı görülmektedir (Şeker kaya, 1990:5).

Türkiye'de kredi kartı olgusunun 1980'li yıllarda başladığı, 1983- 1988 yılları arasında kredi kartı sisteminde yer alan bankaların küçük ve az şubeli bankalar olması nedeni ile kredi kartı ve kullanıcı sayısının oldukça az olduğu gözlenmekle beraber 2000'li yıllarda 20 milyona yaklaştığı görülmektedir (Çavuş, 2005: 174).

Kredi kartlarının bir kullanım ortamı olarak ilk ATM'nin 1987 yılında hizmete girdiği anlaşılmaktadır. 1988 yılında ise banka kartları, fatura ödemeleri ve yatırım ürünleri bireysel bankacılık kapsamında sunulmaya başlamıştır. Türkiye'de ilk elektronik POS terminali 1991 yılında kullanıma girmiştir. 1993 yılında Europay/Mastercard Türkiye ofisi açılmıştır ve kart artışı giderek yaygınlaşmıştır. 1997 yılında ilk ortaklı (co-branded) kredi kartı piyasaya çıkmıştır. 1999 yılında ilk çok ortaklı (multi-branded) kredi kartları kullanıma sunulmuştur.

Kredi kartlarının dünyada ve Türkiye'deki yukarıdaki gelişim süreci sonunda tüketiciler taksitli kredi kartları ile tanışmıştır. Ayrıca katalog ve puan uygulamaları

farklı bir boyut kazanarak, kazanılan puanların anlaşmalı işyerlerinde nakit şeklinde harcanabilmesi gibi tüketicileri kredi kartlarını kullanmaya özendiren özellikler kredi kartları pazarına sunulmuştur.

Günümüz Türkiye’inde 13 banka tarafından yaygın bir şekilde müşterilere kredi kartı hizmetleri ulaştırılmaktadır (www.bkm.com). Merkez Bankasının kredi kartları verilerine göre bireysel krediler toplam kredilerin % 25,4’ünü oluşturmakta olup kredi kartları ise bireysel krediler içinde % 4,5 paya sahiptir (Yazıcı, 2011: 10).

Bu sayısal görünüm kredi kartlarının gün geçtikçe yaygın biçimde kullanıldığını gösterirken; kolay elde edilebilmeleri nedeniyle bilinçsiz kullanımlar da kredi kartlarına ilişkin sorunları da beraberinde getirmektedir.

Öte yandan kredi kartları kullanımıyla yakın ilişkili olarak görülen bireysel kredi; bankalar tarafından ticari amaçlar dışında kullanılmak üzere konut, taşıt, mal ya da hizmet alımının finansmanına yönelik tüketicilerin kullanımına sunulmaktadır. Bireysel krediler tüketicilere belirlenen faiz oranlarına göre bir ödeme planı dâhilinde geri ödenmek üzere verilen kredilerdir. Bu yapıyla bireysel krediler eldeki para ile gelecekte ele geçecek paranın değişimidir. Bugünkü ekonomik faaliyetlerde bireysel krediler önemli bir rol oynamaktadır (Boz, 2009: 28 ; Zarakoğlu, 1971: 49).

Bireysel Krediler, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa ülkelerinde 1950’lerden beri yaygın olarak kullanılırken Türkiye’de 1980’lerin sonlarında kullandırılmaya başlanmış, 1990’ların başlarından itibaren de yaygınlaşmıştır. Türkiye’de 2000 yılı başlarında bankaların kullandığı bireysel kredi tutarları önemli ölçüde artmıştır. Diğer kredi türlerine göre riskinin daha az olması ve gelecekte düşük enflasyon beklentileri dolayısıyla, şimdiki oranlarla verilen uzun vadeli bireysel kredilerin bir iki yıl sonra daha kârlı olacağı düşüncesinden dolayı bankalar tarafından bireysel kredi kullanımı tercih edilmektedir (Güney, 2007: 101).

Gerek kredi kartları gerekse bireysel kredi kullanımı ile ilgili sorunların aşağıdaki noktalarda toplandığı dikkati çekmektedir. Kredi kartı ile yasal düzenlemeleri içeren ilgili mevzuatın bireysel ihtiyaçları tam olarak karşılayamamaktadır. Gelirler dikkate alınmadan bilinçsiz yapılan tüketimler ilgili kart hamilleri açısından ödeme

güçlükleri yaratmaktadır. Böylece, Kredi kartı ile müşteriler, ellerinde olmayan ve gelecekte kazanacakları gelirleri harcamaktadırlar. Kredi kartları kullanımı ile ilgili açılan davalar daha çok kart veren kuruluşlar lehine sonuçlar vermektedir. Bu durum ise kredi kartı kullananları yeni davalar açma sorunları ile karşı karşıya bırakmaktadır (Yılmaz, 2000: 47).

Kredi kartlarında olduğu gibi bireysel kredilerin kullanımında da bir gerçek olan geri ödeme sorunu en temel açmaz olarak tüketicilerin dolayısıyla kullanıcıların karşısında durmaktadır. Bireysel kredilerin getirdiği sorunlar ise şöyledir: Tüketiciler açısından kredinin sağladığı satın alma kolaylığı yüzünden kişileri aşırı tüketime iterek; tüketim motivasyonunu artırması sonucu, tüketicilerin mali olanakları üzerinde tüketim yapması ve borç altına girmesine neden olmasıdır.

Bireysel krediler, bireysel tasarruf yapma yerine gelirleri bugünden harcamaya neden olmakta; böylece gelecekte bireylerin yatırım yapma kapasitelerinin azaltmaktadır. (Boz, 2009: 55). Bireysel krediler, toplu peşin para avantajının sağladığı pazarlık gücünü ortadan kaldırmaktadır.

Bu sorunlar ise kredi kartları ve bireysel kredi kullanımının bilimsel yöntemlerle irdelenmesi ve araştırılması gereksinimini gündeme getirmektedir. Toplumsal yapıda her türden değişimin ve gereksinimleri gidermenin eğitim sistemleri ve eğitim sistemlerinin en temel ögesi durumundaki öğretmenlerle gerçekleştirilebileceği dikkate alındığında gerek kredi kartları gerekse bireysel kredi kullanımlarında eğitime ve öğretmenlere öncü görevler düşmektedir.

Bu araştırmanın ilgilendiği kredi kartları ve bireysel kredi kullanımlarında ilköğretim öğretmenlerinin görüşlerinin bilinmesi öğretmen görüşlerine dayalı olarak bilimsel verilerin elde edilmesi bilimsel yöntemin bir gereğidir. İşte bu nedenle bu araştırmada kredi kartları ve bireysel kredi kullanımlarında ilköğretim* öğretmenlerinin durumlarının betimlenerek, sorunların ortaya konulması ve sorunların çözümüne yönelik önerilerin belirtilmesi problem durumu olarak ele alınmaktadır.

*Araştırmanın başladığı 2011 yılında Türk Ulusal Eğitim Sisteminde Kesintisiz Sekiz Yıllık Temel Eğitim uygulandığı için; bu araştırma raporunda da bütünlük ve tutarlılık ilkeleri adına; 2013 yılında uygulamaya başlanan 4+4+4 yıllık eğitim sisteminin ilk dört yıllık kademesi olan ilkokul ve ortaokul yerine ilköğretim kavramı kullanılmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bankaların ve finans kurumlarının verdiği kredi kartları ve bireysel krediler, bireylerin birçok ihtiyacını karşılayabilmek amacıyla kredi kartı ve bireysel kredileri kullanımını önemli hale getirmiştir.

Araştırmanın temel amacı; İlköğretim öğretmenlerinin kredi kartları ve bireysel kredileri kullanma durumlarını ortaya çıkarmaktır.

Araştırmanın alt amaçları ise şunlardır:

- 1- İlköğretim öğretmenlerinin kredi kartına sahip olma durumlarına ve bireysel kredileri kullanma durumlarına etki eden faktörleri ortaya koymak,
- 2- İlköğretim öğretmenlerinin kredi kartına sahip olma ve bireysel kredileri kullanma durumlarını yaş, cinsiyet, medeni durum ve mesleki kıdem gibi değişkenlere göre farklılık bulunup bulunmadığını ortaya koymak,

1.3. Araştırmanın Önemi

Tüketiciye, tercihleri doğrultusunda şekillendirilmiş ürünler sunmaya başlayan bankalar, zamanla kredi kartı ve bireysel kredi olgusunun hayatımıza hızlıca girmesini sağlamıştır. Bu olgular zamanla bireylerin ödeme alışkanlıklarını değiştirmiştir.

BKM verilerine göre; 2003 yılında yaklaşık 20 milyon kişi kredi kartı kullanırken bu oran 2010 yılı itibariyle 47 milyona ulaşmıştır. TBB verilerine göre; Ocak- Mart 2012 döneminde 2.044.099 kişiye, 22.1 milyar TL tutarında tüketici ve konut kredisi kullanılmıştır. Bu rakamlar azımsanmayacak kadar fazladır. Yine TBB verilerine göre; idari ve kanuni takipteki krediler Ocak-Mart 2012 dönemi itibariyle 3.5 milyar TL'ye ulaşmıştır.

2009 Ocak ayı itibariyle bireysel kredi kartı borçları 33 milyar 800 milyon TL iken, 2013 Ocak ayı itibariyle iki kattan fazla artarak 72 milyar TL'ye ulaşmıştır.

2009'un Ocak ayında 43,5 milyon olan kredi kartı sayısı 2013 yılının ocak ayı itibariyle 55 milyona yaklaşmıştır. Bankaların kredi kartlarına verdiği harcama limitleri taahhütleri ise aynı dönemde iki kata yakın artarak 67 milyar TL'den 127 milyar TL'ye yükseldi. Bu verilere göre, kredi kartı başına ortalama harcama limiti ise; son beş yıl içerisinde % 50 oranında artarak 1500 TL'den 2 bin 300 TL'ye yükselmiştir(Sözcü Gazetesi, 5 Mayıs 2013,11).

Araştırma konusu ile ilgili olarak yapılmış çalışmalarda kamu kesiminin eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin sayısının önemli sayıda olması ve öğretmenlerin kredi kartı ve bireysel kredi kullanma durumları ile ilgili araştırmanın yok denecek kadar az olması nedeniyle bu araştırma oldukça önem taşımaktadır.

Araştırmanın;

- İlköğretim öğretmenlerinin kredi kartları ve bireysel kredileri kullanma durumlarını betimleyerek bilimsel yöntemle duruma ışık tutabileceği,
- İlköğretim öğretmenlerinin kredi kartı ve bireysel kredilere sahip olmada etki eden faktörleri ortaya koyarak beliren sorunlara ilişkin somut çözüm önerileri geliştirilebileceği,
- Kredi kartı ve bireysel kredilerin kullanımına yönelik bundan sonra yapılabilecek bilimsel araştırmalara da temel veri kaynağı oluşturabileceği,
- Araştırma İlköğretim öğretmenlerinin kredi kartı ve bireysel kredi kullanma bilincinin artmasına katkıda bulunması açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Kredi kartı ve bireysel kredilere sahip olma konusundaki bu araştırma aşağıdaki varsayımlara dayalı olarak gerçekleştirilmiştir.

- Araştırmaya katılan ilköğretim öğretmenleri anket formunu doğru ve içten olarak yanıtladıkları,

- Araştırmada kullanılan anket formu, ilköğretim öğretmenlerinin kredi kartı ve bireysel kredi kullanımındaki durumlarını yansıtabildiği,
- Örneklemin evreni yeterli düzeyde temsil ettiği,
- Araştırmanın sonunda elde edilen sonuçların, araştırma evrenine genellenebileceği,
- Anket formunda yer alan maddeler araştırma probleminin çözümüne yönelik kapsam geçerliliğine sahip olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıklar

Bu araştırma Ankara İli merkez ilçelerinde (Altındağ, Çankaya, Keçiören, Sincan ve Yenimahalle) 20 ilköğretim okulu ve bu okullarda görev yapan öğretmenler üzerinde yapılmıştır. (İlçeler ve okul listesi Ek-2 sunulmuştur). Araştırma kapsamına alınan öğretmenler, Ankara İli merkezinde bulunan ilköğretim okulları arasından basit tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilmiştir.

Araştırma;

- Ankara İli merkezinde görev yapan ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler ile sınırlıdır.
- Konu kapsamı olarak kredi kartları ve bireysel krediler ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Araştırma raporunda sık geçen kavramlar aşağıdaki anlamlarda kullanılmaktadır:

Kredi Kartı: Bankaların ve çıkartmaya yetkili kuruluşların, müşterilerine limitler ile açtıkları kredinin nakit kullanmaksızın mal ve hizmet alımı, nakit para çekme şeklinde kullandıkları ödeme aracıdır (Duranlar, 2004: 58-59).

Kredi: Dilimizde mali itibar, güven, kredili alışveriş anlamlarında kullanılmaktadır. Genel olarak kredi, belirli bir süre sonra ödenmek vaadiyle mal ve hizmet veya satın alma gücü sağlanması şeklinde tanımlanabilir. Başka bir anlatımla

kredi, bir mevcudun belirli bir süre sonra geri alınmak kaydıyla verilmesi veya verilmiş bir varlığın ödenmesine kefil alınmasıdır (Güney, 2007: 67).

Bireysel Kredi: Kişilerce “Tüketim işlemi” kolaylaştırmak amacıyla kullanılan bir kredi türüdür. Bankalar tarafından ticari amaçlar dışında kullanılmak üzere konut, taşıt veya herhangi bir mal veya hizmet alımının finansmanına yönelik olarak kamu veya özel sektör kuruluşlarında ücretli olarak çalışan veya emekli olmuş bireyler, düzenli gelir elde eden gerçek kişiler ile serbest meslek mensupları ile işletme sahibi diğer gerçek kişilere başlangıçta belirlenen faiz oranlarına göre bir ödeme planı dâhilinde geri ödenmek üzere verilen kredilerdir (Takan, 2001: 295; Boz, 2006: 28).

Banka: mevduat kabul eden, amacı bu mevduatı en verimli şekilde çeşitli kredi işlemlerinde kullanmak olan, senet tahsili, emanet kabulü gibi çeşitli hizmetler gören ticari bir kuruluştur (Güney, 2007: 1).

Tüketim: Sözlük anlamı olarak bir şeyleri kullanıp bitirmek, yok etmek demektir. Bir süreç olarak düşünüldüğünde tüketim; belirli ihtiyaçların giderilmesi için bir ürün ya da hizmeti arayıp bulmak, satın almak, kullanmak ya da yok etmek olarak tanımlanabilmektedir (Odabaşı, 2006: 16; Tunçay, 2002: 1).

Tüketici: Bir mal veya hizmeti nihai olarak kullanan veya tüketen kişidir.

İhtiyaç: Giderildiğinde hoşnutluk, sevinç ve doyum gibi olumlu, giderilmediğinde ise acı, hoşnutsuzluk, yokluk, eksiklik durumu yaratan duygulardır (Yazıcıoğlu, 2003).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde kredi kartları ve bireysel kredilerle ilgili kavramsal yapı ortaya konulmaktadır. İlk aşamada kredi kartları ikinci aşamada ise bireysel krediler konusu araştırmanın amaçları doğrultusunda tanıtılmaktadır. Bu bölümün üçüncü alt başlığında araştırmanın kapsamına alınan ilköğretim öğretmenlerinin toplumsal yapı içerisindeki yerleri ve sosyo-ekonomik sorunlarına da yer verilmiştir. Bölümün dördüncü alt başlığında ise Türkiye’de ve Dünya’da bu araştırma konusu ile ilgili yapılan ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Kredi Kartı

Kredi kartları, belli limitler dâhilinde herhangi bir nakit kullanmaksızın mal ve hizmet alımına veya nakit çekimine imkân sağlayan ödeme araçlarıdır. Kullanıcılara para taşıma zorunluluğunu ortadan kaldırması, üye işyerlerine cirolarını artırabilme olanağı sağlaması gibi özellikleri nedeni ile kullanımı artan kredi kartları, alıcı ve satıcılar arasındaki mal ve hizmet ilişkilerinde, geçerli, güvenilir, hızlı ve etkin bir ödeme aracına duyulan gereksinimlerden doğmuştur (Kırdaban, 2005: 17).

Latince’de inanma anlamına gelen “credere” kökünden türeyen kredi sözcüğü güven ve saygınlık anlamı taşımaktadır (Parasız, 2005: 219). Bir sözleşmeye dayanması, faiz ve komisyon ile kar payı gibi bir menfaat karşılığında ve geri ödenmek üzere verilmesi, kredi işleminin ayırt edici özellikleri arasındadır (Parasız, 2005: 12).

Bir başka tanıma göre kredi kartı; tüm dünya üzerinde geçerliliğe sahip, kullanımı kolay, çağdaş, pratik, güvenli ve evrensel bir ödeme aracıdır (Duman, 1998: 127).

İnsanların günlük yaşantılarını sürdürme, rutin harcamalarının yanı sıra seyahat giderlerini karşılamada nakit para ve çek kullanımının çeşitli zorlukları, ödeme vasıtası

olarak kredi kartı olayının ortaya çıkmasına ve bunun bankacılığa süratle yayılmasına sebep olmuştur. Paranın nakit olarak taşınması riski giderek artmıştır. Özellikle; Taşınması, Ödeme sırasında sayılması, Kusurlu ödemelerde bozuk para bulunamaması, Çaldırma ve kaybedilme ihtimali gibi faktörler insanları daha güvenli yollar aramaya yöneltmiştir.

Banka müşterilerini bu tür zorluklardan ve risklerden kurtarmak, onlara daha iyi hizmet vermek ve bankacılık piyasasında daha iyi bir yer edinmek gibi amaçlar sonucunda bankalar arası rekabetin artması kredi kartı sisteminin gelişmesine de neden olmuştur (Emir, 1994: 7).

2.1.1. Kredi Kartlarının Ortaya Çıkışı ve Tarihçesi

Kartlı ödeme sistemi ilk kez 1887 yılında Edward Bellamy'ın “Looking Backward or Life in the Year 2000” isimli bilim kurgu romanında ortaya atılmıştır. Romanda; 2000’li yıllarda yapılacak alışverişlerin ödemelerinin karttan koparılan parçalar aracılığı ile yapılabileceği ve bu ödemelerin kart bitene kadar sürebileceği fikri ortaya atılmıştır. Nakit ödemeksizin ürün ya da hizmet satın alabilme imkânı sağlayan kredi kartlarının dünyadaki bilinen ilk uygulaması ise 19. yüzyıl sonlarında Amerika Birleşik Devletleri’nde başlamıştır.

Kredi kartlarının ana yurdu olarak nitelendirilen ABD’de ilk kredi kartını 1894 yılında Hotel Credit Letter Company çıkartmıştır. Turizm sektöründe sınırlı bir önem arz eden bu ilk örnekten sonra, “şimdi al sonra öde sloganı” ile 1914 yılında Western Union Bank kredi kullandırma işlevine de sahip olan kredi kartı düzenlenmiştir. Daha sonra 1924 yılında General Petroleum Company, ilk petrol kredi kartını çıkarmıştır. Kart sahipleri, benzin istasyonlarından bu kartlar ile ilerleyen dönemlerde olta, plak, mutfak araç-gereçleri ve gümüşten yapılan süs eşyaları gibi ürünleri satın alabilmişlerdir. Kullanım alanları yukarıda sayılan ürünler ile belirli bir bölgede sınırlı kalmıştır (Kaya, 2009: 77).

Avrupa’da kredi kartı sistemi Fransa’da 1960’lı yıllarda “ Card Balanche” la çıkarılmış, uygulama ise 1970’lerden sonra yaygınlaştırılmıştır. Kredi kartı

öncülerinden Bank of America 1965 yılında mavi/ beyaz/altın sarısı renklerden oluşan “Bank Americard”ı “çıkarmaları için bankalara lisans vermeye başlamıştır. Kredi kartları 1970’li yılların sonlarında Avrupa ülkeleri dâhil, tüm dünyada yaygın bir ödeme aracı olarak kullanılmaya başlamıştır (Takan,2001: 313).

2.1.2. Türkiye’de Kredi Kartları

Türkiye’de kredi kartı uygulaması; bir Amerikan ortaklığı olan Diners Club’un temsilcisi olan Setur Diners Club kredi kartları ve Turizm A.Ş. tarafından 1969 yılında “ Diners Club” kredi kartı çıkartması ile başlamıştır (Şeker kaya, 1990: 5).

Türkiye’de gerçek anlamda kredi kartı olgusu 1980’li yıllarda başlamakla birlikte, sistemin gelişimi ve aktivite kazanması 1983 yılının sonlarındadır. 1983- 1988 yılları arasında kredi kartı sisteminde yer alan bankaların küçük ve az şubeli bankalar olması nedeni ile kredi kartı ve kullanıcı sayısı oldukça azdır fakat 1984 yılında Visa’nın Türkiye ofisini açması ivmeyi hızlandırmıştır (Çavuş, 2005: 174).

1987 yılında ilk ATM hizmete girmiştir. Yine 1987 yılında diğer bireysel ürünler olan konut ve araç kredileri hayatımıza girmiştir. 1988 itibariyle banka kartları, fatura ödemeleri ve yatırım ürünleri bireysel bankacılık kapsamında sunulmaya başlamıştır. 1990 yılında BKM A.Ş. kurulmuştur. (13 özel ve kamu bankası ortaklığı ile, switch hizmeti vermek amacı ile) 1990’lı yıllarda yapılan harcamalar ile puan kazanım ve bu puanların kataloglardan ürün seçimi şeklinde kullanımı başlamıştır. Türkiye’de ilk elektronik POS terminali 1991 yılında kullanıma girmiştir. 1993 yılında Europay/ Mastercard Türkiye ofisi açılmıştır ve kart artışı iyice hız kazanmıştır. 1997 yılında ilk ortaklı (co-branded) kredi kartı piyasaya çıkmıştır.

1999 yılında ilk çok ortaklı (multi-branded) kartlar hayatımıza girmiştir. Tüketici aynı zamanda taksitli kredi kartları ile tanışmıştır. Ayrıca katalog ve puan uygulamaları farklı bir boyut kazanarak, kazanılan puanların anlaşmalı işyerlerinde nakit şeklinde harcanabilmesi gibi özellikler pazara sunulmuştur. Günümüzde 13 banka tarafından yaygın bir şekilde müşterilere (hem tüketiciler hem de işyerleri) bu ürünler ve hizmetler ulaştırılmaktadır (www.bkm.com.tr).

Merkez Bankasının Mart 2010 verilerine göre bireysel krediler toplam kredilerin % 25,4'ünü oluşturmakta olup kredi kartları ise bireysel krediler içinde % 4,5 paya sahiptir. Ancak, tasfiye olacak alacaklara baktığımızda ise kredi kartlarının % 52,1 gibi oldukça yüksek bir ağırlığa sahip olduğu görülmektedir (Yazıcı, 2011: 10)

Tablo 1. 2012 İstatistik Raporlarında Kredi Kartlarının Yıllara Göre Dağılımı

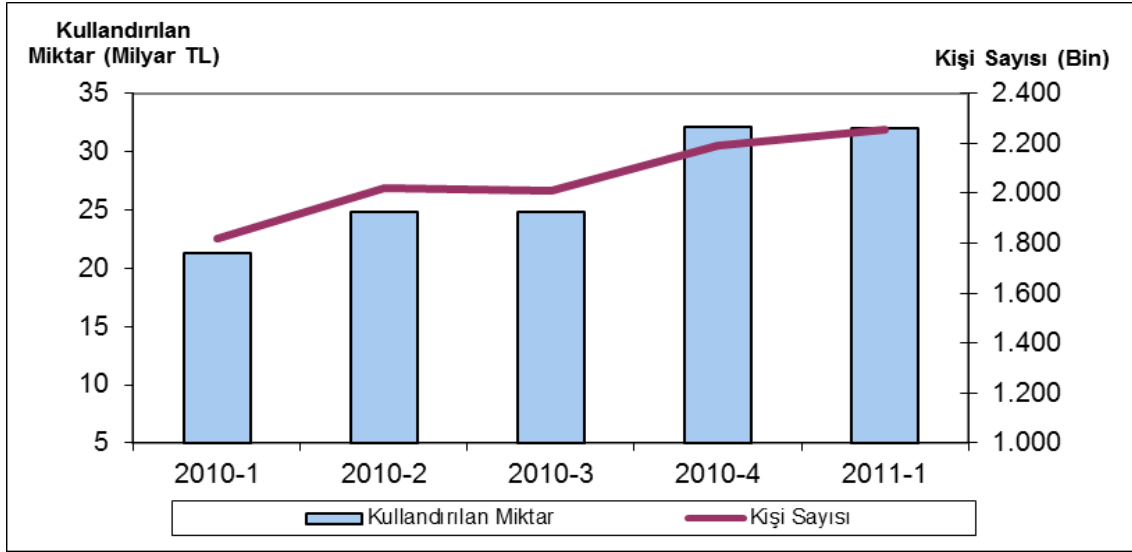
Kart Türü/Yıllar	2008	2009	2010	2011
Visa	24.332.198	25.201.351	27.378.115	29.478.043
Master Card	18.824.985	18.712.739	19.125.697	21.369.911
Diğer	236.842	478.524	452.312	512.855
Toplam	43.394.025	44.392.614	46.956.124	51.360.809

(www.bkm.com.tr)

Bu tabloya bakıldığında tablodaki veriler, kredi kartı kullanımı artışının bir süre daha devam edeceğine işaret etmektedir. Nakit para yerine kredi kartı kullanımının yaygınlaşması, bireylerin harcama kalıplarını, tercihlerini ve paraya yönelik tutumlarını değiştirmektedir.

Kredi kartı kullanımını özendiren ve kolaylaştıran bazı uygulamalar (başvuru sürecinin hızlı ve az koşullu yürütülmesi, nakit çekebilme, harcama limitlerinin rahatça artırılabilmesi, ek kart çıkartma, taksitlendirme, puan ve hediye olanakları vb.) da kredi kartı kullanımının yaygınlaşmasında etkili olmaktadır. Ancak bu yaygınlaşma bilinçsiz kredi kartı kullanımı oranında önemli artışları beraberinde getirmekte, kredi kartı kullanımı sosyolojik ve psikolojik boyutları ile beraber göz ardı edilemeyecek finansal sorunların oluşmasına neden olmaktadır (Çakmak ;Yurtsever, 2012: 48).

Grafik 1. 2011 Yılı İstatistik Raporlarında Kullandırılan Bireysel Kredi Miktarı ve Kişi Sayısına Göre Dağılımı

(www.tbb.org.tr).

Ocak-Mart 2011 döneminde tüketici kredileri ve konut kredilerinin mal ve hizmet gruplarına göre dağılımında ihtiyaç kredileri % 57 oranı ile en büyük paya sahiptir. Bunu sırasıyla, % 31 ve % 7 pay oranları ile konut ve taşıt kredileri izlemektedir. Aynı dönemde ihtiyaç kredileri 1.889.528 kişi tarafından ve 18,4 milyar TL, konut kredileri 135.164 kişi tarafından 9,8 milyar TL ve taşıt kredileri 55.541 kişi tarafından 2,4 milyar TL tutarında kullanılmıştır. Bir önceki yılın Ocak-Mart dönemine göre taşıt kredileri % 51, konut kredileri % 49, ihtiyaç kredileri ise % 40 oranında artmıştır (www.tbb.org.tr. 2011).

Türkiye’de ticari müşterilerin (işletmelerin) sınırlı olması nedeni ile bankalar bireysel müşterilere yönelmeyi gereklilik olarak görmüşlerdir. Bu zorunluluk neticesinde sürekli yeni ürünler sunan bankalar bu ürünleri çok çeşitli tutundurma araçları ile müşterilere lanse etmişlerdir. 2001 yılında yaşanan ekonomik krizler, bankacılık sektörünün güçlenmesine buna paralel ekonomik yapıdaki iyileşme Türkiye’deki banka ve kredi kartı pazarının gelişmesine, başka bir ifade ile bireylerin kartlı yaşamı benimsemelerine etken olmuştur. Teknolojideki gelişim, sektörde rekabet yaratmış, rekabet ise hizmetin kalitesini yansıtmıştır. Tüketicieye, tercihleri doğrultusunda şekillendirilmiş ürünler sunulmaya başlanmış, bu ürünler ise bireylerin ödeme alışkanlıklarını değiştirmiştir.

Kredi kartları, önceleri sadece gelir seviyesi yüksek olan bireylere verilirken, günümüzde kredi kartı sahibi olmak son derece kolaylaşmıştır. Bankalar, riski tabana yaymak ve gelir elde edebilmek için sorunlu mali geçmişi olmayan 18 yaşını doldurmuş kişilere, gelirini beyan etmesi ve bu beyanın teyit edilebilmesi imkanının bulunması neticesinde kredi kartı verilebilmektedir (Kaya, 2009: 78).

2.1.3. Kredi Kartlarının Çeşitleri

Tüm ödemelerde kullanılabilen kartlara ödeme kartı ya da harcama kartı adı verilmektedir. Harcama ya da ödeme kartı ifadesi Amex ya da Diners Club ve Gold Card olarak bilinen VISA ile Master Card'ın belli versiyonları gibi özel tipteki kartlar için kullanılmaktadır. Bu kartlar kart hamiline diğer kartlardaki gibi mal ve hizmet satın alma imkânı verirler. Ancak farklı olarak hesap özetindeki borcunun tamamının ödenmesi zorunludur. Yani bu kartlarda kredi ve taksit imkanı bulunmamaktadır.

Uluslar arası kart kuruluşlarının verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan kredi kartları ile dünyanın her yerinde alışveriş yapmak ve gerek banka şubeleri ve gerekse ATM'lerden nakit çekmek mümkün bulunmaktadır. Dünya çapında başlıca kredi kartı markaları Visa, Master Card, Amex, JCB ve Diners Club'dır.

Kredi kartları kullanım yerlerine göre yurt içi kredi kartları ve uluslar arası kredi kartları şeklinde ikiye ayrılır. Kart sahibinin gelir seviyesine göre ise kartlar; klasik kart ve gold card olarak sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflandırmada temel belirleyici etken kart hamillerine verilecek kredi limiti olmaktadır (Aksakal, 2006: 20-22).

Çek kartı; ticari mevduat sahiplerine verilir. Bu ticari mevduat sahiplerinin, düzenledikleri çeklerin bedelinin belli bir tutarına kadar ödeme yapılması konusunda banka garantisi vardır. Banka, çek kartı sahibinin saptanan limiti geçmemek üzere keseceği çekleri yükümlenmektedir.

2.1.4. Kredi Kartlarının Olumlu ve Olumsuz Yönleri

Kredi kartlarının olumlu yanları şu yönlerde kendini göstermektedir:

Kredi kartlarının kart hamiline; gerek toplum gerekse bireyler arasında kişiye kazandırdığı bir takım avantajlar mevcuttur. Kredi kartı kart hamiline, nakit taşıma zorunluluğundan ve bunun yol açabileceği bazı tehlikelerden kurtararak taşıma kolaylığı sağlamaktadır (Yetim, 1997: 60).

Uluslar arası kredi kartı sahipleri, döviz sorunu yaşamamaktadır. Ekstredeki son ödeme tarihine kadar faizsiz kredi olanağı sağlamaktadır. Kredi kartı isme düzenlendiğinden, kartın kaybedilmesi halinde, bir başkası tarafından kullanılması engellenmektedir. Kart hamili hesap bildirim cetvelinde belirtilen borcu öder ödemez, ödeme tutarı kadar tekrar harcama yapılabilir (Çırpan, 2000: 26). Kredi kartı hamillerine sunulan çeşitli sigorta, ev indirim hizmetleri bulunmaktadır (Özdemir, 1992: 59). Ayrıca; acil durumlarda ve herhangi bir olumsuz duruma karşı hazırlıksız yakalanma riskini yine kart limiti oranında ortadan kaldırmaktadır.

Üye İşyeri Yönünden; kredi kartı ile alışverişi kabul eden işyeri, kredi kartı kullanan büyük bir potansiyelin kendisinden alışveriş yapmasını sağlamaktadır. Müşteri sayısı ve mevcut iş hacmini arttırmaktadır.

Banka ve Kredi Kartı Kurumları Yönünden; bankalar, üye iş yerlerinin satış tutarı üzerinden belli bir oranda komisyon geliri elde etmektedir. Kredi riski, çok sayıda kart hamiline bölündüğü için azalmış olmaktadır. Kredi kartı hamili yaptığı harcamaların geri ödenmesini hesabından virman yoluyla yapacağı için, parasının bankada vadeli-vadesiz para olarak kalma süresi uzamaktadır. Yabancı ülke vatandaşlarının ülkemizde yaptığı harcamalarda kredi kartı kullanılması bankaya dolayısıyla ülkeye döviz girdisi sağlamaktadır (Aksakal, 2000: 25-26).

Ekonomiye sağladığı faydalar yönünden; nakit dolaşım ihtiyacını azaltmakta, ekonominin kayıt altına alınmasını kolaylaştırmakta ve kayıt dışı önlenmektedir. Kredi kartı ile yapılan alışverişler sonucu tüm para hareketleri kayıt olmakta ve tasarruf-yatırım akışı hızlanarak ticari faaliyetler hızlanmaktadır. Kartlarla birlikte genel

ekonomi kağıt yükünden kurtulmaktadır. Tüketiciler ödeme işlemlerini tek tek izlemek yerine, tüm işlemlerini bir arada, kredi kartı hesap özetlerini inceleyerek görebilmektedir (www.bkm.com.tr) .

Kredi kartlarının olumsuz yönleri kart hamili, üye işyeri, banka ve mali kuruluşlar yönünden aşağıda ana çizgilerle verilmektedir.

Kart hamili yönünden: Kredi kartı ile mevzuatın yetersiz olması nedeniyle kredi kartı ile ilgili hukuki ilişkiler kart veren kuruluşlar lehine sonuçlar vermektedir (Yılmaz, 2000: 47). Gelirler dikkate alınmadan sorumsuzca yapılan harcamalar gerek kart hamili açısından gerek se toplumsal açılardan sakıncalar doğurmaktadır. Kart hamili yönünden kredi kartı kişinin iradesine sahip olmayıp aşırı derecede harcama yapması sonucu borcunu ödeyememesine ve bankaların kart hamili hakkında hukuki takip işlemleri yapmasına neden olabilmektedir. Kredi kartı ile müşteriler, ellerinde olmayan ve gelecekte kazanacak oldukları gelirleri harcamaktadırlar.

Üye İşyerleri Yönünden: Üye işyeri paranın taksitlendirilmesi sürecinde zaman ve işgücü kaybına uğramaktadır. Sisteme dâhil olmak, üye işyerinin kredi kartı kurumuna belirli bir yüzdelik ödemesini gerektirmektedir (Yetim, 1997: 30). Bunun yanı sıra bankalar üye işyerlerine yaptıkları hizmet karşılığında belirli bir miktar komisyon almakta ve POS cihazından geçen bakiyeyi bir süre banka hesabında tutmaktadır.

Banka ve Mali Kuruluşlar Yönünden: Sistemin kuruluşu ile yapılacak ilk yatırımların büyüklüğü, uzmanlaşmış ve bu konuda eğitim görmüş personel istihdamı ve dolayısıyla personel giderlerini yükseltmektedir. Sistemin işleyişinde yapılması gereken kırtasiye işlemleri ve posta masrafları bulunmaktadır (Çırpan, 2004: 37-38). Bunun yanı sıra; bankalar kartlarını yeterince pazarlayamaz ve satamazlarsa, elde edecek karları da buna paralel olarak düşük kalacak; hatta yatırımlar için yapılan giderleri bile karşılayamayacaktır. Ayrıca kredi kartlarının sahtelerinin yapılması ve dolandırıcılık işlemleri sorununda kart çıkaran banka ile ilgili olmakla birlikte, kartı kabul eden üyeleri de zan altında bırakabilmektedir.

2.2. Bireysel Krediler

Bireysel kredi; bankalar tarafından ticari amaçlar dışında kullanılmak üzere konut, taşıt veya herhangi bir mal ya da hizmet alımının finansmanına yönelik olarak kamu veya özel sektör kuruluşlarında ücretli olarak çalışan veya emekli olmuş bireyler, düzenli gelir elde eden gerçek kişiler ile serbest meslek mensupları, işletme sahibi diğer gerçek kişilere başlangıçta belirlenen faiz oranlarına göre bir ödeme planı dâhilinde geri ödenmek üzere verilen kredilerdir (Boz, 2009: 28).

Kredi eldeki para ile gelecekte ele geçecek paranın değişimidir. Bugünkü ekonomik faaliyetlerde kredi önemli bir rol oynamaktadır. İş bölümü ve uzmanlaşmanın esas olduğu bugünkü ekonomilerde kredi milli servet üzerinde bir alacak ağı meydana getirir (Zarakolu,1971: 49).

Bireysel krediler; Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa ülkelerinde 1950'lerden beri yaygın olarak kullanılırken Türkiye'de 1980'lerin sonlarında kullanılmaya başlanmış, 1990'ların başlarından itibaren de yaygınlaşmıştır.

Türkiye'de 2000 yılı başlarında alınan ekonomik istikrar tedbirleri sonucunda, enflasyon oranının düşüş göstermesine bağlı olarak faiz oranlarının düşmesi ile bankaların kullandığı bireysel kredi tutarları önemli ölçüde artmıştır. Diğer kredi türlerine göre riskin daha az olması ve gelecekte düşük enflasyon beklentileri dolayısıyla, şimdiki oranlarla verilen uzun vadeli bireysel kredilerin bir iki yıl sonra daha karlı olacağı düşüncesinden dolayı bankalar tarafından tercih edilmektedir (Güney, 2007: 101).

Türkiye'de 2011 sonunda en fazla banka şubesinin bulunduğu ilçe, 450 şube ile Ankara Çankaya olmuştur. Daha sonra 313şube ile İstanbul Kadıköy ve 278 şube ile İstanbul Şişli ilçeleri gelmektedir. Toplam 405 ilçede tek bir banka faaliyet göstermektedir. İstanbul, Ankara ve İzmir'de 4.530 adet şube, toplam yurtiçi banka şubelerin % 46'sını oluşturmaktadır.

Türkiye nüfusunun % 30'una sahip olan üç büyük ilde, toplam mevduatın % 69'u ve toplam kredilerin % 58'i bulunmaktadır. İstanbul, Ankara ve İzmir illerinin

mevduat ve krediden aldıkları pay, nüfus paylarına oranla yüksektir. Diğer illerde nüfusa oranla kredi ve mevduat payları düşüktür. (www.tbb.org.tr)

Tablo 2. Kişi Başına Düşen Kredinin En Yüksek ve En Düşük Olduğu İllere Göre Dağılımı

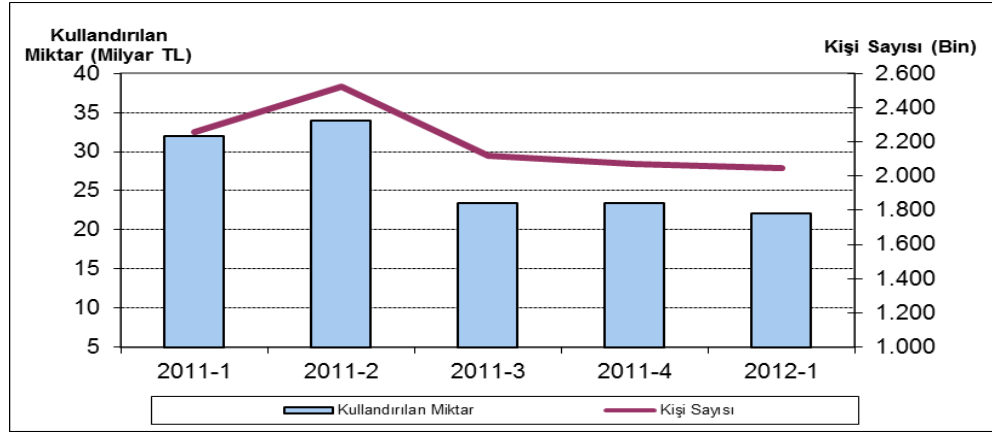
	2000	2011
İstanbul	1.291	18.441
Ankara	1.334	13.401
Antalya	277	10.111
Türkiye ortalaması	443	8.108
Şırnak	21	1.086
Muş	38	1.034
Ağrı	24	1.031

(www.tbb.org.tr).

Kişi başına en yüksek kredi ortalama 18.441TL ile İstanbul'dadır. Bu ili 13.401TL ile Ankara ve 10.111TL ile Antalya izlemektedir. Kişi başına kredinin en düşük olduğu il, ortalama 1.031TL ile Ağrı'dır. Muş'ta kişi başına kredi 1.034TL, Şırnak'ta ise 1.086TL'dir.

Ocak-Mart 2012 döneminde 2.044.099 kişiye, 22,1 milyar TL tutarında tüketici kredisi ve konut kredisi kullanılmıştır. Kredi kullanan kişi sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre % 9 oranında, bir önceki üç aylık döneme göre ise % 1 oranında azalmıştır. Aynı dönemde kullanılan kredi miktarı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre % 31 oranında, bir önceki üç aylık döneme göre ise % 5 oranında küçülmüştür.

Grafik 2. Ocak-Mart 2012 Döneminde Tüketici Kredileri ve Konut Kredilerinin Mal ve Hizmet Gruplarına Göre Dağılımı

(www.tbb.org.tr)

Ocak-Mart 2012 döneminde tüketici kredileri ve konut kredilerinin mal ve hizmet gruplarına göre dağılımında ihtiyaç kredileri % 67 oranı ile en büyük paya sahiptir. Bunu sırasıyla, % 22 ve % 6 pay oranları ile konut ve taşıt kredileri izlemektedir. Aynı dönemde ihtiyaç kredileri 1.765.530 kişi tarafından ve 14,7 milyar TL, konut kredileri 66.589 kişi tarafından 4,8 milyar TL ve taşıt kredileri 34.337 kişi tarafından 1,2 milyar TL tutarında kullanılmıştır.

Takipteki Tüketici Kredileri ve Konut Kredileri: Ocak-Mart 2012 dönemi itibariyle 3,5 milyar TL olan takipteki krediler, tüketici kredileri ve konut kredileri toplamının % 2,2'sini oluşturmuştur.

Tablo 3. 2012 İstatistik Raporlarına Göre Takipteki Kredilerin Bakiye Miktarlarını Göre Dağılımı

	Ocak-Mart 2011	Ekim-Aralık 2011	Ocak-Mart 2012
İdari Takipteki Kredi	0,09	0,09	0,10
Kanuni Takipteki Kredi	2,24	1,99	2,08
İdari + Kanuni Takipteki Kredi	2,33	2,08	2,17

(www.tbb.org.tr)

Ocak-Mart 2012 döneminde kullandırılan tüketici kredileri ve konut kredilerinden kanuni takibe atılan kredi miktarı, bir önceki yılın aynı dönemine göre %29 oranında azalarak 331 milyon TL olmuştur. Söz konusu kredilerin % 7'sini taşıt, %21'ini konut, % 33'ünü ihtiyaç kredileri ve % 39'unu diğer krediler oluşturmuştur. (www.tbb.org.tr)

2.2.1. Bireysel Kredi Türleri

Her bankanın kendine özel hizmeti olarak farklı isimlerle sunduğu ve yaşanan dönemin izlerini taşıyan çok farklı isim ve özellikte bireysel kredi çeşidi bulunmaktadır. Bankalar tarafından yaygın olarak kullandırılan Bireysel krediler şu çeşitlerde kendini göstermektedir:

- Tüketici/İhtiyaç Kredisi
- Taşıt Kredisi
- Konut Kredisi
- Eğitim Kredisi
- Kariyer Kredisi
- Kişisel Gelişim ve Hobi Kredisi
- Evlilik Kredisi
- Faturalı Alışveriş Kredisi
- Tatil Kredisi
- İnşaat Tamamlama Kredisi
- Onarım ve Dekorasyon Kredisi
- Doğalgaz Dönüşüm Kredisi
- Kredili Mevduat Hesabı'dır (Boz, 2009: 31).

2.2.1.1. Tüketici/İhtiyaç Kredisi

Tüketici kredileri, ülkemizde 4077 sayılı Tüketici Koruma Hakkında Kanun'un 10. maddesinde düzenlenmiş olup, "tüketicilerin bir mal veya hizmet edinmek amacıyla kredi verenden nakit olarak aldıkları kredi" şeklinde tanımlanmıştır (Aksoy, 1998: 66).

Ekonomik karakterleri açısından tüketici kredileri, ticari ve sınai kredilerden farklı bir yapıya sahiptir. Ticari ve sınai kredilerde amaç ticaret ve üretim hacmini artırarak nihai karın azamileştirilmesidir. Tüketici kredilerinde ise tüketicilerin istekleri temek amaç olmaktadır. Bu yönleri ile tüketici kredileri zaman içerisinde tüketim tercihlerinin öne alınması işlevini gerçekleştirmektedir ki, ekonomik açıdan tüketici kredilerinin en önemli etkileri bu özelliklerden kaynaklanmaktadır.

Tüccar ve sanayiciler iş hacimlerini ve işletmeyi geliştirmeye yönelik olarak kredi kullandıkları halde, bireyler ve aileler gelirlerini artırmak amacıyla değil, derhal tatmin etmek istedikleri nedenle tüketici kredisi, güncel ihtiyaçları karşılarken yarının geliriyle ödeme yapma olanağı verdiğinden dolayı, kişilerin harcamalarının mali yükünü erteleyen bir finansman yöntemidir (İnağ, 1990: 2,3).

2.2.1.2. Taşıt Kredisi

Bireysel taşıt kredisi; herhangi bir marka sıfır kilometre veya kullanılmış aracın, gerçek kişi tarafından ticari amaçlar dışında kullanılmak üzere peşin satın alınabilmesine yönelik kullandırılan ve geri ödenmesi eşit veya değişen taksitlerle yapılabilen bir kredidir. Bankaların vermiş olduğu taşıt kredisi kapsamına hususi amaçla kullanılacak olan yerli ve yabancı marka otomobil, jeep gibi binek sıfır kilometre ve ikinci el araçlar girmektedir.

Şahsi teminat ile beraber krediye konu aracın rehini alınarak kullandırılan taşıt kredilerinde, kullanılan kredi tutarı araç bedelinin tamamından daha az miktarda olsa bile rehin işlemleri kullandırılan kredi oranında değil, aracın tamamı için yapılmaktadır. Bankaların uygulamalarına göre farklılık göstermekle birlikte genel olarak en fazla kredi tutarı;

- Sıfır kilometre taşıtlar için KDV+ÖTV dâhil fiyatının % 75-% 100'üne kadar,
- İkinci el taşıtlarda ise Türkiye Sigorta ve Reasürans Şti. Birliği tarafından üç ayda bir yayınlanan araç değer listesi fiyatının %75-%100'üne kadar kullandırılmaktadır. Satışlarını artırmak amacıyla otomotiv firmaları ürettiği otomobiller için bankayla anlaşarak müşterilerinin kullanılacak kredi tutarına bağlı kalmak şartıyla, sıfır faize kadar varan oranlarda taşıt kredisi kullanmalarını sağlayabilmektedirler. Taşıt kredileri damga vergisi hariç, herhangi bir şekilde vergi, resim, harç istisnasına tabi olmamakta, faiz tutarları üzerinden cari oranlarda KKDF ve BSMV kesintisi yapılmaktadır (Boz, 2009: 33).

2.2.1.3. Konut Kredisi

Konut edinmenin, insanlar için bir hak olduğu 1948 yılında yayınlanan insan hakları beyannamesinde bildirilmiştir. Ülkemizde de hızlı nüfus artışı ile birlikte konuta duyulan ihtiyaç ve talep giderek artmaktadır. Sahip olunan konutun hem sosyal hem de ekonomik yönleri bulunmaktadır. Artık günümüzde insanlar konutu sadece başını sokacağı barınacak bir yer olarak görmemekte, konutta refah ve lüks aramaktadırlar. İnsanların refah düzeyi yükseldikçe konut gereksinimi barınma ihtiyacından çok bir yatırım aracı olarak da görülmektedir (Cebe, 2007: 154).

Kullanıma hazır, yeni ve belirli bir yaşa kadar olan konutların alımının finansmanında gerçek kişilere kullandırılan, geri ödemesi eşit veya değişen taksitlerle yapılabilen bir kredidir. Kredi tahsisinde konutun yaşından çok ekspertiz değeri dikkate alınmaktadır. Şahsi teminat (en az bir kefil) ile birlikte krediye konu gayrimenkul ipotek alınarak, gayrimenkulün ekspertiz değerinin % 1-% 100'üne kadar kredi kullandırılabilir. Ekspertiz raporlarının; taşınmazın tapu kayıt bilgileri, değerini belirleyen olumlu/olumsuz etkenleri, taşınmazın tanımını içeren bilgi ve eksper tarafından tapuda yapılan araştırma sonuçlarını göstermesi gerekmektedir. Banka tarafından konut kredisi talebinin değerlendirmesi yapıldıktan sonra, kredi kullandırılması uygun görülen müşteriden gerekli belgeler alınarak işlem yapılmakta, ödeme tapu satışı esnasında bloke çek ile satıcıya yapılmaktadır (Boz, 2009: 34).

Tüketici sahip olduğu konutu bankaya ipotek ederek herhangi bir tüketici kredisi kullanabilmektedir. Ancak sahip olduğu konutu teminat göstererek kredi kullanması bir konut kredisi değildir (Reisoğlu, 2007: 77).

Bunun yanı sıra Mortgage (Mortgage Kredisi), İpotekli Konut Kredisi ya da Tutulu Satış Kredisi olarak da bilinir. Mortgage taşınmaz malın ipotek alınması şartıyla verilen bir kredidir. Mortgage kredisinin bütün taksitlerinin ödemesi tamamlandığında, ipotek durumu ortadan kalkar. Mortgage kredisinin vadesi 1 ile 20 yıl arasında değişmektedir. Mortgage kredisinin başlıca türleri: Ev kredisi, Ofis/işyeri kredisi, Arsa kredisi, İnşaat kredisi ve -Refinansman kredisi olarak kendini göstermektedir.

2.2.1.4. Eğitim Kredisi

Eğitim alan öğrencilerin eğitim harcamalarını karşılamak üzere velilerine, sabit veya değişken faiz ve eşit taksit ödemeli kredili mevduat hesabı biçiminde kullandırılan bir kredidir.

Ayrıca eğitim kurumu ile banka arasında yapılacak bir anlaşma ile velilere yine kredili mevduat hesabı biçiminde de kullandırılabilir. Kredi başvurusunda bulunan kişilerden kayıt belgesi ve yapılan eğitim harcamasının tamamı tutarında fatura veya harcamaları gösteren belge alınmakta, banka genel kredi politikasında belirlenen kredi kullandırılacak kişilere kullandırılmaktadır. Kullandırılacak kredinin, müşterinin aylık serbest gelirinin talep edilen kredi taksit tutarını karşılamasına ve krediye konu eğitim harcamasının toplam tutarını geçmemesine dikkat edilmektedir. Faiz üzerinden KKDF ve BSMV kesintisi yapılmaktadır (Aksoy,2005:76 ; Şakar, 2006: 201).

Eğitim kredileri, yapılan anlaşmaya göre 1-36 arasında vadelerde olabilmektedir. Belli bir TL'ye kadar kullandırılacak kredilerde tek kefil aranır. Ayrıca kredinin ödenmesi devam ettiği sürece kredilendirilen kişiye hayat sigortası yapılmaktadır.

2.2.1.5. Kariyer/Kariyerim Kredisi

Yüksek lisans, doktora, özel mesleki eğitim, dil eğitimi gibi kariyer geliştirmeye yönelik harcamaların finansmanı amacıyla geliştirilmiş kredilerdir (Aksakal, 2006: 15).

Sabit faiz ve eşit veya değişken taksit ödemeli veya eğitim kurumu ile banka arasında yapılacak bir anlaşma gereği kredili mevduat hesabı biçiminde, banka genele kredi politikasında belirlenen kredi kullandırılacak kişilere kullandırılmaktadır. Kredi başvurusunda bulunan kişilerden kayıt belgesi ve yapılan eğitim harcamasının tamamı tutarında fatura veya harcamaları gösteren belge alınmaktadır. Kullandırılacak kredinin müşterinin aylık serbest gelirinin, talep edilen kredi taksit tutarını karşılamasına ve krediye konu harcamanın toplam tutarını geçmemesine dikkat edilmektedir. Faiz üzerinden KKDF ve BSMV kesintisi yapılmaktadır.

2.2.1.6. Kişisel Gelişim ve Hobi Kredisi

Yemek, el sanatları, dans, müzik gibi alanlara yapılan kişisel gelişim ve hobi harcamalarını finanse etmek üzere gerçek kişilere, sabit faiz ve eşit ya da değişken faiz ödemeli olarak veya kurs düzenleyen kurum ile banka arasında yapılacak bir anlaşma gereği kredili mevduat hesabı biçiminde kullandırılan bir kredidir (Boz, 2009: 35-36).

Banka genel kredi politikasında belirlenen kredi kullandırılacak gerçek kişilere kullandırılmaktadırlar. Ayrıca kişisel gelişim ve hobi kredisi tanımında yer alan programlara katılacak kişinin kendisine ait düzenli gelir beyan edememesi durumunda; kredi değerliliği ve ödeme gücü bulunan aile bireylerinden biri adına da kredi kullanabilmesi mümkündür. Taksitli olarak kullandırılacak kredilerde “Bireysel Kredi Sözleşmesi” kredili mevduat hesabı şeklinde kullandırılacak kredilerde “Kredili Mevduat Hesabı Sözleşmesi” düzenlenmekte ve bireysel kullandırmalarda doğrudan borçluya ödeme yapılırken, kampanya dâhilinde yapılan kullandırmalarda ilgili kurumun banka neznindeki hesabına ödeme yapılmaktadır. Damga vergisi hariç, herhangi bir şekilde vergi resim, harç istisnasına tabi olmamakta, faiz üzerinden KKDF ve BSMV kesintisi yapılmaktadır.

Kişisel gelişim ve hobi kredilerinde vade, krediyi kullanan kişinin tercihinine bağlı olarak 1-12 ay arasında değişebilmektedir. Kullanılacak kredinin tutarı, kredi talebinde bulunan kişinin geliri ile karşılanabileceği oranda kullanılmaktadır.

2.2.1.7. Evlilik Kredisi

En fazla bir aylık evli veya yeni evlenecek çiftlerin evlenebilmek amacıyla yaptıkları her tür harcamalarını finanse etmek üzere gerçek kişilere kullanılan, sabit faiz ve eşit taksit ödemeli bir kredidir. Banka genel kredi politikasında belirlenen kredi kullanılacak gerçek kişilere kullanılmaktadır. Kredi kullanmak isteyen çiftlerden, evlilik olayını kanıtlayacak olan muhtarlıktan onaylı evlilik beyanı, ilçe evlendirme memurluğundan alınan belge, evlilik cüzdanı ile evlilik harcamalarının tamamı tutarında fatura veya harcamaları gösteren belge ya da makbuz alınmaktadır. Kullanılacak kredi tutarı müşterinin aylık serbest gelirinin %60-%70 ile karşılanabildiği tutar kadardır. Belgelendirilen krediye konu evlilik harcaması toplam kredi tutarını geçmeyecek şekilde, banka tarafından bireysel kredi sözleşmesi düzenlenerek kullanılmaktadır. Damga vergisi hariç, herhangi bir şekilde vergi, resim, harç istisnası tabi olmamakta, faiz üzerinden KKDF ve BMSV kesintisi yapılmaktadır (Aksoy, 2005: 76 ve Şakar,2006: 202-203).

Evlilik kredilerinde vade, krediyi kullanan kişinin tercihinine bağlı olarak 1-36 ay arasında değişebilmektedir. Kullanılacak kredinin tutarı, vade ve faiz oranları bankaların kredi politikası ve piyasa koşullarına bağlı olarak değişik gösterebilmektedir.

2.2.1.8. Faturalı Alışveriş Kredisi

Gerçek kişilere anlaşmalı kuruluşlardan kampanya kapsamında veya bireysel olarak alacakları beyaz eşya ve kahverengi mal ihtiyaçlarının finansmanında kullanılan, sabit faiz ve eşit taksit ödemeli bir kredidir. Kredi başvurusunda bulunan kişilerden yapılan harcamanın tamamı tutarında fatura ibrazı veya harcamaları gösteren belge ya da makbuz alınmaktadır. Kredi kullanılacak tutar müşterinin aylık serbest gelirinin % 60-% 70 ile karşılanabildiği tutar kadardır. Belgelendirilen krediye konu

harcama toplam kredi tutarını geçmeyecek şekilde, banka tarafından bireysel kredi sözleşmesi düzenlenerek kullanılmaktadır. Bireysel kullandırmalarda doğrudan borçluya ödeme yapılırken, kampanya dahilinde yapılan kullandırmalarda ilgili kurumun banka nezdindeki hesabına ödeme yapılmaktadır. Damga vergisi hariç, herhangi bir şekilde vergi, resim, harç istisnası tabi olmamakta, faiz üzerinden KKDF ve BMSV kesintisi yapılmaktadır (Boz, 2009: 37).

Faturalı alışveriş kredilerinde; vade süresi kullanıcının tercihine bağlı olarak 1-36 ay arasında değişebilmekte olup, vade ve faiz oranları bankaların kredi kullandırma politikaları ve piyasa koşullarına bağlı olarak değişebilmektedir.

2.2.1.9. Tatil Kredisi

Yurt içi ve yurt dışı seyahat harcamalarını finanse etmek amacıyla gerçek kişilere kullanılan, sabit faiz ve eşit ya da değişken taksit ödemeli bir kredi türüdür. Bireysel kredi kullandırım kriterlerine sahip olan kişilere verilmekte, kredi başvurusunda bulunan kişilerden tatil harcamalarını gösteren belge (rezervasyon formu, fatura, proforma fatura, harcamaları gösteren belge veya makbuz vb.) alınmaktadır. Kredi tutarı, müşterinin aylık serbest geliri talep edilen kredinin vadesine ilişkin taksit tutarını karşılayacak ve belgelendirilen tatil harcaması toplam tutarını geçmeyecek şekilde, bireysel kredi sözleşmesi düzenlenerek kullanılmaktadır. Bireysel kullandırmalarda doğrudan borçluya ödeme yapılırken, kampanya dahilinde yapılan kullandırmalarda ilgili kurumun başka nezdindeki hesabına ödeme yapılmaktadır. Damga vergisi hariç, herhangi bir şekilde vergi, resim, harç istisnasına tabi olmamakta, faiz üzerinden KKDF ve BMSV kesintisi yapılmaktadır (Aksoy, 2005: 75; Şakar, 2006: 204).

Tatil kredilerinde vade süresi kullanıcının tercihine bağlı olarak 1-36 ay arasında değişebilmekte olup, vade ve faiz oranları kredi kullandırma politikaları ve piyasa koşullarına bağlı olarak değişebilmektedir.

2.2.1.10. İnşaat Tamamlama Kredisi

Konut yapan müteahhit veya yüklenici firmalarca üretilen inşa halindeki konutu satın alan gerçek kişilere, konutun kalan imalatlarını tamamlamak üzere sabit faiz ve eşit ya da değişken taksit ödemeli olarak kullandırılan bir kredi türüdür. Bireysel kredi kullandırım prosedürüne göre seçilen müşterilere kullandırılmakta olup kredi başvurusunda bulunan kişilerden, kat mülkiyeti veya kat irtifak tapusu, krediye konu taşınmaz mal üzerinde ipotek, intifa gibi başka bir şekilde ayni veya şahsi hakla kısıtlı olmadığını belirtir tapu dairesi yazısı ve ekspertiz raporu alınmaktadır. Kredi kullandırılacak gayrimenkul ile ilgili olarak; belediye tarafından onaylanmış, inşaat ruhsatı, vaziyet planı ve mimari projelerin bulunması, gayrimenkul üzerinde banka usullerine göre ipotek tesisine engel bir durumun bulunmaması ve yapı denetim zorunluluğu getirilen illerde yapı denetim büroları veya belediye tarafından yapılan imalatların mimari ve statik projelerine uygunluğunun belgelenmesi gerekmektedir (Boz, 2009: 39).

İnşaat tamamlama kredilerinde vade, kullanıcının tercihinine bağlı olarak 1-120 ay arasında değişebilmekte olup, vade ve faiz oranları bankaların kredi kullandırma politikaları ve piyasa koşullarına bağlı olarak değişebilmektedir.

2.2.1.11. Onarım ve Dekorasyon Kredisi

Konutunda tadilat ve yenileme yapmak isteyen gerçek kişilerin onarım ve dekorasyon harcamalarını finanse etmek üzere sabit faiz ve eşit ya da değişken faizli olarak kullandırılan bir kredidir. Kredi isteği banka tarafından uygun görülen kişilere kullandırılmaktadır. Kredi başvurusunda bulunan kişilerden, kat mülkiyeti veya kat irtifak tapusu, kiracı olan müşterilerden yapacağı her türlü tadilat ve onarım için mal sahibinin muvafakat ettiriliğine dair noter onaylı taahhütname ve kira kontratı alınarak işlem yapılmaktadır. Damga vergisi hariç, herhangi bir şekilde vergi, resim, harç istisnasına tabi olmamakta, faiz üzerinden KKDF ve BMSV kesintisi yapılmaktadır (Aksoy,2005: 75; Şakar, 2006: 205).

Onarım ve dekorasyon kredilerinde vade, kullanıcının tercihine bağılı olarak 3-60 ay arasında değışebilmekte olup, vade ve faiz oranları bankaların kredi kullandırma politikaları ve piyasa koşullarına bağılı olarak değışebilmektedir.

2.2.1.12. Doğalgaz Dönüşüm Kredisı

Konutlarda mevcut sistemin doğalgaza dönüşümünü sağlamak amacıyla yeni kazan, kombi, doğalgaz sobası, petek temini ve kat kaloriferi yapım giderlerini finanse etmek üzere sabit faiz ve eşit taksitli olarak gerçek kişilere kullandırılan bir kredidir. Kredi isteğı banka tarafından uygun görülen gerçek kişilere kullandırılmaktadır. Kredi kullandırmada, yapılan harcamanın tamamı tutarında fatura veya harcamaları gösteren belge ya da makbuz, kiracı olan müşterilerde yapacağı doğalgaz tadilatı için mal sahibinin muvafakat ettiğıne dair noter onaylı taahhütname ve kira kontratı alınmaktadır. Damga vergisi hariç, herhangi bir şekildeki vergi, resim, harç istisnasına tabi olmamakta, faiz üzerinden KKDF ve BMSV kesintisi yapılmaktadır (Boz, 2009: 40).

Doğalgaz dönüşüm kredilerinde vade, kullanıcının tercihine bağılı olarak 1-36 ay arasında değışebilmekte olup, ve faiz oranları bankaların kredi kullandırma politikaları ve piyasa koşullarına bağılı olarak değışebilmektedir.

2.2.1.13. Kredili Mevduat Hesabı Kredisı

Bankada mevduat hesabı bulunan kişilerin, kısa süreli nakit ihtiyaçlarının temini amacıyla mevduat hesabında bulunan para miktarından daha fazlasını belirli bir limit içinde kullanmasını sağlayan bir bireysel kredi türüdür (Şakar, 2006: 200).

Belirli limitler dâhilinde açılan kredili mevduat hesabı özellikle ücretli çalışanlar açısından büyük kolaylıklar getirmektedir. Tüketici kredisinden farkı, müşterilere borç bakiyesini aylık taksitler halinde değıl, istenilen zamanda istenilen miktarda ödeme kolaylığı sunmasıdır. Kredili mevduat hesaplarında faiz, para çekme gününden itibaren

başlamakta ve paranın yatırıldığı günün valöründe bitmektedir. Böylelikle kişi ihtiyacı olan para için sadece kullandığı gün kadar faiz ödemektedir (Akçalı,1997: 64).

Kredili mevduat hesabı kredisi genellikle düzenli ödemelerin yapılmaması ve kısa süreli nakit ihtiyaçların giderilmesi amacıyla kullanılmaktadır. Bankalar, uzun süre nakit ihtiyaçların karşılanması ve kredi temininde daha çok uygun olan diğer kredi türlerini tercih etmektedirler.

2.2.2. Bireysel Kredilerin Olumlu ve Olumsuz Yönleri

Bireysel kredilerin olumlu yanları şöyle özetlenebilir:

- Tüketiciler ihtiyaç duydukları mal ve hizmetleri nakit para kullanmaksızın alma imkânına kavuşurken, üretici ve satıcılar da malların parasını peşin olarak tahsil edebilmektedirler
- Tüketiciler peşin para ile alışveriş yapmanın kolaylıklarından yararlanabilmektedirler.
- Tüketiciler gelirden bir miktar borçlanarak, birkaç ürüne birden sahip olma şansına erişebilmektedirler.
- Bankalar bireysel hizmetleri de pazarlayabilecekleri müşteri portföylerini geliştirebilmektedirler.
- Bankalar taşıt sigortası veya konut sigortası ve yüzdeler gibi zorunlu tutulan bazı hizmetlerle ek verim elde edebilmektedirler.
- Bankalar kredi taksitleri olarak her ay ödenen parayı yeniden kullanılabilmek olanağı bularak karlılıklarını arttırabilmektedirler.

- Bayiler, malını bireysel kredi aracılığı ile satarak, vadeli satışlar için yapacağı çeşitli masraflardan ve ek külfetlerden kurtulabilmektedirler.
- Bayilerin banka kredisi ile vadeli satış olanakları müşterilerini artırarak kar elde edebilmektedirler (Aksakal, 2006: 10-11).

Bireysel kredilerin olumsuz yanları şöyle özetlenebilir:

- Tüketiciler çok farklı satın alma davranışları sergilemekte, ihtiyacı olan şeyleri veya ihtiyacı olmadığı halde, sahip olmayı tasarladığı her şeyi, satın almış olmak için alabilmektedirler (İnal, 2002: ix).
- Bireysel kredilerin tüketiciler açısından en önemli sakıncası, kredinin sağladığı satın alma kolaylığı yüzünden kişileri aşırı tüketime iterek tüketim arzusunu artırması sonucu, tüketicilerin mali olanakları üzerinde tüketim yapması ve borç altına girmesine neden olmasıdır.
- Kişilerin tasarruflarının ve gelecekteki gelirlerinin bugünden harcanması, onların gelecekteki likidesinin ve diğer finansal varlıklara yatırım yapma kapasitelerinin azalmasına neden olmaktadır (Boz, 2009: 55).
- Bankaların krediyi Tüketicieye nakit olarak vermediği belirli bir mal ya da hizmetin alımı için sağladığı, yani ödemenin doğrudan satıcıya yapıldığı durumlarda toplu peşin para avantajının sağladığı pazarlık gücünü ortadan kaldırmaktadır (Yenici, 2006: 67).
- Kredi kullanım süresini kapsayacak şekilde müşteriye yapılan hayat sigortasının primleri yaş artışıyla orantılı olarak yükselmekte, bu da kullanılan kredinin tutarının artmasına neden olmaktadır (Kahraman, 2001: 6).

2.3. İlköğretim Okulu Öğretmenleri

Araştırmanın başladığı 2011 yılında kesintisiz Sekiz Yıllık Temel Eğitim uygulandığı için bu araştırmaya konu olan öğretmenler, İlköğretim Okulu Öğretmenleri olarak ifade edilmiştir. 30.03.2012 tarih ve 6287 sayılı kanun ile uygulanmaya başlanan 4+4+4 yıllık eğitim sisteminin ilk dört yıllık kademesi ilkokul ve ikinci dört yıllık eğitim kademesi ortaokul olarak değiştirilmiştir.

2.3.1. Türkiye’de Öğretmenlik Mesleğinin Toplumsal Yeri

Toplumların iktisadi kalkınmayı ve refahı yakalayabilmeleri, rekabet odaklı küresel ekonomiye ayak uydurabilmeleri ve daha da önemlisi kültürel varlıklarını devam ettirebilmeleri için, sürekli olarak, güncel bilgi ve becerilerle donatılmış, kendi kültürel değerlerini benimsemiş ve farklı kültürlerle karşı saygılı bir insan gücü yetiştirmeleri gerekmektedir.

Bu ancak kaliteli bir eğitim süreciyle mümkündür. Dolayısıyla, eğitime uluslararası arenada sosyal, kültürel ve iktisadî düzeyde çeşitli roller biçilmektedir. Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler ve buna bağlı olarak toplumsal alanda yaşanan değişikliklerle birlikte bu rollerin sayısı ve çeşidi giderek artmaktadır. Eğitime biçilen etkin rollerdeki bu artış, bir taraftan eğitime atfedilen önemi pekiştirmekte, bir taraftan da eğitimi toplumun farklı alanlarında yaşanan sorunların odağı haline getirmektedir. Dolayısıyla günümüzde hemen hemen her ülke eğitim sistemlerini mercek altına almış ve eğitimde kalite arayışı içine girmiştir.

Eğitimde kalite farklı boyutlarıyla ve eğitim sistemini bütüncül kılan farklı unsurlar üzerinden tartışılması gereken çok yönlü bir konudur. Örneğin, eğitime ayrılan bütçe, okulların ve dersliklerin fiziksel koşulları, eğitimle ilgili kanunlar ve yönetmelikler, öğretmenler, idari yapılanma, müfredat, ölçme-değerlendirme yöntemleri vb. gibi unsurlar bazen tek başlarına bazen de kolektif bir biçimde okullarda verilen eğitimin kalitesini belirleyebilmektedir. Ne var ki, eğitimin kalitesini belirleyen en önemli etkenlerden biri, eğitim sisteminin temel dinamiklerinden olan öğretmenlerdir. Fiziksel koşulların ve eğitsel kaynakların gayet elverişli, öğrencilerin ise öğrenmeye

oldukça istekli olduğu bir eğitim sisteminde dahi bu imkânları değerlendirecek bilgi ve becerilerden yoksun, niteliksiz öğretmenlerle kaliteli bir eğitim beklenemez.

Öğretmenlerin milli eğitim sistemi içerisindeki rolü bu derece önemli olmasına rağmen ülkemizde öğretmenlerin ve öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının niteliği ile ilgili ciddi kaygılar mevcuttur. Bu kaygılardan yola çıkarak kaleme alınan bu analizde ülkemizde önemli bir sorun haline gelen öğretmen yetiştirme konusu ve bununla bağlantılı olarak öğretmenlik mesleğinin statüsüne ve öğretmenlerin istihdamına yönelik sorunlar incelenmiş ve bu sorunların çözümüne yönelik öneriler sunulmuştur.

Öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü, saygınlığı ve konumu öğretmen yetiştirme işlevinden bağımsız düşünülmemelidir. Zira saygınlığı düşük bir mesleğe kaliteli insan gücü yönelimi ve girdisi beklenemez. Hemen her meslek grubunda olduğu gibi öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü toplumdan topluma değişmekte, hatta belirli bir toplumun farklı kesimleri arasında da çeşitlilik gösterebilmektedir.

Ayrıca ülkemizde öğretmenlerin aldıkları maaş diğer ülkelerdeki öğretmenleri maaşlarıyla kıyaslandığında belirgin bir fark ortaya çıkmaktadır. OECD'nin 2007 yılı verilerine göre Türkiye'de ilköğretime ve ortaöğretime yeni başlamış bir öğretmen, yılda toplam 14 bin 63 dolar maaş almaktadır. OECD ülkelerinin ortalaması ise 28 bin 687 dolardır (Özoğlu, 2010: 25-26).

2.3.2. İlköğretim Öğretmenlerinin Sosyo - Ekonomik Sorunları

Doğumla birlikte başlayıp ölüme kadar devam eden eğitim süreci içerisinde insanların öğrendiklerini başkalarına da öğretme eğilimi göstermeleri, toplum içerisinde birtakım eğitici roller üstlenmelerine yol açmıştır. Bireysel olarak başlayan bu faaliyetler daha sonraları ekiple çalışma şeklinde kurumsallaşmış, toplumsal yapının vazgeçilmez bir ögesi hâline gelmiştir. Bu durum da eğitim kurumlarını ve kurumların en önemli unsuru olan öğretmen faktörünü ortaya çıkarmıştır.

Her toplumda değişime uyum sağlayacak eğitimidir; eğitimin en etkili aracı ise öğretmendir. Bu nedenle eğitim her toplumun başta gelen sorunu, öğretmen de toplumun en saygın kişisidir. Başka deyişle her toplum okulu kadar, her okul da öğretmeni kadar güçlüdür.

İhtiyaç karşısında, öğretmenlik formasyonu aranmaksızın kitle halinde öğretmenler ve er öğretmenler göreve çağırılmış, mektupla öğretimle ve kısa süreli hızlandırılmış programlarla yaklaşık 25 bin kişiye asaleten hem de lise öğretmenliği görevi verilmiş, nitelikli öğretmen dahi 70-80 kişilik kalabalık sınıflarda görevini yapamamanın bunalımına itilmiş, öğretmenler ekonomik koşullarının yeterli düzeyde olmaması nedeniyle sıkıntılar yaşamaktadırlar..

Türkiye'deki öğretmenler, diğer OECD ülkeleri ile kıyaslandığında toplumsal statüleri, ekonomik, sosyal ve özlük hakları açısından oldukça geri durumdadır. OECD'nin açıkladığı Bir Bakışta Eğitim Raporu 2011'e göre Türkiye'de çalışan öğretmenler, diğer ülkelerdeki meslektaşlarına göre daha fazla çalıştıkları görülmektedir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Ülkelere Göre Çalışma Saatlerine Göre Dağılımı

ÜLKELER	YILLIK ÇALIŞMA SAATLERİ
İSKOÇYA	1,365
İSPANYA	1,425
PORTEKİZ	1,464
ÇEK CUMHURİYETİ	1,664
HOLLANDA	1,659
DANİMARKA	1,680
ALMANYA	1,775
ŞİLİ	1,760
İSVEÇ	1,767
TÜRKİYE	1,808
OECD ORTALAMASI	1,663

(OECD, 2011: 428.)

Tablo 6’da görüleceği üzere, OECD üyesi ülkelerden seçilen 10 ülke arasında en yüksek çalışma saatlerine sahip olan ülkeler Macaristan ile birlikte Türkiye’dir. Öğretmenlerin yıllık zorunlu çalışma saati Türkiye’de 1,808 saat olarak hesaplanmıştır. Oysa bu kriter çerçevesinde Türkiye’nin de üyesi olduğu OECD ortalaması 1,663 saattir. Türkiye’de öğretmenler, OECD ortalamasından her yıl 145 saat daha fazla çalışmakta, söz konusu fazla çalışmaya karşılık daha düşük ücret almaktadır (OECD, 2011: 428.)

Türkiye’de öğretmenler sadece derslere girmemekte, bunun yanı sıra, özellikle son yıllarda yaygınlaşan Toplam Kalite Yönetimi, İlköğretim Kurumları Standartları vb uygulamalarla ders dışı zamanlarda da yoğun bir mesai harcamaktadır. Tüm bu unsurları göz önüne alarak baktığımızda, Türkiye’de öğretmenlerin iş yükünün son derece ağır, harcadıkları emeğin karşısında aldıkları ücretin ise diğer OECD ülkelerine göre oldukça az olduğu görülmektedir. OECD ülkeleri içinde okul türüne göre öğretmen başına düşen öğrenci sayısına baktığımızda Türkiye yine son sıralarda yer almaktadır. OECD ülkeleri ortalamasına göre bakıldığında okul öncesi eğitimde öğretmen başına 14, ilköğretimde 16, ortaöğretimde ise 13 öğrenci düşerken; Türkiye’de okul öncesinde öğretmen başına 27, ilköğretimde 23 ve ortaöğretimde 17 öğrenci düşmektedir.

Türkiye’de öğretmenler birim saat olarak daha fazla mesai harcamakta iken bir yandan da diğer ülkelerle karşılaştırıldığında daha çok öğrencinin sorumluluğunu üstlenmek zorunda kalmaktadır. Türkiye’deki okulların halen üçte ikisinde iki eğitimin devam ediyor olması, birleştirilmiş sınıf ve taşınmalı eğitim uygulamaların edeniyle kalabalık sınıf mevcutları sorunu bir türlü çözülememekte, bu durum hem öğretmenlerin görevini sağlıklı şekilde yapmasını zorlaştırmakta, hem de eğitimin niteliğinin düşmesine neden olmaktadır (OECD, 2011: 403.)

Sonuç olarak; Türkiye’de eğitim emekçileri diğer OECD üyesi ülkelerdeki eğitim emekçilerine göre daha fazla çalışmakta ve daha çok öğrencinin sorumluluğunu üstlenmek zorundadır. Eğitim sistemimizin içinde bulunduğu durumun öğretmenlerimiz üzerindeki etkilerini kısaca özetlemek gerekirse: Öğretmenlik mesleğinin standartları düşürülmüş, nitelikli öğretmen yetiştirme politikaları terk edilmiştir. Öğretmenler, sık sık değişen eğitim politikalarının ve siyasi iktidarın tasarruflarının mağduru olmuştur. Türkiye’de çalışan öğretmenler, OECD ülkeleri içinde en çok çalışan, en düşük maaş

alan öğretmenler arasındadır; Öğretmenlerin bugünkü kazançlarıyla kendilerini yetiştirmeleri ve geliştirmeleri mümkün değildir.

İlköğretim öğretmenlerinin ele geçen maaşları çok yerde ev kirasını bile karşılamaya yetmemektedir. Maaş yetersizliği ve konut, mesleğin çekiciliğini kaldıran iki önemli sorundur. Hızlı enflasyon karşısında öğretmenler çok zor durumlarda kalmışlardır. Ek iş yapan öğretmen sayısı özellikle büyük şehirlerde artmıştır. Bu nedenle bu araştırma ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin ve bireysel kredi kullanma durumlarını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Maaş yetersizliği ve konut sorunu çözülmedikçe öğretmenlik mesleğini çekici kılmak ve başarılı gençleri bu mesleğe yönlendirmek mümkün olmayacağı düşünülmektedir.

2.4. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde; kredi kartları ve bireysel krediler ile ilgili Türkiye ve Dünya’da yapılan ve bu araştırma konusuyla ilgili olduğu düşünülen araştırmaların bir kısmına yer verilmiştir.

2.4.1. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Konu ile ilgili araştırmalar yayın yılları sırasıyla özetlenmiştir.

Özdemir (1988) tarafından “ Banka Kredileri ve İsteklerinin Değerlendirilmesi” konulu araştırmada bir bankanın kredi talebinde bulunanların öncelikle vereceği krediye karşı teminat istediği, kredinin nerede, hangi amaçlar için harcanacağını ikinci planda bulunduğu vurgulanmıştır.

Şekerkaya (1990) tarafından “ Tüketicilerin Kredi Kartı Kabul Kararı Üzerine Etki Eden Faktörler ve Bir Pilot Araştırma” konulu araştırmasında kredi kartı kullanmayanların kullanma nedeni olarak, konu ile ilgili yeterli bilgi sahibi olmamaları

dikkat çekmiştir. Bu çalışmada kredi kartı kabul sürecinde etken belirleyici unsurun kişisel kararlar olduğu düzenli gelire sahip olunmaması önem sırasına göre belirlenmektedir. Kredi kartı kullanan tüketicilerin kullanma sebebi ise, ödemede kolaylık sağlamanın önemli faktör olduğu savunulmuştur.

Özdemir (1992) “Türkiye’de Kredi Kartlarının Uygulamasının Değerlendirilmesi ve Bir Model Önerisi” araştırmasında banka işlevi, gelişimi, klasik ve çağdaş bankacılığa yer verilmiş, kredi kartlarının olumlu ve olumsuz yönlerini incelemiştir.

Emir (1994)’in “Banka Kredi Kartı Hizmetlerinin Üye İşyeri ve Kart Hamilleri Açısından Değerlendirilmesi” konulu araştırmasında kredi kartının ait olduğu banka seçimine etki eden faktörlerin, kart ücretleri, formalite azlığı, iyi tanıtım, iş merkezine yakınlık, personel ile ilişkiler, ATM’lerin yaygınlığı, banka imajı ve kullanım avantajı olduğu vurgulanmıştır.

Akçalı (1997)’in “Avrupa ve Türkiye’de Bireysel Bankacılık Uygulamaları” konulu araştırmanın sonucuna göre, bireysel bankacılık hizmetlerinin çok daha geniş bir yelpazede ce Avrupa Birliği Ülkeleri Düzeyinde sunulabilmesi, ülkemizin ve dolayısıyla bankalarımızın globalleşme süreciyle paraleldir.

Duman (1998)’in “Genel Olarak Kredi Kartı Sisteminin İşleyişi ve Türkiye’nin Dış Alem Kredi Kartı Gelirleri” konulu çalışmasında kredi kartının tüm dünyada geçerliliği olan, kullanımı kolay, çağdaş, pratik, güvenli ve evrensel bir ödeme aracı olduğunu, kredi kartları kullanılan bankaların, müşterilerine fiyat indirimi, taksit, sigorta, bilgi iletimi, kampanyalar vb. hizmetler sağladığına değinilmektedir.

Nazik (1999)’in “Türkiye’de Tüketici Profili” konulu araştırmasında, 8069 katılımcının yarıya yakınının kredi kartı olduğunu, yaklaşık dörtte birinin tüketici kredisi kullandığı, kredi kartı varlığının gelir ve öğrenim düzeyi yükseldikçe arttığı, tüketici kredisi kullanma durumunun öğrenim düzeyi yükseldikçe arttığı, en yüksek gelir grubunda ise, orta gelir grubundan daha düşük oranda olduğu saptanmıştır.

Müslüman (2000)'ın “ Bireysel Bankacılık Ürünleri ve Muhasebesi” adlı araştırmasında son 15 yıllık süre içinde bireysel bankacılığın gelişimi, bireysel kredilerin ve kredi kartlarının insanların ihtiyacını karşılamada büyük ekonomik kolaylıklar sağladığı ve bunun yanında kişilerin kullanım kolaylığı nedeniyle özellikle kredi kartlarında harcama eğilimini artırıcı rolünün olduğunu belirtmektedir.

Tol (2001)'un “ Kredi Kartlarının İşletme Satışları ve Müşteri Üzerine Etkilerinin İncelenmesi” konulu araştırmanın sonucuna göre, kredi kartı sahibi olan müşterilerin, nakit alışveriş yapanlara oranla daha çok harcama eğiliminde olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu sistem, mal ve hizmetlere olan talebi ve bunun sonucunda da işletme karının artmasını sağlamaktadır.

Sarıkaya(2002)'nin “Türkiye’de Kredi Kartı Kullanım Etkinliğinin Artırılması ve Kullanıcıların Eğitiminin Önemi” konulu araştırmanın sonucuna göre, kredi kartı ile insanlar nakit para taşıma külfetinden kurtulmaktadırlar. Kredi kartı insanlara prestij kazandırmakta, beklenmedik olaylar karşısında maddi bir güvence sağlamaktadır. Para taşımaya gerek olmadığında, kart hamili parasını mevduat olarak bankada değerlendirmektedir.

Korkmaz ve Gövdeli (2004)'nin “ Türk Bankacılığında Alternatif Dağıtım Kanalları ve Ürünleri İle Bunların Gelişiminde ve Pazarlanmasında Eğitimin Önemi” konulu araştırmada, bankacılık ürün ve hizmetlerinin geleneksel olmayan kanallardan müşterilere sunulan alternatif dağıtım kanalları (ATM’ler, telefon bankacılığı, ev-ofis bankacılığı, internet bankacılığı) konusunda, banka müşterilerinin bilgi düzeylerinin eksik olduğu ve kendi çabalarıyla bilgi sahibi olma konusunda yetersiz oldukları, ancak bu konuda verilecek eğitimlere sıcak baktıkları ve bu kanallardan yararlanmak istediğinde oldukları belirlenmiştir.

BKM'nin (2005) “ Kredi Kartı Kullanım Alışkanlıkları” konulu araştırma sonuçlarına göre, araştırmaya katılan kart sahiplerinin %79'u düzenli gelire sahiptir ve kart sahipliğinde kadınların oranında da artış göstermektedir. Kredi kartı sahiplerinin %49'u kadınlardan oluşmakta, bu oran 90'lı yılların ortalarında %30 civarındadır. Ankete yanıt veren tüketiciler, sahip oldukları limitlerin yaklaşık %49'luk kısmını kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Aksoy (2005)'un “ Türk Bankacılık Sisteminde Bireysel Krediler ve Bankacılık Altyapısının Paylaşımı (Ortak ATM ve POS Kullanımı) konulu araştırmanın sonuçlarına göre, bireysel borçlanmalar, kişinin gelirleri ile uyumlu oldukları ve kontrol altında tutulabildikleri ölçüde sorunsuz sonuçlanmaktadır. Kredi kartının borç bakiyesinden daha fazla gelir elde ettikleri için bankalar bu kredi türünün gelişmesi için aktif bir çalışma içerisinde bulunmaktadırlar.

Aksakal (2006)'ın “ Ailelerin Bireysel Kredi ve Kredi Kartı Kullanım Durumlarının İncelenmesi” konulu araştırmanın sonuçlarına göre, aileler bireysel kredileri en fazla otomobil ve konut almak amacıyla, kredi kartını ise en çok akaryakıt, yiyecek ve giyim harcaması yapmak gibi mal satın almak amacıyla kullanmışlardır. Ailelerin bireysel kredileri kullanırken en fazla 12- 18 ay vadelerde borçlandığı ve kredi sözleşmelerinde en çok faiz konusunda fikir sahibi oldukları belirtilmiştir.

İbicioğlu (2006)'nın “ Tüketici Finansman Şirketlerinin Finansal Sistem İçindeki Yeri ve Türkiye’de Kullandırılan Diğer Kurumlar İle Karşılaştırmalı İncelenmesi” konulu araştırmanın sonucuna göre, Türkiye’de faaliyet gösteren finansal kurumlardan sadece bankalar ile tüketici finansman şirketleri sadece tüketici kredisi kredisi sunma açısından diğer finansman kurumlardan ayrılmaktadır. Diğer finansal kurumların, özellikle de bankaların sunmuş olduğu geniş ürün yelpazeleri ve yoğun işlem hacimleri, müşterilere gerek tüketici kredisi sunumu gerekse de satış sonrası hizmetlerde yakından ve sorunlarını birebir çözümleyici tarzda yaklaşım imkanı sunmaktadır.

Terzioğlu (2007)'nin “ AB’ye Uyum Sürecinde Türkiye’de Bireysel Kredilendirme Politikasında Yapılan Değişiklikler ve Bu Değişikliklerin Hizmet İçi Eğitimi” konulu araştırma sonuçlarına göre, bireysel kredilendirme bütün dünyada aşama aşama gelişmiştir. Türkiye’de de bu aşamaların bir kısmı için yol alınmışsa da, en önemli faktör olan, tüketicilerin haklarının korunması için gerekli hukuksal düzenlemelerin Avrupa Birliği’ne uyumlaştırılması konusunda çalışmalar devam etmektedir. Uyumlaştırmanın yasallaştırma süreci olduğundan uyumlaştırmaların hukuksal boyuta taşınması zaman almaktadır.

Cebe (2007)'nin “İpotekli Konut Kredi Sistemi ve Türkiye Uygulaması” konulu araştırmanın sonucuna göre, ülkemizde bankaların kullandıkları konut kredilerin gayri safi milli hasılamıza oranı sıfıra yakınken, bu oran Latin Amerika ülkelerinde %4-12 arasında, Orta Doğu ülkelerinde %1-22 arasında ve Doğu ve Güneydoğu Asya ülkelerinde %2-59 arasında değişmekte, Amerika Birleşik Devletleri'nde %53, Avrupa Birliği ülkelerinde ortalama %43'tür. Ülkemizde bankalar aracılığıyla 2001 yılına kadar faaliyet gösteren en etkili kredi sunan kurum Emlak Bankası olmuş, o da talep yetersizliğinden kapatılmıştır.

Karabulut (2008)'un “Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması ve Kredi Kartı Kullanımının İncelenmesi” konulu araştırmanın sonucuna göre, kredi riskini geniş ve bireysel bir tabana yayabilecek enstrümanlar gün geçtikçe artmakta ve bankalar bireysel ürünler üzerinde ciddi çalışmalar yapmaktadırlar. Bireysel bankacılık alanında görülen çok sayıda ürün ve hizmet çeşitliliği ile altyapı yatırımlarının boyutu, hızlı ve sürekli artan cirolar bankaların bireysel işlemlere verdikleri önemin ve sektörel rekabetin göstergesidir.

Boz (2009)'un “ Tüketicilerin Bireysel Kredileri Algılama Şekilleri ve Bireysel Kredileri Tüketim Biçimleri” konulu araştırmanın sonucuna göre, bireylerin kullanmış oldukları bireysel kredilerin içinde en fazla kullanılan kredi türünün tüketici kredisi, taşıt kredisi ve konut kredisi olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan bireyler bireysel kredi kullanmayı düşündüklerinde öncelikli olarak faiz oranlarını araştırmakta, en düşük faiz oranı ve en düşük komisyon uygulayan bankayı tercih etmektedir.

Çakmak ve Yurtsever (2012)'in “ Kredi Kartının Plansız Satın Alma Davranışına Etkisi: Karabük Üniversitesi Akademik Personeline Yönelik Bir Uygulama” adlı makalesinde; akademisyenlerin kredi kartını kontrollü ve bilinçli kullandıkları ve kredi kartı kullanımlarının plansız satın alma davranışına neden olmadığı ifade edilmektedir.

2.4.2. Yabancı Ülkelerde Yapılmış Araştırmalar

Haney (1985)'in “ American Express İçin Tüketici İlişkilerinde Araştırmanın Rolü” konulu çalışmasında, tüketici derneklerinin ve ev ekonomistlerinin bireyleri toplumun ihtiyaçlarına daha hassas hale getirmek ve toplumsal konularda daha etkin olmalarını sağlayarak, kamusal alan ve özel sektörde toplumun üretkenliğini artırmak için daha etkili rol oynamaları gerektiğini belirtmektedir.

Lown(1988)'un “Ev Özsenet Kredileri: Geleceği İpoteklemek” konulu çalışmasında Amerika'daki ev özsenet kredilerini almak isteyen ailelere bu krediden yararlanırken bilinçli tüketilmesi konusunda uzman eğitimciler ve ev ekonomistleri ile eğitim reklam kampanyalarının bilgi ve eğitim düzeylerini arttırmada olumlu bir faktör olduğu üzerinde durulmaktadır.

Mitchell(1989)'in “ Kredi Kartları, Yeni Teknoloji ve Tüketici Borcu” konulu çalışmasında, araştırmanın yapıldığı yıllarda İngiltere’de kredi kartı borçlarının arttığı belirtilmektedir. Genellikle düşük gelirli meslek gruplarına yönelik olarak kredi kartı almaları için yürütülen reklamlar ve pazarlama anlayışının kredi kartının kullanımında bilinçsiz oldukları üzerinde durulmaktadır.

Danes ve Hira (1990)'nın “ Kredi Kartlarının Kullanımında Bilgi, Kanılar ve Uygulama” konulu çalışmasında ailelerin kredi kartı bilgileri ve kredi kartı kullanımı hakkındaki konular arasında ve kredi kartı kullanımındaki kanılar ile kredi kartı uygulamaları arasında olumsuz bir ilişki olduğu belirtilmektedir. Araştırmada parayı idare eden kişilerin eğitim seviyesi ve ailelerin gelir düzeyini kredi kartı kullanımına ilişkin bilgiler üzerinde önemli bir faktör olduğunu da belirtmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli ve evren ve örnekleme tanımlanmakta, veri toplama teknikleri ile elde edilen verilerin yorumlanmasına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1.Araştırma Modeli

İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin kredi kartı ve bireysel kredilere ilişkin görüşleri, öğretmenlerin düşüncelerine dayalı olarak ortaya çıkarılmaya betimlenmeye çalışılmıştır. Kaptan'a (1998: 34) göre olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların “ne” olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan araştırma yöntemi betimsel yöntemdir.

3.2. Evren ve Örneklem

Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde evrenin büyüklüğü, temsil yeteneği, maliyet, zaman ve veri analizi şartları dikkate alınmıştır. Sekaran (1992) 75,000 kişilik bir evren için 382 kişilik örneklemin yeterli olduğunu belirtmektedir (Altunışık ve diğerleri, 2002:59 Akt. Akbaş, 2004: 108).

2011-2012 eğitim-öğretim yılı itibariyle Ankara genelinde toplam 31.747 öğretmen ilköğretim okullarında görev yapmaktadır. Bu araştırmanın evrenini 2012–2013 Eğitim-Öğretim yılında Ankara İli Merkez İlçe sınırları içerisinde bulunan Altındağ, Çankaya, Keçiören, Sincan ve Yenimahalle ilçelerindeki resmi ilköğretim okullarındaki öğretmenler oluşturmaktadır. Bu okullarda bulunan öğretmen sayıları, örneklem verileri ve ulaşılan örneklem sayıları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Araştırmanın örneklemini, Ankara ili Altındağ (72 okul), Keçiören (81okul), Çankaya (110 okul), Sincan (57 okul) ve Yenimahalle (93 okul) ilçelerinde bulunan toplam 413 ilköğretim okulu arasından rastlantısal olarak seçilmiş her ilçeden 4'er olmak üzere toplam 20 ilköğretim okulunda (Ek-2'de okulların listesi verilmiştir) görevli öğretmenler oluşturmaktadır.

Tablo 5. Örneklem Grubunun Sayısal Dağılımı

İlçe	Okul Türü	Evrendeki Öğretmen Sayısı	Ulaşılan Örneklem	Ulaşılan Örneklem Evrene Oranı(%)
Altındağ	İlköğretim	2,324	80	% 3,44
Keçiören	İlköğretim	4,272	75	% 1,75
Çankaya	İlköğretim	4,031	75	% 1,86
Sincan	İlköğretim	2,589	100	% 3,86
Yenimahalle	İlköğretim	3,550	88	% 2,47
Toplam		16,766	418	% 2,49

(Ankara.meb.gov.tr)

Söz konusu okullarda araştırma yapmak için gerekli izin, Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile yapılan resmi yazışmalar ile alınmıştır(Ek-1). Ölçme araçları araştırmacı tarafından okullar ziyaret edilmek suretiyle uygulanmıştır. Söz konusu 20 okulda toplam 500 adet anket dağıtılmış, anketlerden 426 geri toplanmıştır. Anketlerden 8 adedi boş ve eksik olduğundan değerlendirmeye alınmamıştır. Toplam 418 adet anket değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmaya katılımda gönüllülük prensibi uygulanmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada gerekli verilerin toplanmasında kullanılan ölçme aracı, Ek 3'de "İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Kredi Kartı ve Bireysel Kredileri Kullanma Durumları Anketi" şeklinde düzenlenmiştir. Bu bölümdeki soruların amaca hizmet etme durumlarıyla ilgili uzman görüşleri alınmış ve ölçme aracının araştırma kapsamını ölçmeye çalıştığı belirlenmiştir.

Ölçme aracının birinci bölümünde; ankete katılanların yaş, cinsiyet, medeni durum, branş, öğrenim durumu, öğretmenlikteki toplam hizmet süresi, çalıştığı okul

türü, ailedeki kişi sayısı ve ailenin gelir durumunu belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır.

Ölçme aracının ikinci bölümünde; ankete katılanların kredi kartlarına sahip olma durumları, kredi kartı ile yapılan aylık ortalama harcamalar, kredi kartı ile yapılan aylık ödeme miktarları, kredi kart/kartlarına nasıl sahip olunduğu, kredi kartında en çok tercih edilen ödeme biçimi, kredi kartı harcamalarında ödeme miktarını belirleme durumu, kredi kartı ile genellikle hangi tür harcamalarda bulunulduğu, kredi kartının en çok hangi amaçla kullanıldığı, kredi kartı harcamalarında limiti aşma durumlarını belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır. Ayrıca bu bölümde; kredi kartlarının kurum/kuruluşlarla ilgili ödeme konusunda üçlü likert ölçeği; kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmelidir, bu konuda kararsızım, kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmemelidir şeklindeki düzeylerle değerlendirmeye alınmıştır. Kredi kartının olumlu ve olumsuz özelliklerinin bir arada verildiği kredi kartı ile ilgili görüşlerin olduğu beşli likert ölçeği; tamamen katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum şeklindeki düzeylerle değerlendirmeye alınmıştır.

Ölçme aracının üçüncü bölümünde; ankete katılanların bireysel kredileri kullanma durumları, son beş yıl içerisinde kullanılan bireysel kredi sayıları, bireysel kredilerde borçlanma süreleri, bireysel kredi kullanımında banka faizlerini araştırma durumları, bireysel kredi kullanımında borçlanma sürelerinin neye göre belirlendiği, bireysel krediler içinde en yüksek limit ile hangi durumlarda bireysel kredi kullanıldığını ölçmeye yönelik sorular bulunmaktadır.

Yapılan istatistiksel işlemler sonucunda elde edilen bulgular tablolaştırılarak açıklanmış ve yorumlanmıştır.

3.4. Veri Analizi ve Yorumlanması

Bu çalışmada veri analizinde öncelikle betimsel istatistikler kullanılmıştır. Araştırma verilerinin değerlendirilmesi için SPSS 15.0 paket programı kullanılmıştır. İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin kişisel bilgilerini belirleyici

verilerinin bulunduğu birinci bölümün değerlendirilmesi amacıyla yüzde ve frekans dağılımları hesaplanmıştır.

Veri toplama aracının ikinci ve üçüncü bölümünün tek bir seçeneğine cevap verilen verilerin ilgili konuları ile khi kare değerleri alınmıştır. İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin kredi kartı ve bireysel kredileri kullanma durumlarının belirlenmesi anketi uygulama sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamına (SPSS) aktarılmış ve veri toplama aracının ikinci ve üçüncü bölümünde birden fazla seçeneğe cevap verilen verilerin değerlendirilmesi amacıyla yüzde ve frekans dağılımları hesaplanmıştır. 5'li likert tipi 7 maddelik bölümün Cronbach Alfa güvenirliği 0,829 bulunmuştur. Tamamen katılıyorum 5 hiç katılmıyorum 1 puan olacak şekilde puanlanmıştır.

Denemeye tabi tutulan tutum cümleleri puanlandıktan sonra, iyi işlemeyen maddeleri seçmek için madde analizi yapılmıştır.

Ağırlıklı ortalamalar yorumlanırken beşli Likert'in ölçeğinde;

Düzy	Aralık Değeri	Aralık Değeri Anlamı
5	4.20-5.00	“Tamamen Katılıyorum”
4	3.40-4.20	“Katılıyorum”
3	2.60-3.40	“Kararsızım”
2	1.81-2.60	“Katılmıyorum”
1	1.00-1.80	“Hiç Katılmıyorum”

ifadesi ile yorumlanmıştır.

Ağırlıklı ortalamalar yorumlanırken üçlü Likert ölçeğinde;

Düzy	Aralık Değeri	Aralık Değeri Anlamı
3	2.34- 3.00	“Kesinlikle Ödenmelidir”
2	1.67- 2.33	“Kararsızım”
1	1- 1.66	“Kesinlikle Ödenmemelidir”

ifadesi ile yorumlanmıştır.

Ağırlıklı ortalamalar yorumlanırken diğer üçlü Likert ölçeğinde;

Düzy	Aralık Değeri	Aralık Değeri Anlamı
3	2.34- 3.00	“Sık Sık Kullanırım”
2	1.67- 2.33	“İhtiyacım Olduğunda Kullanırım”
1	1- 1.66	“Hiç Kullanmam”

ifadesi ile yorumlanmıştır.

Madde analizi; her madde için, o madde üzerinden grubun aldığı puanların, grubun bütün ölçek maddeleri üzerinden aldığı toplam puanlarla korelasyonudur. Madde analizinde, tüm ölçek puanlarıyla yüksek derecede korelasyon gösteren maddeler tutulur, diğerleri ise atılır. Likert ölçekleme tekniğinde en önemli husus tek boyutluluktur. Yani bütün maddelerin aynı tutumu ölçmesi gerekir. Ölçeğin bu özelliğe sahip olması yani yapı geçerliği için madde 32 puanları faktör analizine tabi tutulur. Bu analizde birinci faktör yükü en büyük olan cümleler ölçeğe seçilir (Turgut ve Baykul, 1992: 162).

Faktör analizi uygulaması ile 100 maddeden oluşan "İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin kredi kartı ve bireysel kredileri kullanma durumları" anketinin tek ya da çok faktörlü olup olmadığı saptanmaya çalışılmıştır. Bu amaçla toplanan veriler üzerinde bir faktör analizi tekniği olan Temel Bileşenler Analizi kullanılmış, yapılan faktör analizinde, faktör sayısına müdahale edilmeyerek faktörler serbest bırakılmıştır. Temel bileşenler analizinde Kaiser-Meyer Olkin (KMO) değeri 0.95 bulunmuş ve değeri 1.00'den büyük olan maddeler ölçeğe alınmıştır. KMO (örneklem yeterliliği ölçütü), bütün eşleştirilmiş, gözlenen korelasyon katsayıları büyüklüğü ile kısmi korelasyon katsayılarının büyüklüğünü karşılaştıran bir indekstir. Bütün eşleştirilmiş değişkenlerin kısmi korelasyon katsayılarının karelerinin toplamı, korelasyon katsayılarının toplamından küçük ise, KMO ölçütü 1'e yaklaşır. Eşleştirilmiş değişkenlerin korelasyonları, diğer değişkenler tarafından açıklanamadığından, küçük KMO değerleri, değişkenlerin faktör analizinin yapılmasının iyi bir fikir olmadığını gösterir. KMO ölçütü 0.90 ile 1.00 arasında olduğunda mükemmel olarak değerlendirilmektedir (Akgül 1997: 581). Geliştirilen ölçekle ilgili değer bu bakımdan ölçeği güçlendirmektedir. Ölçeğin birbirinden bağımsız alt faktörlerini belirlemek için

varimax dik döndürme yöntemi kullanılmıştır. Faktör örüntüsünün oluşturulmasında faktör yüklerinin alt kesme noktası olarak 0.45 değeri esas alınmıştır.

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel metodları (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı t-testi, ikiden fazla grup durumunda parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında tek yönlü (oneway) Anova testi ve iki grup arasındaki ilişki aranan sorularda ki kare analizi yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR

4.1. Demografik Değişkenlere İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde anket formunda yer alan sorulara verilen cevapların istatistik programında yapılan analizlerine dayalı sayısal veriler tablolaştırılarak sunulmuştur.

Tablo 6. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özelliklerinin Dağılımı

		N	%
Cinsiyet	Kadın	308	74
	Erkek	110	26
	Toplam	418	100
Medeni durum	Evli	367	88
	Bekâr	51	12
	Toplam	418	100
Yaş	21-30	71	17
	31-40	195	47
	41-50	132	32
	51 ve üzeri	20	4
	Toplam	418	100
Öğrenim durumu	Önlisans	5	1,8
	Lisans	358	85
	Yüksek Lisans ve Doktora	55	13,2
	Toplam	418	100

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 74'ünün kadın % 26'sının erkektir. Öğretmenlerin medeni durumuna bakıldığında, % 88'inin evli, % 12'sinin bekâr olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin yaş durumlarına bakıldığında % 47'sinin 31-40 yaş arasında, % 32'sinin 41-50 yaşları arasında ve % 4'ü 51 ve üzeri yaşta olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim durumlarına bakıldığında, % 85'inin lisans, % 13'nün yüksek lisans mezunudur.

Tablo 7. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Ailedeki Kişi Sayısı ve Gelir Durumlarının Dağılımı

		N	%
Ailedeki kişi sayısı	1 kişi	12	3,1
	2kişi	45	11,3
	3 kişi	141	33,7
	4 kişi	181	42,6
	5 kişi ve üzeri	39	8,7
	Toplam	418	100
Ailenin gelir durumu	1700-2000 TL arası	34	7,8
	2001-3000 TL arası	84	19,2
	3001-4000 TL arası	78	18,6
	4001-5000 TL arası	124	29,4
	5000 TL ve üzeri	98	23,0
	Toplam	418	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin ailelerinin kaç kişiden oluştuğuna bakıldığında % 42,6'sının dört kişi, % 33,7'sinin'ünün üç kişi, % 11,3'ünün iki kişi, % 8,7'sinin beş kişi, % 3,1'inin ise bir kişiden oluştuğu görülmüştür.

Öğretmenlerin aylık gelir durumuna bakıldığında, % 29,4'ü 4001–5000 TL ile en yüksek gelire sahipken, % 7,8'i 1700–2000 TL ile en az gelire sahip oldukları görülmektedir.

4.2. Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 8. Öğretmenlerin Kredi Kartı ile Yaptıkları Aylık Ortalama Harcama Miktarları ve Aylık Ödeme Miktarlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Kredi kartı kullanılarak yapılan aylık ortalama harcama miktarı	1000 TL'den az	39,9
	1001–2000 TL arası	38,1
	2001- 3000 TL arası	15,6
	3001 TL'den fazla	6,4
	Toplam	100
Seçenekler	N	%
Kredi kart/kartlarına yapılan aylık ödeme miktarları	1000 TL'den az	36,5
	1001–2000 TL arası	43,5
	2001- 3000 TL arası	13,6
	3001 TL'den fazla	6,4
	Toplam	100

Tablo 8’de öğretmenlerin kredi kartı ile yaptıkları aylık harcama tutarları incelendiğinde; % 39,9’u 1000 TL’den az, % 38,1’i 1001-2000 TL arası, % 15,6’sı 2001-3000 TL arası, % 6,4’ü 3001-4000 TL arası kredi kartı ile aylık harcama yaptıkları ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin % 39,9’unun 1000 TL’den az alışveriş yapması büyük oranda kredi kartı kullanan öğretmenlerin, kredi kartlarıyla bilinçli alışveriş yaptıkları anlamına gelmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 43,5’i 1001-2000 TL arası, % 36,5’i 1000 TL’den az, % 13,6’sı 2001-3000 TL arası, % 6,4’ü 3001 TL üzeri aylık kredi kartı için ödeme yapmaktadır.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun maaşlarının tutarından fazla kredi kartı ile harcama yapmadığı ve harcama tutarı doğrultusunda ödeme yaptıkları söylenebilir.

Yukarıda verilen bilgilere bakıldığında öğretmenlerin kredi kartı ile alışveriş yapma ve kredi kartı ödemelerini yapma alışkanlıklarına sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 9. Öğretmenlerin Kredi Kartına Nasıl Sahip Oldukları Durumlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Maaş hesabı ile	235	56,0
Bankaya başvuruda bulunarak	109	26,0
Bankanın isteği dışında göndermesiyle	43	10,4
Banka dışında bir stantta form doldurarak	7	1,6
Aile bireylerinden birinin ek kartı ile	24	6,0
Toplam	418	100

Tablo 9’da öğretmenlerin kredi kartına sahip olma durumlarına bakıldığında %56’sının maaş hesabı ile, %26’sının bankaya başvuruda bulunarak, %10,4’ünün bankanın isteği dışında kredi kartı göndermesi ile, % 6’sının aile bireylerinden birinin ek kartı ile, % 1,6’sının banka dışında bir stantta form doldurarak kredi kartına sahip olmuşlardır.

Öğretmenlerin yarısının, maaşlarını aldıkları bankaların kredi kartına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Öğretmenlerin Kredi Kartı Ödemelerinde En Çok Kullandığı Ödeme Biçimi Durumlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Otomatik ödeme	171	41
İnternet bankacılığı	95	22
PTT şubelerine yatırarak	4	1
ATM makinelerinden	120	29
Banka şubeleri aracılığıyla	28	7
Toplam	418	100

Tablo 10’da öğretmenlerin kredi kartı ödemelerinde en çok kullandığı ödeme biçimi durumları incelendiğinde, % 41’inin otomatik ödeme yoluyla, % 29’unun ATM makinelerinden, % 22’sinin internet bankacılığıyla, % 7’sinin banka şubelere aracılığı ile % 1’inin ise PTT şubelerine kredi kartı ödemelerini yaptığı görülmektedir.

Öğretmenlerin büyük bir bölümünün kredi kartı borçlarını otomatik ödeme kanalıyla yaptıkları söylenebilir.

Tablo 11. Öğretmenlerin Kredi Kartı ile Yaptığı Harcamalarda Ödeme Miktarını Belirleme Durumlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Hesap özeti elime geçince tamamını öderim.	339	81,0
Hesap özeti elime geçtikten sonra bir kısmını ödeyip, geri kalanını gecikme bedeliyle öderim.	37	9,0
Hesap özeti elime geçtikten sonra, asgari ödeme tutarını öderim.	25	5,6
Ödemelerim hep gecikmelidir.	17	4,6
Toplam	418	100

Tablo 11’de, öğretmenlerin kredi kartı ile yaptığı harcamalarda ödeme miktarını belirleme durumlarının dağılımına bakıldığında, %81’inin hesap özeti eline geçince borcun tamamını ödediğini belirtmiştir.

Öğretmenlerin % 9’u hesap özeti eline geçtikten sonra bir kısmını ödeyip geriye kalanını kısmını gecikme bedeliyle birlikte ödemekte, % 5,6’sı hesap özeti eline geçtikten sonra asgari ödeme tutarını ödemekte, %4,6’sı ise ödemelerini hep gecikmeli biçiminde yaptığı belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kredi kartı borçlarının tamamını ödedikleri görülmektedir.

Tablo 12. Öğretmenlerin Kredi Kartı/Kartları ile Genellikle Ne Tür Harcamalarda Bulunma Durumlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Elektrikli eşyalar (buzdolabı, ütü, fırın vs.)	57	14,0
Giyim ve aksesuar (elbise, kolye, ayakkabı vs.)	104	25,0
Seyahat harcamaları (bilet, konaklama vs.)	8	1,7
Yemek yeme (lokantada yemek yeme, dışarıdan yemek siparişi vs.)	29	7,0
Sağlıkla ilgili harcamalar (ilaç ve medikal ürünler satın alma vs.)	10	2,3
Kişisel bakımla ilgili ürünler (krem, parfüm vs.)	8	2,0
Güzellik hizmetleri (zayıflama, masaj vs.)	2	1,0
Market/gıda alışverişi	183	44,0
Mobilya ve dekorasyon	5	1,0
Sigortacılık(ev sigortası, kasko s.)	8	2,0
Kuyumculuk (altın, gümüş vb. takı satın alma)	2	1,0
Doğrudan pazarlama (tv.reklamları vb. siparişlerinin ödenmesi)	2	1,0
Toplam	418	100

Öğretmenlerin kredi kartlarıyla genellikle ne tür harcamalar yaptıklarına bakıldığında, % 44'ünün market/gıda alışverişi yaptığı, % 25'inin giyim ve aksesuar alışverişi yaptığı, % 14'ünün elektrikli eşyaları aldığı, % 7'sinin lokanta türü yerlerde yemek yemek için kullandığı, % 2,3'ünün sağlıkla ilgili harcamalar yaptığı, % 1,7'sinin seyahat harcamaları yaptığı, % 2'sinin kişisel bakımla ilgili ürünler için, % 2'sinin sigortacılık hizmetleri için kullandığı, % 1'nin mobilya ve dekorasyon ihtiyaçları için gidermede kullandığı, % 1'inin kuyumcu alışverişi için alanında kullandığı ve % 1'inin ise doğrudan pazarlama ürünleri satın almada kredi kartı kullanmakta oldukları belirlenmiştir.

Öğretmenlerin kredi kartı harcamalarında, market-gıda alışverişlerinin ilk sırayı aldığı, ikinci sırada ise; giyim – aksesuar harcamalarının olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 13. Öğretmenlerin Kredi Kartı/Kartlarını En Çok Hangi Amaçla Kullanma Durumlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Nakit para çekmek	1	1,0
Mal satın almak	207	50,0
Hizmet satın almak	31	6,4
Nakit para çekmek+ Mal satın almak	6	1,0
Nakit para çekmek+ Hizmet satın almak	1	1,0
Mal ve Hizmet satın almak	159	37,8
Nakit para çekmek+ Mal satın almak+ Hizmet satın almak	13	3,8
Toplam	418	100

Öğretmenlerin kredi kartlarını en çok hangi amaçla kullanma durumlarına bakıldığında, % 50'sinin mal satın almak için kullandığı, % 37,8'inin mal ve hizmet satın almak için kullandığı, % 6,4'ünün hizmet satın almak için kullandığı, % 3,8'inin nakit para çekmek ya da mal veya hizmet satın almak için kullandığı, % 1'inin nakit para çekmek ya da mal satın almak için kullandığı, % 1'inin nakit para çekmek için kullandıkları görülmüştür.

Bu bağlamda; araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısının sadece mal satın almak amacıyla kredi kartlarını kullandıkları söylenebilir.

Tablo 14. Öğretmenlerin Kredi Kartı Harcamalarında Limiti Aşma Durumlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Asla	250	60,4
Nadiren	99	23,6
Ara sıra	63	14,0
Sık sık	4	1,0
Her zaman	2	1,0
Toplam	418	100

Tablo 14 incelendiğinde, öğretmenlerin % 60,4'ünün asla limiti aşmadığını, % 23,6'sının nadiren limiti aştığını, % 14'ünün ara sıra limiti aştığını, %1'inin ise sık sık limiti aştığını ve %1'inin her zaman kredi kartı harcamalarında limiti aştığını belirttiği belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kredi kartı harcamalarında limiti aşmadıkları görülmektedir. Bu durum da da öğretmenlerin büyük bir bölümünün kredi kartı kullanmada oldukça bilinçli oldukları söylenebilir.

Tablo 15. Öğretmenlerin Kredi Kartını Hangi Amaçla Kullanma Durumlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Prestij sağlama	8	2,0
Yakınların tavsiyesi	4	1,0
Kullanım kolaylığı	318	76,0
Sağladığı avantajlar	38	8,7
Kredi kartı ile alışveriş yapma ile para çekmenin kolaylığı	43	10,3
Bankanın olumlu imajı	7	2,0
Toplam	418	100

Tablo 15'de, öğretmenlerin kredi kartlarını hangi amaçla kullanma durumlarının dağılımına bakıldığında, % 76'sının kullanım kolaylığı, % 10,3'ünün kredi kartı ile alışveriş yapma ile para çekmenin kolaylığı, % 8,7'sinin sağladığı avantajlar, % 2'sinin prestij sağlama ve % 1'inin bankanın olumlu imajından dolayı kredi kartını kullandığı görülmektedir.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kredi kartını kullanım kolaylığından dolayı tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 16. Öğretmenlerin Kredi Kartının Sunduğu Özelliklerine Göre Tercih Etme Durumlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Taksitlendirme	329	78,7
Puan biriktirme	29	7,3
Kredi kartlarına sağlanan indirim nedeniyle	38	9,0
Diğer	22	5,0
Toplam	418	100

Öğretmenlerin kredi kartının sunduğu özelliklere göre tercih etme durumlarına bakıldığında, % 78,7'sinin taksitlendirme imkanlarından, % 9'unun kredi kartlarına sağlanan indirimler nedeniyle, % 7,3'ünün puan biriktirme amaçlı kredi kartlarının sunduğu avantajları tercih ettikleri görülmektedir.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun taksitlendirme imkânlarından dolayı kredi kartını tercih ettikleri söylenebilir.

Tablo 17. Öğretmenlerin Kredi Kartını Seçerken Hangi Özelliklerini Değerlendirerek Sahip Olma Durumlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Faiz oranları	125	30,6
Müşteri sadakat programları	72	16,4
Yıllık ücretler	113	25,0
Dünya çapında geçerlilik	108	28,0
Toplam	418	100

Öğretmenlerin kredi kartlarını seçerken hangi özellikleri değerlendirerek kredi kartlarına sahip oldukları durumlarına bakıldığında, % 30,6'sının faiz oranları avantajları nedenleriyle, % 25'inin yıllık kredi kartı ücretleri nedeniyle, % 28'inin kredi kartlarının dünya çapında geçerliliğinin olması ve % 16,4'ünün müşteri sadakat programını dikkate alarak kredi kartlarını seçtikleri görülmektedir.

Tablo 18. Öğretmenlerin Kredi Kartlarının Kurum/ Kuruluşlarla İlgili Ödemeler Konusundaki Görüşlerinin Dağılımı

Seçenekler	Kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmelidir		Kararsızım		Kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmemelidir.	
	N	%	N	%	N	%
1. Elektrik/telefon ve su faturaları	223	53,0	104	25,0	91	22,0
2. Devlet hastaneleri/ sağlık ocakları	214	51,0	141	34,0	63	15,0
3. Ulaşım	257	62,0	106	25,0	55	13,0
4. Ticari taksiler	190	46,0	118	28,0	110	26,0
5. Ev kirası	169	40,0	123	29,0	126	30,0
6. Üniversite harçları	205	49,0	137	33,0	76	18,0
7. Devlet dairelerinde	199	47,0	114	27,0	105	25,0
8. Vergi borçlarında	205	49,0	118	28,0	95	23,0

Tablo 18’de, öğretmenlerin kredi kartlarının kurum/ kuruluşlarla ilgili ödemeler konusundaki görüşlerine yer verilmiştir.

Öğretmenler; elektrik/telefon ve su faturaları; % 53’ü kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmelidir; % 25’i kararsızım, % 22’si kredi kartı ile kesinlikle ödenmemelidir yanıtını vermiştir.

Devlet hastaneleri/sağlık ocakları; % 51’i kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmelidir; % 34’ü kararsızım % 15’i kredi kartı ile kesinlikle ödenmelidir yanıtını vermiştir.

Ulaşım; % 62’isi kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmelidir; % 25’i kararsızım ve % 13’ü kredi kartı ile kesinlikle ödenmemelidir yanıtını vermiştir.

Ticari taksiler; % 46’sı kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmelidir; % 28’i kararsızım ve % 26’sı kredi kartı ile kesinlikle ödenmemelidir yanıtını vermiştir.

Ev kirası; kredi kartı ile kullanılarak kesinlikle ödenmelidir; % 30'u kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmemelidir ve % 29'u kararsızım yanıtını vermiştir.

Üniversite harçları: % 49'u kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmelidir; %33'ü kararsızım ve % 18'i kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmemelidir yanıtını vermiştir.

Devlet dairelerinde; % 47'si kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmelidir; % 27'si kararsızım ve % 25'i kredi kartı ile kesinlikle ödenmemelidir yanıtını vermiştir.

Vergi borçlarında; % 49'u kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmelidir; % 28'i kararsızım ve % 23'ü kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmemelidir yanıtını vermiştir.

Bu bilgiler ışığında; araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından fazlası elektrik/telefon ve su faturaları, devlet hastaneleri/sağlık ocakları ile ulaşım giderlerinin kredi kartı kullanılarak ödenmesini istemektedir. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin yaklaşık yarısı da vergi borçları, ev kirası ve üniversite harçlarının kredi kartı ile ödenmesi taraftarı oldukları görülmektedir.

Tablo 19. Öğretmenlerin Bireysel Kredi Kullanım Durumlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Bireysel kredi kullananlar	364	87,1
Bireysel kredi kullanmayanlar	54	12,9
Toplam	418	100

Tablo 19 incelendiğinde, öğretmenlerin % 87,1'inin bireysel kredi kullandığı ve % 12,9'unun bireysel kredi kullanmadığı görülmektedir,

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun bireysel kredi kullandıkları söylenebilir.

Tablo 20. Öğretmenlerin Son Beş Yıl İçerisinde Kullandığı Bireysel Kredi Sayısının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Hiç kullanmayan	36	8,6
1	201	48,1
2	110	26,3
3	48	11,5
4 ve üzeri	23	5,5
Toplam	418	100

Öğretmenlerin son beş yıl içerisinde kullandıkları bireysel kredi sayılarının dağılımına bakıldığında, % 48,1'inin en az bir kez, % 26,3'ünün iki kez, %11,5'inin üç kez, % 5,5'inin dört kez ve üzerinde bireysel kredi kullandıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin % 8,6'sının ise son beş yıl içinde hiç bireysel kredi kullanmadıkları görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamına yakınının son beş yıl içerisinde bireysel kredi kullandıkları söylenebilir.

Tablo 21. Öğretmenlerin Kullandığı Bireysel Kredileri En Fazla Borçlanma Sürelerinin Dağılımı

Seçenekler	N	%
1 ay- 6 ay	22	5,3
7 ay- 12 ay	77	18,4
13- 24 ay	38	9,1
25 ay- 36 ay	68	16,3
37 ay- 48 ay	44	10,5
49 ay- 60 ay	61	14,6
61 ay- 72 ay	49	11,7
Diğer	59	14,1
Toplam	418	100

Öğretmenlerin kullandığı bireysel krediler için borçlanma sürelerinin dağılımı incelendiğinde , % 18,4'ünün 7-12 ay, % 16,3'ünün 25-36 ay, % 14,6'sının 49-60 ay,

% 14,1'inin 72 aydan fazla, % 11,7'sinin 61-72 ay, % 10,5'inin 37-48 ay, % 9,1'inin 13-24 ay ve % 5,3'ünün 1-6 ay arasında bireysel kredi kullandıkları görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bireysel kredi kullanırken ihtiyaç durumlarına ve ödeme durumlarına göre ödemelerini kısa ya da uzun vadede tutmayı tercih etkileri söylenebilir.

Tablo 22. Öğretmenlerin Banka Faizlerini Araştırma Durumlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Evet	351	84
Bazen	42	10
Hayır	25	6
Toplam	418	100

Tablo 22'de öğretmenlerin banka faizlerini araştırma durumlarına bakıldığında, % 84'ünün banka faizlerini araştırdığı, % 10'unun banka faizlerini bazen araştırdığı ve % 6'sının banka faizlerini hiç araştırmadığı belirlenmiştir.

Bu bağlamda; araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamına yakınının bireysel kredilerden yararlanmak istediklerinde bankaların faizlerini araştırdıkları görülmektedir.

Tablo 23. Öğretmenlerin Bireysel Kredi Borçlanma Sürelerini Belirleme Durumlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Ödeme gücüne göre belirleyenler	370	88,5
Uzun vadeye yayarak küçük miktarlarda ödemeyi tercih edenler	18	4,3
Uzun vadeli ödemeyi çok faiz işlediği için tercih etmeyenler	30	7,2
Toplam	418	100

Öğretmenlerin bireysel kredi borçlanma sürelerini belirleme durumlarına bakıldığında, % 88,5'i bireysel kredilerinde borçlanma sürelerini ödeme gücüne göre belirlemekte; % 7,2'si uzun vadeli ödemeyi çok faiz işlediği için tercih etmemekte ve % 4,3'ü uzun vadeye yayarak küçük miktarlarda ödemeyi tercih etmekte olduklarını belirlemişlerdir.

Öğretmenlerin tamamına yakını bireysel kredilerde borçlanma sürelerini ödeme gücüne göre belirlemekte oldukları görülmektedir.

Tablo 24. Öğretmenlerin Kullandığı Bireysel Kredilerde Limit Miktarlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
10000 TL ve altı	136	32,5
10001 -50000 TL arası	136	32,5
50001- 100000 TL arası	60	14,4
100001- 150000 TL arası	33	7,9
150001- 200000 TL arası	16	3,8
200001 TL ve üzeri	37	8,9
Toplam	418	100,0

Tablo 24’de öğretmenlerin bireysel kredilerde kullandıkları kredi limitleri yer almaktadır. Öğretmenlerin % 32,5’inin 10,000 TL ve altı, yine % 32,5’inin 10,001-50,000 TL arası, % 14,4’ünün 50,001-100,000 TL arası, % 8,9’unun 200,001 TL ve üzeri, % 7,9’unun 100,001-150,000TL arası ve % 3,8’inin 150,001-200,000 TL arası tutarında bireysel kredi kullandıkları görülmektedir.

Tablo 25. Öğretmenlerin Hangi Durumlarda Bireysel Kredi Kullanma Durumlarının Dağılımı

Seçenekler	N	%
Nakit sıkıntısı çekildiğinde	77	18,4
İhtiyacı olan mal ve hizmetleri satın almakta zorlanıldığında	76	18,2
Ev, arsa, araba gibi tek kalemde alınacak mallarda	241	57,7
Başkalarından para istemenin zor olduğu durumlarda	20	4,8
Diğer	4	1,0
Toplam	418	100

Öğretmenlerin hangi durumlarda bireysel kredi kullandıklarına bakıldığında, % 57,7’sinin ev, arsa ve araba gibi tek kalemde büyük meblağ tutan mal edinimlerinde bireysel kredi kullanmışlardır.

Öğretmenlerin, % 18,4’ü nakit sıkıntısı çektiğinde, % 18,2’si ihtiyacı olan mal ve hizmetleri satın almakta zorlandığında, % 4,8’i başka insanlardan para istemenin

sıkıntısını yaşamamak istemesinden dolayı ve % 1'i diğer sebeplerden dolayı bireysel kredi kullandıkları belirlenmiştir.

Bu bağlamda, araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından fazlası ev, arsa ve araba gibi tek kalemde almakta zorlanacağı taşınmaz mallar almak için bireysel kredi kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 26. Öğretmenlerin Bireysel Kredi/ Kredileri Kullanma Sıklıklarının Dağılımı

Seçenekler	Sık sık kullanırım		İhtiyacı olduğunda kullanırım		Hiç kullanmam	
	N	%	N	%	N	%
Tüketici/İhtiyaç Kredisi	28	6,7	265	63,4	125	29,9
Taşıt kredisi	14	3,3	280	67,0	124	29,7
Mesleki ihtiyaç kredisi	8	1,9	139	33,3	271	64,8
Evlilik kredisi	8	1,9	128	30,6	282	67,5
Eğitim kredisi	7	1,7	154	36,8	257	61,5
Konut kredisi	11	2,6	312	74,6	95	22,7
Sağlık kredisi	6	1,4	165	39,5	247	59,1
İnşaat tamamlama kredisi	7	1,7	147	35,2	264	63,2
Tatil kredisi	8	1,9	143	34,2	267	63,9
Eşya kredisi	13	3,1	165	39,5	240	57,4

Öğretmenlerin bireysel kredi kullanma sıklıklarının dağılımı incelendiğinde;

Öğretmenlerin tüketici/ihtiyaç kredisini % 63,4'ü ihtiyacı olduğunda kullanmıştır. % 29,9'u hiç kullanmamıştır ve % 6,7'si sık sık bireysel kredi kullandıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin, % 67'si taşıt kredisini ihtiyacı olduğunda kullandığını belirtmiş, %29,7'si ise hiç kullanmadığını belirtmiştir.

Diğer bir kredi türü olan eğitim kredisini öğretmenlerin, % 61,5'i hiç kullanmamış, ve % 36,8'i ihtiyacı olduğunda kullandığını belirtmiştir.

Konut kredisini öğretmenlerin, % 74,6'sı ihtiyacı olduğunda kullanmış ve % 22,7'si hiç kullanmamıştır.

Sağlık kredisini öğretmenlerin, % 59,1'i hiç kullanmamış ve % 39,5'i ihtiyacı olduğunda kullandıklarını belirtmişlerdir.

Bu bilgiler ışığında; araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu tek kalemde satın alamayacakları taşıt, konut gibi malları satın almak için bireysel kredileri kullandıkları söylenebilir.

Tablo 27. Öğretmenlerin Bireysel Kredi Borçlarını Ödeme Sürelerinin Cinsiyetlerine, Medeni Durumlarına, Yaşlarına ve Mesleki Kıdemlerine Göre Khi-Kare Analizi Sonuçları

		Kullanılan bireysel kredilerin en fazla borçlanma süreleri																Ki kare değeri	Sd	p
		1 ay- 6 ay		7 ay- 12 ay		13- 24 ay		25 ay- 36 ay		37 ay- 48 ay		49 ay- 60 ay		61 ay- 72 ay		72 ay ve üzeri				
		n	%n	n	%n	n	%n	n	%n	n	%n	n	%n	n	%n	n	%n			
Cinsiyet	Kadın	21	95,5	47	61,0	31	81,6	53	77,9	31	70,5	39	63,9	40	81,6	46	78,0	18,965	7	0,008(*)
	Erkek	1	4,5	30	39,0	7	18,4	15	22,1	13	29,5	22	36,1	9	18,4	13	22,0			
Medeni durum	Evli	20	90,9	64	83,1	32	84,2	61	89,7	36	81,8	55	90,2	44	89,8	55	93,2	6,051	7	0,534
	Bekar	2	9,1	13	16,9	6	15,8	7	10,3	8	18,2	6	9,8	5	10,2	4	6,8			
Yaş	21-30	9	40,9	20	26,0	3	7,9	13	19,1	1	2,3	6	9,8	7	14,3	12	20,3	73,811	21	0,000(*)
	31-40	4	18,2	34	44,2	16	42,4	39	57,4	15	34,1	38	62,3	23	46,9	26	44,1			
	41-50	9	40,9	12	15,6	17	44,7	16	23,5	25	56,8	15	24,6	18	36,7	20	33,9			
	51 ve üzeri	0	0,0	11	14,3	2	5,3	0	0,0	3	6,8	2	3,3	1	2,0	1	1,7			
	6 yıldan az	5	22,7	18	23,4	5	13,2	6	8,8	0	0,0	4	6,6	5	10,2	2	3,4			
Mesleki kıdem	7-13 yıl	5	22,7	24	31,2	11	28,9	29	42,6	10	22,7	32	52,5	20	40,8	26	44,1	56,937	21	0,000(*)
	14-20 yıl	12	54,5	17	22,1	17	44,7	24	35,3	23	52,3	21	34,4	16	32,7	22	37,3			
	21 yıl ve üzeri	0	0,0	18	23,4	5	13,2	9	13,2	11	25,0	4	6,6	8	16,3	9	15,3			

*p<0.05

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bireysel kredi borçlarını ödeme süreleri ile cinsiyetleri, medeni durumları, yaşları ve mesleki kıdemlerine göre ki-kare analizi sonuçları tablo 29’da incelenmiştir.

Öğretmenlerin cinsiyetleri, yaşları ve mesleki kıdemleri ile bireysel kredi borçlarını ödeme süreleri arasındaki ilişki istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur.(p<0.05) Diğer taraftan öğretmenlerin medeni durumları ile bireysel kredi borçlarını ödeme süreleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p>0.05)

Tablo 28. Öğretmenlerin Kredi Kartlarının Limitlerini Aşma Durumlarının Cinsiyetlerine, Medeni Durumlarına, Yaşlarına ve Mesleki Kıdemlerine Göre Khi-Kare Analizi Sonuçları

		Kredi kartı harcamalarında limiti aşma durumları										Ki kare değeri	Sd	p
		Asla		Nadiren		Ara sıra		Sık sık		Her zaman				
		n	%n	n	%n	n	%n	n	%n	n	%n			
Cinsiyet	Kadın	184	73,6	73	73,7	49	77,8	2	50,0	0	0,0	7,303	4	0,121
	Erkek	66	26,4	26	26,3	14	22,2	2	50,0	2	100,0			
Medeni durum	Evli	228	91,2	87	87,9	46	73,0	4	100,0	2	100,0	16,386	4	0,003(*)
	Bekar	22	8,8	12	12,1	17	27,0	0	0,0	0	0,0			
Yaş	21-30	42	16,8	18	18,2	11	17,5	0	0,0	0	0,0	17,720	12	0,124
	31-40	125	50,0	45	45,5	21	33,3	4	100,0	0	0,0			
	41-50	72	28,8	33	33,3	25	39,7	0	0,0	2	100,0			
	51 ve üzeri	11	4,4	3	3,0	6	9,5	0	0,0	0	0,0			
	Ortaokul	148	59,2	42	42,4	34	54,0	0	0,0	0	0,0			
Mesleki kıdem	6 yıldan az	28	11,2	14	14,1	3	4,8	0	0,0	0	0,0	16,743	12	0,160
	7-13 yıl	99	39,6	35	35,4	21	33,3	2	50,0	0	0,0			
	14-20 yıl	94	37,6	30	30,3	24	38,1	2	50,0	2	100,0			
	21 yıl ve üzeri	29	11,6	20	20,2	15	23,8	0	0,0	0	0,0			

*p<0.05

Öğretmenlerin kredi kartı limitlerini aşma durumları ile medeni durumları arasında anlamlı bir ilişki ($p<0.05$) bulunmaktadır. Evli olanların büyük çoğunluğunun bekârlara göre kredi kartı harcamalarında limiti aşmadıkları saptanmıştır.

Öğretmenlerin kredi kartı limitlerini aşma durumları ile cinsiyet, yaş ve mesleki kıdem arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. ($p>0.05$)

Tablo 29. Öğretmenlerin Kredi Kartlarıyla Yaptıkları Aylık Ortalama Harcamalarının Cinsiyetlerine, Medeni Durumlarına, Yaşlarına ve Mesleki Kıdemlerine Göre Khi-Kare Analizi Sonuçları

		2. Kredi kartı ile yapılan aylık ortalama harcama miktarı												Ki kare değeri	Sd	p
		1000 TL'den az		1001–2000 TL arası		2001- 3000 TL arası		3001–4000 TL arası		4001- 5000 TL arası		5000 TL'den fazla				
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
Cinsiyet	Kadın	113	68,9	125	76,7	48	76,2	14	82,4	7	70,0	1	100,0	3,982	5	0,552
	Erkek	51	31,1	38	23,3	15	23,8	3	17,6	3	30,0	0	0,0			
Medeni durum	Evli	127	77,4	151	92,6	61	96,8	17	100,0	10	100,0	1	100,0	28,677	5	0,000(*)
	Bekar	37	22,6	12	7,4	2	3,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0			
Yaş	21-30	35	21,3	27	16,6	6	9,5	2	11,8	1	10,0	0	0,0	17,765	15	0,275
	31-40	65	39,6	85	52,1	29	46,0	10	58,8	5	50,0	1	100,0			
	41-50	52	31,7	44	27,0	27	42,9	5	29,4	4	40,0	0	0,0			
	51 ve üzeri	12	7,3	7	4,3	1	1,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0			
Mesleki kıdem	6 yıldan az	25	15,2	13	8,0	5	7,9	1	5,9	1	10,0	0	0,0	11,982	15	0,680
	7-13 yıl	56	34,1	65	39,9	22	34,9	8	47,1	5	50,0	1	100,0			
	14-20 yıl	54	32,9	62	38,0	26	41,3	6	35,3	4	40,0	0	0,0			
	21 yıl ve üzeri	29	17,7	23	14,1	10	15,9	2	11,8	0	0,0	0	0,0			
	Ortaokul	87	53,0	83	50,9	37	58,7	10	58,8	7	70,0	0	0,0			

Öğretmenlerin kredi kartlarıyla yaptıkları aylık ortalama harcama miktarları ile medeni durumları arasında ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.($p<0.05$) Ancak öğretmenlerin cinsiyetlerine, yaşlarına, mesleki kıdemlerine göre kredi kartlarıyla yaptıkları aylık ortalama harcamalar arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0.05$).

Tablo 30. Öğretmenlerin Bireysel Kredi Borçlanma Sürelerini Belirleme Durumlarının Cinsiyetlerine, Medeni Durumlarına, Yaşlarına ve Mesleki Kıdemlerine Göre Khi-Kare Analizi Sonuçları

		5. Bireysel kredilerin borçlanma sürelerini neye göre belirlersiniz?						Ki kare değeri	Sd	p
		Ödeme gücüne göre belirlerim.		Uzun vadeye yayarak küçük miktarlarda ödemeyi tercih ederim.		Uzun vadeli ödemeyi çok faiz işlediği için tercih etmem.				
		n	%n	n	%n	n	%n			
Cinsiyet	Kadın	269	72,7	13	72,2	26	86,7	2,811	2	0,245
	Erkek	101	27,3	5	27,8	4	13,3			
Medeni durum	Evli	327	88,4	15	83,3	25	83,3	1,010	2	,604
	Bekar	43	11,6	3	16,7	5	16,7			
Yaş	21-30	63	17,0	1	5,6	7	23,3	15,789	6	0,015(*)
	31-40	165	44,6	11	61,1	19	63,3			
	41-50	125	33,8	6	33,3	1	3,3			
	51 ve üzeri	17	4,6	0	0,0	3	10,0			
Mesleki kıdem	6 yıldan az	43	11,6	0	0,0	2	6,7	7,875	6	0,247
	7-13 yıl	134	36,2	11	61,1	12	40,0			
	14-20 yıl	133	35,9	6	33,3	13	43,3			
	21 yıl ve üzeri	60	16,2	1	5,6	3	10,0			

*p<0.05

Öğretmenlerin kullandıkları bireysel krediler için borçlanma sürelerini belirleme durumları ile yaşları arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0.05).

Fakat öğretmenlerin kullandıkları bireysel kredileri için borçlanma sürelerini belirleme durumları ile cinsiyet, medeni durum ve mesleki kıdem arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır (p>0.05).

Tablo 31. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Kredi Kartına İlişkin Tutum Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t-Testi Sonuçları

Seçenekler	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	T	P
Kredi kartı kullanımı bireyi mutlu etmektedir.	Kadın	308	2,66	1,238	-2,878	0,004*
	Erkek	110	3,06	1,301		
Kredi kartını fazla kullanmak bireyleri rahatsız etmektedir.	Kadın	308	2,02	1,121	-0,423	0,673
	Erkek	110	2,07	1,171		
Kredi kartı limit ölçüsünde harcama yapma imkanı sağlamaktadır.	Kadın	308	2,56	1,213	-1,895	0,059
	Erkek	110	2,82	1,175		
Kredi kartı mal ve hizmet alımında geç ödeme avantajı sağlamaktadır.	Kadın	308	2,19	1,081	-2,181	0,030*
	Erkek	110	2,45	1,146		
Kredi kartı kullanmanın maliyeti çok yüksektir.	Kadın	308	2,69	1,245	0,601	0,548
	Erkek	110	2,61	1,212		
Kredi kartı kişilerin harcama eğilimini artırmaktadır.	Kadın	308	1,71	1,004	-0,404	0,687
	Erkek	110	1,75	0,869		
Kredi kartı sadece acil durumlarda kullanılmalıdır.	Kadın	308	2,36	1,246	2,512	0,012*
	Erkek	110	2,03	0,981		
Kredi kartı güvenilirdir.	Kadın	308	2,81	1,098	0,337	0,737
	Erkek	110	2,76	1,149		
Kredi kartı risksizdir.	Kadın	308	3,25	1,080	-1,984	0,048*
	Erkek	110	3,50	1,225		
Kredi kartı kişilere prestij sağlamaktadır.	Kadın	308	3,64	1,225	-0,629	0,529
	Erkek	110	3,73	1,157		
Kredi kartı beklenmedik olaylar karşısında maddi-manevi güvence sağlamaktadır.	Kadın	308	2,16	1,007	-3,445	0,001*
	Erkek	110	,55	,105		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre tutum puanlarının t-testine göre analizi incelendiğinde; kredi kartı kullanımı bireyi mutlu etmektedir, kredi kartı mal ve hizmet alımında geç ödeme avantajı sağlamaktadır, kredi kartı sadece acil durumlarda kullanılmalıdır, kredi kartı risksizdir, kredi kartı beklenmedik olaylar karşısında maddi güvence sağlamaktadır maddeleri istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$).

Tablo 32. Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Kredi Kartına İlişkin Tutum Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t-Testi Sonuçları

Seçenekler	Medeni Durum	N	$\bar{X}$	S	T	P
Kredi kartı kullanımı bireyi mutlu etmektedir.	Evli	367	2,77	1,25	-0,098	0,922
	Bekâr	51	2,78	1,36		
Kredi kartını fazla kullanmak bireyleri rahatsız etmektedir.	Evli	367	1,99	1,10	-1,890	0,059
	Bekâr	51	2,31	1,33		
Kredi kartı limit ölçüsünde harcama yapma imkanı sağlamaktadır.	Evli	367	2,62	1,22	-0,469	0,639
	Bekâr	51	2,71	1,10		
Kredi kartı mal ve hizmet alımında geç ödeme avantajı sağlamaktadır.	Evli	367	2,29	1,13	1,516	0,130
	Bekâr	51	2,04	0,85		
Kredi kartı kullanmanın maliyeti çok yüksektir.	Evli	367	2,68	1,21	0,503	0,615
	Bekâr	51	2,59	1,39		
Kredi kartı kişilerin harcama eğilimini artırmaktadır.	Evli	367	1,74	0,98	0,747	0,456
	Bekâr	51	1,63	0,89		
Kredi kartı sadece acil durumlarda kullanılmalıdır.	Evli	367	2,31	1,19	1,990	0,047*
	Bekâr	51	1,96	1,15		
Kredi kartı güvenilirdir.	Evli	367	2,81	1,11	0,875	0,382
	Bekâr	51	2,67	1,13		
Kredi kartı risksizdir.	Evli	367	3,36	1,09	2,167	0,031*
	Bekâr	51	3,00	1,28		
Kredi kartı kişilere prestij sağlamaktadır.	Evli	367	3,66	1,19	-0,381	0,703
	Bekâr	51	3,73	1,36		
Kredi kartı beklenmedik olaylar karşısında maddi-manevi güvence sağlamaktadır.	Evli	367	2,28	1,03	1,059	0,290
	Bekâr	51	2,12	1,16		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin medeni durumlarına göre kredi kartına ilişkin tutum puanları t-testine göre analiz edildiğinde; “kredi kartı sadece acil durumlarda kullanılmalıdır” ve “kredi kartı risksizdir” ifadeleri istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$).

Tablo 33. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Kredi Kartına İlişkin Tutum Puanlarının Tek Yönlü Varyans (Anova) Sonuçları

Seçenekler	Yaş	N	$\bar{X}$	S	F	P
Kredi kartı kullanımı bireyi mutlu etmektedir.	21-30	71	2,80	1,24	0,038	0,990
	31-40	195	2,76	1,17	0,038	0,990
	41-50	132	2,77	1,38	0,038	0,990
	50+	20	2,70	1,59	0,038	0,990
Kredi kartı limit ölçüsünde harcama yapma imkanı sağlamaktadır.	21-30	71	1,76	0,98	2,211	0,086
	31-40	195	2,12	1,19	2,211	0,086
	41-50	132	1,97	1,05	2,211	0,086
	50+	20	2,60	1,35	2,211	0,086
Kredi kartı mal ve hizmet alımında geç ödeme avantajı sağlamaktadır.	21-30	71	2,55	1,09	0,518	0,670
	31-40	195	2,69	1,24	0,518	0,670
	41-50	132	2,51	1,20	0,518	0,670
	50+	20	3,20	1,15	0,518	0,670
Kredi kartı kullanmanın maliyeti çok yüksektir.	21-30	71	2,49	1,07	2,207	0,087
	31-40	195	2,79	1,21	2,207	0,087
	41-50	132	2,53	1,36	2,207	0,087
	50+	20	3,00	1,03	2,207	0,087
Kredi kartı kişilerin harcama eğilimini artırmaktadır.	21-30	71	1,56	0,86	2,994	0,031
	31-40	195	1,77	1,04	2,994	0,031
	41-50	132	1,66	0,85	2,994	0,031
	50+	20	2,25	1,21	2,994	0,031
Kredi kartı sadece acil durumlarda kullanılmalıdır.	21-30	71	2,11	1,09	2,028	0,109
	31-40	195	2,42	1,23	2,028	0,109
	41-50	132	2,17	1,19	2,028	0,109
	50+	20	2,05	1,00	2,028	0,109
Kredi kartı güvenilirdir.	21-30	71	2,87	1,08	0,347	0,792
	31-40	195	2,81	1,09	0,347	0,792
	41-50	132	2,72	1,13	0,347	0,792
	50+	20	2,85	1,35	0,347	0,792
Kredi kartı risksizdir.	21-30	71	3,27	1,16	1,574	0,195
	31-40	195	3,40	1,06	1,574	0,195
	41-50	132	3,30	1,13	1,574	0,195
	50+	20	2,85	1,50	1,574	0,195
Kredi kartı kişilere prestij sağlamaktadır.	21-30	71	3,65	1,33	0,506	0,678
	31-40	195	3,74	1,21	0,506	0,678
	41-50	132	3,58	1,15	0,506	0,678
	50+	20	3,55	1,10	0,506	0,678
Kredi kartı beklenmedik olaylar karşısında maddi-manevi güvence sağlamaktadır.	21-30	71	2,37	1,06	0,491	0,688
	31-40	195	2,28	1,09	0,491	0,688
	41-50	132	2,19	0,97	0,491	0,688
	50+	20	2,20	1,06	0,491	0,688

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşlarına göre kredi kartına ilişkin tutum puanları incelendiğinde; “kredi kartı kişilerin harcama eğilimini artırmaktadır” maddesindeki öğretmen tutumları arasında yaşlara ilişkin $F=2,99$ $p=0,031<0,05$ ’e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Post Hoc analizlerinden Tukey testi incelendiğinde bu anlamlı farklılık 50 ve üstü yaş düzeyine sahip öğretmenlerin tutumlarının diğer yaş düzeylerine sahip öğretmenlerin tutumlarından daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer maddeler incelendiğinde; öğretmenlerin tutumları arasında yaş düzeylerine göre hiçbir anlamlı farklılık olmadığı için tukey testi ifade edilmemiştir.

Tablo 34. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Kredi Kartına İlişkin Tutum Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}$	S	F	P
Kredi kartı kullanımı bireyi mutlu etmektedir.	6 yıldan az	45	2,93	1,321	0,531	0,661
	7-13 yıl	157	2,73	1,196		
	14-20 yıl	152	2,81	1,206		
	21 yıl +	64	2,66	1,525		
Kredi kartını fazla kullanmak bireyleri rahatsız etmektedir.	6 yıldan az	45	1,71	0,991	2,721	0,044*
	7-13 yıl	157	1,94	1,030		
	14-20 yıl	152	2,16	1,224		
	21 yıl +	64	2,20	1,198		
Kredi kartı limit ölçüsünde harcama yapma imkanı sağlamaktadır.	6 yıldan az	45	2,76	1,171	0,681	0,564
	7-13 yıl	157	2,54	1,206		
	14-20 yıl	152	2,70	1,233		
	21 yıl +	64	2,61	1,177		
Kredi kartı mal ve hizmet alımında geç ödeme avantajı sağlamaktadır.	6 yıldan az	45	2,09	1,041	3,111	0,026*
	7-13 yıl	157	2,09	1,009		
	14-20 yıl	152	2,41	1,113		
	21 yıl +	64	2,42	1,282		
Kredi kartı kullanmanın maliyeti çok yüksektir.	6 yıldan az	45	2,58	1,138	1,015	0,386
	7-13 yıl	157	2,80	1,152		
	14-20 yıl	152	2,57	1,295		
	21 yıl +	64	2,64	1,350		
Kredi kartı kişilerin harcama eğilimini artırmaktadır.	6 yıldan az	45	1,49	0,727	2,634	0,049*
	7-13 yıl	157	1,83	1,087		
	14-20 yıl	152	1,62	0,788		
	21 yıl +	64	1,88	1,148		
Kredi kartı sadece acil durumlarda kullanılmalıdır.	6 yıldan az	45	2,04	1,065	5,887	0,001*
	7-13 yıl	157	2,58	1,251		
	14-20 yıl	152	2,10	1,138		
	21 yıl +	64	2,08	1,103		
Kredi kartı güvenilirdir.	6 yıldan az	45	2,62	1,114	2,024	0,110
	7-13 yıl	157	2,71	1,021		
	14-20 yıl	152	2,97	1,159		
	21 yıl +	64	2,72	1,175		
Kredi kartı risksizdir.	6 yıldan az	45	3,24	1,300	0,678	0,566
	7-13 yıl	157	3,35	1,012		
	14-20 yıl	152	3,38	1,097		
	21 yıl +	64	3,16	1,312		
Kredi kartı kişilere prestij sağlamaktadır.	6 yıldan az	45	3,49	1,487	1,127	0,338
	7-13 yıl	157	3,77	1,160		
	14-20 yıl	152	3,68	1,171		
	21 yıl +	64	3,50	1,182		
Kredi kartı beklenmedik olaylar karşısında maddi-manevi güvence sağlamaktadır.	6 yıldan az	45	2,24	0,981	1,059	0,366
	7-13 yıl	157	2,22	1,046		
	14-20 yıl	152	2,38	1,103		
	21 yıl +	64	2,13	0,951		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre kredi kartlarına ilişkin tutum puanları incelendiğinde; “Kredi kartını fazla kullanmak bireyleri rahatsız etmektedir” maddesindeki öğretmen tutumları arasında mesleki kıdemlerine ilişkin $F=2,72$, $p=0,044 < 0,05$ ’e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Post Hoc analizlerinden Tukey testi incelendiğinde bu anlamlı farklılık; 21 yıl+mesleki kıdem ve 14-20 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin tutumlarının, 6 yıldan az mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin tutumlarından daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

“Kredi kartı mal ve hizmet alımında geç ödeme avantajı sağlamaktadır” maddesindeki öğretmen tutumları arasında mesleki kıdemlerine ilişkin $F=3,11$, $p=0,026 < 0,05$ ’e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Post Hoc analizlerinden Tukey testi incelendiğinde bu anlamlı farklılık; 21 yıl+mesleki kıdem ve 14-20 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin tutumlarının, 7-13 yıl mesleki kıdem ve 6 yıldan az mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin tutumlarından daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

“Kredi kartı kişilerin harcama eğilimini artırmaktadır” maddesindeki öğretmen tutumları arasında mesleki kıdemlerine ilişkin $F=2,63$, $p=0,049 < 0,05$ ’e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Post Hoc analizlerinden Tukey testi incelendiğinde bu anlamlı farklılık; 21 yıl+ mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin tutumlarının, 6 yıldan az mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin tutumlarından daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

“Kredi kartı sadece acil durumlarda kullanılmalıdır” maddesindeki öğretmen tutumları arasında mesleki kıdemlerine ilişkin $F=5,89$, $p=0,001 < 0,05$ ’e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Post Hoc analizlerinden Tukey testi incelendiğinde bu anlamlı farklılık; 7-13 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin tutumlarının diğer mesleki kıdem türlerine sahip olan öğretmenlerin tutumlarından daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer maddeler incelendiğinde; öğretmenlerin tutumları arasında yaş düzeylerine göre hiçbir anlamlı farklılık olmadığı için Tukey testi ifade edilmemiştir.

Tablo 35. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Bireysel Kredilere İlişkin Tutum Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t-Testi Sonuçları

Maddeler	Yaş	N	$\bar{X}$	S	T	P
Bireysel krediler, gelecekteki gelirlerin önceden kullanılmasını sağlamaktadır.	21-30	71	3,83	1,17	0,324	0,808
	31-40	195	3,89	1,11		
	41-50	132	3,92	1,07		
	51+	20	4,10	1,02		
Bireysel krediler, alışverişte büyük miktarda peşin para imkanı sağlamaktadır.	21-30	71	3,76	0,98	0,625	0,599
	31-40	195	3,56	1,14		
	41-50	132	3,57	1,10		
	51+	20	3,65	1,09		
Bireysel krediler, yapılan harcamalar ile elde edilen gelir arasındaki farkın kapatılmasını sağlamaktadır.	21-30	71	3,11	1,38	0,668	0,572
	31-40	195	3,04	1,23		
	41-50	132	3,15	1,12		
	51+	20	3,40	0,99		
Bireysel krediler, taşınabilir ve taşınmaz malların alımında kolaylık sağlamaktadır.	21-30	71	3,87	1,00	0,500	0,683
	31-40	195	3,85	1,02		
	41-50	132	3,73	1,01		
	51+	20	3,70	0,86		
Bireysel krediler, geliri aşan bazı hizmetlerden zamanında ve kolayca yararlanmayı sağlamaktadır.	21-30	71	3,80	1,02	0,400	0,753
	31-40	195	3,74	1,01		
	41-50	132	3,66	0,96		
	51+	20	3,80	0,83		
Bireysel kredilerin sağladığı satın alma kolaylığı, aileleri aşırı tüketime yöneltmektedir.	21-30	71	4,13	0,97	3,083	0,027*
	31-40	195	3,90	1,09		
	41-50	132	4,00	1,06		
	51+	20	3,35	0,81		
Bireysel kredi kullanımı, giderlerin artması yoluyla gelir düzeyinin yetersiz kalmasına ve borçlanmanın artmasına yol açmaktadır.	21-30	71	4,10	1,07	0,643	0,587
	31-40	195	4,07	1,06		
	41-50	132	4,02	1,03		
	51+	20	3,75	1,16		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşlarına göre bireysel kredilere ilişkin tutumları incelendiğinde; “Bireysel kredilerin sağladığı satın alma kolaylığı, aileleri aşırı tüketime yöneltmektedir” maddesindeki öğretmen tutumları arasında yaşlarına ilişkin $F=3,08$, $p=0,027<0,05$ ’e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Post Hoc analizlerinden Tukey testi incelendiğinde bu anlamlı farklılık; 21-30 yaş düzeyine sahip olan öğretmenlerin tutumlarının 51+yaş düzeyine sahip olan öğretmenlerin tutumlarından daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer maddeler incelendiğinde;

öğretmenlerin tutumları arasında yaş düzeylerine göre hiçbir anlamlı farklılık olmadığı için Tukey testi ifade edilmemiştir.

Tablo 36. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Bireysel Kredilere İlişkin Tutum Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t-Testi Sonuçları

Maddeler	Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}$	S	T	P
Bireysel krediler, gelecekteki gelirlerin önceden kullanılmasını sağlamaktadır.	6 yıldan az	45	4,00	1,13	0,618	0,604
	7-13 yıl	157	3,88	1,08		
	14-20 yıl	152	3,84	1,16		
	21+	64	4,03	0,99		
Bireysel krediler, alışverişte büyük miktarda peşin para imkanı sağlamaktadır.	6 yıldan az	45	3,87	0,97	3,796	0,010*
	7-13 yıl	157	3,69	1,04		
	14-20 yıl	152	3,38	1,16		
	21+	64	3,73	1,09		
Bireysel krediler, yapılan harcamalar ile elde edilen gelir arasındaki farkın kapatılmasını sağlamaktadır.	6 yıldan az	45	3,51	1,22	2,221	0,085
	7-13 yıl	157	2,99	1,24		
	14-20 yıl	152	3,09	1,21		
	21+	64	3,14	1,13		
Bireysel krediler, taşınabilir ve taşınmaz malların alımında kolaylık sağlamaktadır.	6 yıldan az	45	3,78	1,11	2,288	0,078
	7-13 yıl	157	3,96	0,92		
	14-20 yıl	152	3,66	1,07		
	21+	64	3,80	0,96		
Bireysel krediler, geliri aşan bazı hizmetlerden zamanında ve kolayca yararlanmayı sağlamaktadır.	6 yıldan az	45	4,00	1,02	1,328	0,265
	7-13 yıl	157	3,68	0,99		
	14-20 yıl	152	3,72	0,97		
	21+	64	3,69	0,99		
Bireysel kredilerin sağladığı satın alma kolaylığı, aileleri aşırı tüketime yöneltmektedir.	6 yıldan az	45	4,27	0,94	1,875	0,133
	7-13 yıl	157	3,91	1,09		
	14-20 yıl	152	3,95	0,97		
	21+	64	3,80	1,22		
Bireysel kredi kullanımı, giderlerin artması yoluyla gelir düzeyinin yetersiz kalmasına ve borçlanmanın artmasına yol açmaktadır.	6 yıldan az	45	4,22	1,04	1,220	0,302
	7-13 yıl	157	4,06	1,02		
	14-20 yıl	152	4,05	1,00		
	21+	64	3,84	1,25		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre bireysel kredilere ilişkin tutum puanları incelendiğinde; “Bireysel krediler, alışverişte büyük miktarda peşin para imkanı sağlamaktadır”maddesindeki öğretmen tutumları arasında mesleki

kıdemlerine ilişkin $F=3,80$, $p=0,01<0,05$ 'e göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Post Hoc analizlerinden Tukey testi incelendiğinde bu anlamlı farklılık; 6 yıldan az mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin tutum puanlarının, 14-20 yıl mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin tutum puanlarından daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer maddeler incelendiğinde; öğretmenlerin tutumları arasında mesleki kıdemlerine göre hiçbir anlamlı farklılık olmadığı için Tukey testi ifade edilmemiştir.

Tablo 37. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Bireysel Kredilere İlişkin Tutum Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t-Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	T	P
Bireysel krediler, gelecekteki gelirlerin önceden kullanılmasını sağlamaktadır.	Kadın	308	3,91	1,11	0,196	0,845
	Erkek	110	3,88	1,08	-2,336	0,020*
Bireysel krediler, alışverişte büyük miktarda peşin para imkanı sağlamaktadır.	Kadın	308	3,60	1,11	-0,170	0,865
	Erkek	110	3,62	1,07	-1,535	0,126
Bireysel krediler, yapılan harcamalar ile elde edilen gelir arasındaki farkın kapatılmasını sağlamaktadır.	Kadın	308	3,13	1,22	0,760	0,447
	Erkek	110	3,03	1,20		
Bireysel krediler, taşınabilir ve taşınmaz malların alımında kolaylık sağlamaktadır.	Kadın	308	3,87	1,00	1,987	0,048*
	Erkek	110	3,65	1,00		
Bireysel krediler, geliri aşan bazı hizmetlerden zamanında ve kolayca yararlanmayı sağlamaktadır.	Kadın	308	3,82	0,95	3,332	0,001*
	Erkek	110	3,46	1,05	-2,558	0,0011*
Bireysel kredilerin sağladığı satın alma kolaylığı, aileleri aşırı tüketime yöneltmektedir.	Kadın	308	3,96	1,05	0,414	0,679
	Erkek	110	3,91	1,08		
Bireysel kredi kullanımı, giderlerin artması yoluyla gelir düzeyinin yetersiz kalmasına ve borçlanmanın artmasına yol açmaktadır.	Kadın	308	4,03	1,04	-0,477	0,634
	Erkek	110	4,08	1,09		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre bireysel kredilere ilişkin tutum puanları t-testine göre analiz edildiğinde; “bireysel krediler, gelecekteki gelirlerin önceden kullanılmasını sağlamaktadır”, “bireysel krediler taşınabilir ve taşınmaz

malların alımında kolaylık sağlamaktadır” ve “bireysel krediler, geliri aşan bazı hizmetlerden zamanında ve kolayca yararlanmayı sağlamaktadır” ifadeleri istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. ($p<0.05$).

Tablo 38. Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Bireysel Kredilere İlişkin Tutumlarının t-Testi Sonuçları

Maddeler	Medeni Durum	N	$\bar{X}$	S	T	P
Bireysel krediler, gelecekteki gelirlerin önceden kullanılmasını sağlamaktadır.	Evli	367	3,85	1,13	-2,336	0,020*
	Bekâr	51	4,24	0,84		
Bireysel krediler, alışverişte büyük miktarda peşin para imkanı sağlamaktadır.	Evli	367	3,57	1,11	-1,535	0,126
	Bekâr	51	3,82	0,95		
Bireysel krediler, yapılan harcamalar ile elde edilen gelir arasındaki farkın kapatılmasını sağlamaktadır.	Evli	367	3,08	1,22	-0,954	0,340
	Bekâr	51	3,25	1,20		
Bireysel krediler, taşınabilir ve taşınmaz malların alımında kolaylık sağlamaktadır.	Evli	367	3,75	1,04	-2,960	0,003*
	Bekâr	51	4,20	0,63		
Bireysel krediler, geliri aşan bazı hizmetlerden zamanında ve kolayca yararlanmayı sağlamaktadır.	Evli	367	3,68	1,02	-2,558	0,011*
	Bekâr	51	4,06	0,65		
Bireysel kredilerin sağladığı satın alma kolaylığı, aileleri aşırı tüketime yönleltmektedir.	Evli	367	3,89	1,08	-2,824	0,005*
	Bekâr	51	4,33	0,77		
Bireysel kredi kullanımı, giderlerin artması yoluyla gelir düzeyinin yetersiz kalmasına ve borçlanmanın artmasına yol açmaktadır.	Evli	367	3,99	1,07	-2,852	0,005*
	Bekâr	51	4,43	0,81		

Araştırmaya katılan öğretmenlerin medeni durumlarına göre bireysel kredilere ilişkin tutum puanları t-testine göre analiz edildiğinde; “bireysel krediler, gelecekteki gelirlerin önceden kullanılmasını sağlamaktadır”, “bireysel krediler taşınabilir ve taşınmaz malların alımında kolaylık sağlamaktadır”, “bireysel krediler geliri aşan bazı hizmetlerden zamanında ve kolayca yararlanmayı sağlamaktadır”, “bireysel kredilerin sağladığı satın alma kolaylığı, aileleri aşırı tüketime yönleltmektedir” ve “bireysel kredi

kullanımı giderlerin artması yoluyla gelir düzeyinin yetersiz kalmasına ve borçlanmanın artmasına yol açmaktadır” ifadeleri istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Dünyadaki hızlı gelişmeler günümüz insanının karmaşık bir yaşam içerisinde hayatını devam etmesine neden olmaktadır. Özellikle bilim ve teknoloji alanında meydana gelen hızlı gelişmeler tüketiciler ve onların finans sistemi üzerinde önemli değişikliklerin olmasını sağlamaktadır. Bankaların ve finans kurumlarının verdiği kredi kartları ve bireysel krediler, bireylerin birçok ihtiyacını karşılamak amacıyla kredi kartının ve bireysel kredileri kullanımını önemli hale getirmiştir.

İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin kredi kartı ve bireysel kredileri kullanma durumlarının hangi düzeyde olduğu belirlenerek, elde edilen verilere dayalı olarak sonuç ve öneriler ortaya konulmuştur.

- Öğretmenlerin %85'i lisans mezunudur ve büyük çoğunluğunun geliri 4-5 bin lira civarındadır.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun maaşları tutarından fazla kredi kartı harcaması yapmamaktadır ve öğretmenlerin büyük çoğunluğu kredi kartı kullanmanın kişilere prestij sağladığını düşünmektedirler.
- Öğretmenlerin bireysel kredi borçlarını ödeme süreleri ile cinsiyetleri, yaşları ve mesleki kıdemleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.($p<0.05$)
- Öğretmenlerin tamamına yakını kredi kartı borçlarının tümünü ödemektedir.
- Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun maaşları tutarından daha fazla kredi kartı harcaması yapmadığı ve harcadıkları tutar kadar aylık kredi kartı borçlarını ödedikleri görülmüştür.

- Öğretmenlerin büyük bir oranının maaş hesapları bulunan bankalardan kredi kartı aldıkları belirlenmiştir.
- Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kredi kartı ödemelerini yaparken otomatik ödemeyi tercih etmekte ve kredi kartları borçlarını düzenli olarak ödemekte oldukları belirlenmiştir.
- Öğretmenlerin kredi kartı ile yaptıkları harcamalarda birinci sırada market/gıda alışverişi, ikinci sırada giyim ve aksesuar, üçüncü sırada elektrikli eşyalarla ilgili harcama yaptıkları saptanmıştır.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısı sadece mal satın almak, dörtte birinden fazlası ise hem mal hem de hizmet satın almak amacıyla kredi kartı kullandıkları belirlenmiştir.
- Kredi kartı kullanan öğretmenlerin yarısından fazlasının harcamalarında kredi kartı limitini aşmadığı, yaklaşık dörtte birinin ise nadiren kredi kartı limitini aştığı dikkati çekmektedir.
- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu kredi kartlarını kullanım kolaylığı sağlamasından dolayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin dörtte üçünden fazlası kredi kartlarını, satın alınan mal ve hizmetleri taksitlendirme avantajından dolayı tercih etmekte olup, kredi kartlarını seçerken öncelikle uygulanan faiz oranlarını araştırmakta ve yıllık kart ücretlerini de dikkate aldıkları belirlenmiştir.
- Öğretmenlerin çoğunluğu elektrik/telefon ve su faturaları, devlet hastaneleri/sağlık ocakları ile ulaşım giderlerinde vergi borçları, ev kirası ve üniversite harçlarının kredi kartı ile ödenmesini istedikleri belirlenmiştir.
- Öğretmenlerin tamamına yakını son beş yıl içerisinde en az bir kez bireysel kredi kullanmış olup, bireysel kredilerde borçlanma sürelerini ödeme gücüne

göre belirlemekte ve bütçesini aşan ödemelerden uzak durdukları ortaya konmuştur.

- Öğretmenlerin bireysel kredileri; öncelikle ev, araba, arsa alımında, daha sonra maddi sıkıntı çektiğinde ve mal ve hizmet satın almak için kullandıkları belirlenmiştir.

5.2. Öneriler

Bu araştırmanın sonucuna bakıldığında ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin kredi kartı ve bireysel kredileri kullanımı konusunda ciddi problemler yaşamadığı belirlenmiştir. Ancak ülkemizdeki birçok kamuoyu araştırmasının verilerine ve zaman zaman basın yayında yer alan haberlere dayanarak milyonlarca kişinin kredi kartı ve bireysel kredi kullanımı konusunda mağdur duruma düştüğü de bilinmektedir.

İnsanların ihtiyaç duydukları mal ve hizmetlerin karşılanmasında, bankaların sunmuş olduğu bireysel bankacılık ürünleri olan kredi kartı ve bireysel krediler de kullanılmaktadır. Günümüz insanın kendisine sunulan finansal araçların çeşitliliği ve uygulama alanlarının çokluğunun büyümesine kapılabilmekte ve ödeme gücünün çok üstünde bir borç yükünün altına girebilmektedir. Türkiye’de yatırım ve kalkınma bankaları dışında hemen hemen tüm bankalar bireysel kredi ürünlerini çok cazip koşullarda sunmaktadır.

Kredi kartları günümüzde yaygın olarak kullanılan ödeme araçlarıdır. Kredi kartlarının kullanımıyla yakından ilgili olan bireysel kredilerde tüketicinin kullanımına sunulan bir başka ödeme şeklidir.

Kredi kartlarının ve bireysel kredilerin gün geçtikçe yaygın biçimde kullanımının arttığı görülmektedir. Merkez Bankasının banka istatistiklerine göre mevduat bankalarındaki tüketici kredileri % 26.94 artış göstermiştir. Aynı artışı kredi kartlarının kullanımında da görmek mümkündür. Örneğin geçen yıldan günümüze kadar bir yıllık dönem içinde kredi kartlarıyla yapılan alışveriş tutarının da %55.7 artış gösterdiği görülmektedir.

Kredi kartının ve bireysel kredilerin bu kadar yaygın olarak kullanılmasının nedeni ise çoğunlukla mecburiyetten kaynaklandığını da tüketiciler belirtmektedir.

Kredi kartı borcunu ödemeyen insanlar bunalıma girerek intihar etmekte ve cinnet geçirebilmektedir. Örneğin 2005 yılında kredi kartı borcunu ödeyemediği için 200'ün üzerinde intihar vakası olduğu gazete haberlerine yansımıştır. Tüketici Dernekleri Federasyonu'nun 2011 raporuna göre boşanmalarda kredi kartlarına olan borcun etkili olduğu da görülmektedir.

Kredi kartlarıyla ve bireysel kredi kullanılarak yapılan harcamalar hükümete göre kazanmadan harcamak olarak nitelendirilmekte ve kredi kartı kullanımıyla ilgili yeni düzenlemeler getirilme çalışmaları da sürmektedir. Kredi kartının kullanımına sınırlamalar getirilme çalışmaları sürmekte ve yakın zaman da uygulamaya konacağı haberlerde yer almaktadır.

İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin kredi kartı ve bireysel kredileri kullanımı konulu çalışmada öğretmenlerin kredi kartı ve bireysel kredi ödemelerinde bir sorun görünmüyor gibiyse de basında borçlarını ödeyemediğinden bunalıma girerek intihar eden kişilerle ilgili haberleri izlemekteyiz. Bu nedenle bu araştırma sonucunda şu önerilerde bulunmanın doğru olduğunu düşünüyoruz.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında şu önerilerde bulunabiliriz;

- Tüketicilerin kredi kartı ve bireysel kredileri kullanırken sahip olması gereken bilgiler konusunda yetkili kurumlar yoluyla bilgilendirilmeli ve bilinçlendirilmelidir.
- Dönemsel olarak değişen koşullar hakkında tüketicilere bilgilendirme yapılmalıdır. Tüketicilerin yasal hakları, kredi kartı ve bireysel kredileri kullanım şekli, ekonomik kaynakların kullanımı konusunda tüketici bilincinin geliştirilmesi, öğretmenlerin eğitici ve yönlendirici bilgilendirilmelerine ihtiyaç vardır.

- Bankalar arasında rekabet olması nedeniyle bireyler, tek bir bankaya bağımlı kalmadan, diğer bankaların sundukları ürünlerin vade, faiz, teminat, kredi limiti, geri ödeme şekli, taksit tutarı, masraf, komisyon vb. hususlara ilişkin yapacakları değerlendirme sonucuna göre karar vermeli ve krediyi kullanmadan önce de ödeme planını düzenlerken, mevcut durumlarında değişiklik meydana getirebilecek, işten çıkarma, çalıştığı kurumun zora girmesi, çalıştığı sektördeki dalgalanmalar, sağlık sorunları gibi riskler de göz önüne alarak esnek ödeme planlamalarını da yapmalıdır.
- Bireyler, bazen ev sahibi olma, otomobil ama ve bazen de günlük yaşantılarını sürdürme arzusu şeklinde ortaya çıkan ihtiyaçlarını karşılarırken, yapacakları öncelik sıralamasının yanı sıra, finansman şartları ve finansman faaliyetlerini de esas almalıdır. Bu bağlamda, ihtiyaçların belirlenmesinde, sıralanmasında ve karşılanmasında, gerek kişisel, gerek aile ve gerekse ülke ekonomisinin içinde bulunduğu koşullara uygun hareket etmesi yönünde tüketicinin eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi gereklidir.
- Tüketicilerin ekonomi bilincinin geliştirilmesi sorumluluğu, sadece borç verenlere yani bankalara bırakılmamalı ve devletin oluşturacağı düzenleme, mevzuat ve eğitim faaliyetleriyle, bu alanda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının konferans, panel ve tartışma platformlarıyla bireylerin bilinçlendirilmesi sağlamalıdır.
- Toplumun tamamının ekonomik alandaki bilinçlendirme çalışmaları için eğitimin değişik kademelerindeki öğrencilere ilgili derslerde konu olarak okutulması önerilir.
- Özellikle televizyon programlarında bilinçli tüketim, rasyonel tüketici davranışları konusunda programlara yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akçalı, M. (1997). *Avrupa ve Türkiye’de bireysel bankacılık uygulamaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akgül, A. (1997). *Tıbbi Araştırmalarda İstatistiksel Analiz Teknikleri*, Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu Matbaası.
- Aksakal, H. (2006). *Ailelerin bireysel kredi ve kredi kartı kullanım durumunun incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aksoy, E. (2005). *Türk bankacılık sisteminde bireysel krediler ve bankacılık altyapısının paylaşımı (Ortak ATM ve post kullanımı)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aksoy, T. (1998). *Çağdaş bankacılıktaki son eğilimler ve Türkiye’de uluslar üstü bankacılık. (Sistematik ve analitik bir yaklaşım)*. (Birinci Baskı). Yayın No: 109. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu.
- Altunışık, R., Çoşkun, R. Yıldırım ve E., Bayraktaroğlu, S. (2002). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri (SPSS Uygulamalı)*, Sakarya: Sakarya Kitapevi
- BKM (Bankalararası Kart Merkezi). (2011, 2012). *Raporlar*. Web: <http://www.bkm.com.tr/kredikarti9.html> adresinden 29.02.2012 tarihinde alınmıştır.
- Boz, H. (2009). *Tüketicilerin bireysel kredileri algılama şekilleri ile bireysel kredileri tüketim biçimleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çakmak, A. Ç.; Yurtsever, S. (2012). Kredi kartının plansız satın alma davranışına etkisi: Karabük Üniversitesi akademik personeline yönelik bir uygulama. *Tarih Kültür Sanat ve Araştırma Dergisi*, (ISSN:2147-06269).

- Cebe, Y. (2007). *İpotekli konut kredisi sistemi ve Türkiye uygulaması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çavuş, M. F. (2005). *Bireysel finansmanın temininde kredi kartları: Türkiye’de kredi kartı kullanımı üzerine bir araştırma*.
- Çırpan, B. (2004). *Kredi kartları*. Bursa.
- Danes, S. ; Hira, M. ; Tahira K. (1990). Knowlegde, beliefs and practices in the use credit cards. *Home Economics Research Journal*, (18). 223-235.
- Duman, E. K. (1998). *Genel olarak kredi kartı sisteminin işleyişi ve Türkiye’nin dış alım kredi kartı gelirleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Duranlar, S. (2004). Türkiye’de kredi kartları üzerine bir inceleme. *Ekonomik Yorumlar*, (482), 58-63.
- Emir, D. (1994). *Banka kredi kartlarının hizmetlerinin ve üye işyerleri Ve kart hamilleri açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Güney, A. (2007). *Banka işlemleri*, (Birinci Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Hany, P. H. (1985). The role of research in consumer affairs at American express. *Journal of Home Economics*. (77). 56-58.
- İbicioğlu, M. (2006). *Tüketici finansman şirketlerinin finansal sistem içindeki yeri ve Türkiye’de kredi kullandırılan diğer kurumlar ile karşılaştırmalı incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- İnağ, N. (1990). *Tüketici kredileri*. (TCMB).Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Araştırma Planlama ve Eğitim Genel Müdürlüğü. Tartışma Tebliği No:9011. Web: <http://www.tcmb.gov.tr/research/discus/9011tur.pdf> adresinden 4 Mart 2013 tarihinde alınmıştır.
- İnal, T. (2002). *Açıklamalı-içtihatlı tüketici kredileri ve tüketici kredisi sözleşmeleri: İsviçre Hukuku-Fransız Hukuku ve Avrupa Birliği Konseyi Yönergeleri Işığında*. (Birinci Baskı). Yayın No: 1244, İstanbul: Beta Basım ve Yayımları.
- Kahraman, M. (2001). *Bireysel bankacılıkta kredi pazarlama stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulamaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Tekışık Yayınevi.
- Karabulut, N. (2008). *Türkiye’de kredi kartı uygulaması ve kredi kartı kullanımının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, F. (2009). *Türkiye’de kredi kartı uygulaması*. İstanbul: Graphis Matbaa Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi.
- Kırdaban, M. İ. (2005) *Ödeme sistemlerindeki gelişmeler ve ödeme sistemlerinin finansal sistem istikrarı üzerindeki etkileri*. TCMB Uzmanlık Tezi.
- Korkmaz, S. , Gövdeli, Y. E. (2004). Türk bankacılığında alternatif dağıtım kanalları ve ürünleri ile bunların gelişiminde ve pazarlanmasında eğitimin önemi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl: 2012, Sayı:15, 1-18.
- Kuzu, K. (1992). *Kredi kartı ve uygulamaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Lown, J. M. (1988). Home equity moans: morgaging the future? *Journal of Home Economics*, 6-10.

- Mitchell, J. (1989). Credit cards, now technology and consumer. *Debt. Journal of Consumer Studies and Home Economics*. (13). 293- 306.
- Müslüman, A. (2000). *Bireysel bankacılık ürünleri ve muhasebesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Nazık, H. (1994). Tüketici kredileri ve ülkemizdeki durum. *Karınca*. (685), 31-39.
- Odabaşı, Y. (2006). *Tüketim kültürü: yetinen toplumdan tüketen topluma*. (İkinci Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- OECD. (2009). *Education at a glance 2009*. Paris: OECD.
- OECD. (2011). *Education at a glance 2011*. Paris.
- Özdemir, A. (1992). *Türkiye'deki kredi kartları uygulamasının değerlendirilmesi ve bir model önerisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özdemir, H. (1988). *Banka kredileri ve kredi isteklerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özoğlu, M. (2010). *Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Sorunları*. SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı Şubat 2010.
- Parasız, İ. (2005). *Para banka ve finansal piyasalar*. 7. Baskı, Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Reisoğlu, S. (2007). Konut edinme amaçlı konut finansmanı sözleşmeleri ve uygulama sorunları. *Bankacılar Dergisi*. Sayı: 61, 77.
- Sarıkaya, N. (2002). *Türkiye'de kredi kartı kullanım etkinliğinin artırılması ve kullanıcıların eğitiminin önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Sungurlu, B. Kredi kartı borçları ikiye katlandı. (5 Mayıs 2013), *Sözcü*, s.15.

Şakar, B. (2006). *Banka kredileri ve yönetimi*. (Birini Baskı), İstanbul: Beta Basım Yayım.

Şekerkaya, A. (1990). *Tüketici kredi kartı kabul kararı üzerine etki eden faktörler ve bir pilot araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tol, H. (2001). *Kredi kartlarının işletme satışları ve müşteri ilişkileri üzerine etkilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tunçay, C. M. (2002). *Tüketim teorileri ve tüketim teorilerinin bireysel bankacılık üzerine uygulanabilirliği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Takan, M. (2001). *Bankacılık teori uygulama ve yönetim*. (Birinci Baskı), Ankara: Nobel Yayın.

TBB (Türkiye Bankalar Birliği). (2012). *Tüketici kredileri ve konut kredileri istatistiki Raporlar*. Mart-2012 <http://www.tbb.org.tr/tr/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/mart-2012---tuketici-kredileri-ve-konut-kredileri-/1168> adresinden 07.04.2013 tarihinde alınmıştır.

Terzioğlu, K. (2007). *AB'ye uyum sürecinde Türkiye'de bireysel kredilendirme politikasında yapılan değişiklikler ve bu değişikliklerin hizmet içi eğitimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Turgut, M. F. ve Baykul, Y. (1992). *Ölçekleme teknikleri*. Ankara: ÖSYM Yayınları.

Yazıcı, M. (2011). Kredi kartı taleplerinin değerlendirilmesinde değişken analizi. *Maliye Finans Yazıları*, Sayı: 90.

Yazıcıoğlu, Y. (2003). *Tüketim Ekonomisi Ders Notları*. Ankara.

Yenici, V. A. (2006). *Türk bankacılık sistemi içerisinde bireysel bankacılık ürünleri ve muhasebeleştirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

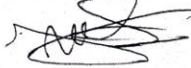
Yetim, S. (1997). Kredi kartları ve tüketici kredileri. *Sermaye Piyasası Kurulu*, Yayın No: 69.

Yılmaz, E. (2000). *Türkiye’de kredi kartı uygulaması ve ekonomik etkileri*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Zarakoğlu, A. (1971). *Para kredi ve iktisadi faaliyetler*. Türkiye Bankalar Birliği.

EKLER

EK 1. ALINAN İZİN ÖRNEKLERİ

	T.C. ANKARA VALİLİĞİ Milli Eğitim Müdürlüğü
Sayı : 14588481/605.99/133119 Konu: Araştırma izni	25/02/2013
GAZİ ÜNİVERSİTESİNE (Eğitim Bilimleri Enstitüsü)	
İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2012/13 nolu Genelgesi. b) 14/02/2013 tarih ve 850 sayılı yazınız.	
Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Ebru KAYNAK' ın "İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin kredi kartı ve bireysel kredi kullanım durumlarının incelenmesi" konulu tezi kapsamında çalışma yapma talebi Müdürlüğümüzce uygun görülmüş ve araştırmanın yapılacağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bilgi verilmiştir.	
Anket örneklerinin (7 sayfa) araştırmacı tarafından uygulama yapılacak sayıda çoğaltılması ve çalışmanın bitiminde iki örneğinin (cd ortamında) Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne gönderilmesini rica ederim.	
İlhan KOÇ Müdür a. Şube Müdürü	
Güvenli Elektronik İmza Aslı ile Aynıdır 25/2/2013 Yaşar SUBAŞI Şef	
Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi http://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 1967-d945-3d22-b87c-f844 kodu ile yapılabilir.	
Konya yolu Başkent Öğretmen Evi arkası Beşevler ANKARA e-posta: istatistik06@meb.gov.tr	Ayrıntılı bilgi için: Nermin ÇELENK Tel: (0 312) 221 02 17/134-135

EK 2. ARAŞTIRMA İÇİN İZİN VERİLEN OKUL LİSTESİ

İLKÖĞRETİM OKULALRINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN KREDİ KARTI ve BİREYSEL KREDİLERİ KULLANIM DURUMLARINI BELİRLEMEK İÇİN ANKET UYGULANACAK OKULLARIN LİSTESİ

S. No	İLÇE	OKUL ADI
1	ALTINDAĞ	NAZİFE HATUN İLKÖĞRETİM OKULU
2	ALTINDAĞ	HAYME HATUN İLKÖĞRETİM OKULU
3	ALTINDAĞ	BATTALGAZI İLKÖĞRETİM OKULU
4	ALTINDAĞ	ABDULLAH TOKUR İLKÖĞRETİM OKULU
5	ALTINDAĞ	ÖZDEMİR GÜROCAK İLKÖĞRETİM OKULU
6	ALTINDAĞ	TÜRKERLER İLKÖĞRETİM OKULU
7	ALTINDAĞ	24 KASIM İLKÖĞRETİM OKULU
8	ALTINDAĞ	AHİLER İLKÖĞRETİM OKULU
9	ALTINDAĞ	CUMHURİYET İLKÖĞRETİM OKULU
10	ALTINDAĞ	ÇOCUK SEVENLER DERNEĞİ İLKÖĞRETİM OKULU
11	KEÇİÖREN	ÇAĞLAR İLKÖĞRETİM OKULU
12	KEÇİÖREN	MECİDİYE İLKÖĞRETİM OKULU
13	KEÇİÖREN	KAMİL OCAK İLKÖĞRETİM OKULU
14	KEÇİÖREN	KARACAOĞLAN İLKÖĞRETİM OKULU
15	KEÇİÖREN	23 NİSAN İLKÖĞRETİM OKULU
16	KEÇİÖREN	HACI SABANCI İLKÖĞRETİM OKULU
17	KEÇİÖREN	HACI MUSTAFA TARMAN İLKÖĞRETİM OKULU
18	KEÇİÖREN	FEVZİ ATLIOĞLU İLKÖĞRETİM OKULU
19	KEÇİÖREN	İSMAİL ENDERUNİ İLKÖĞRETİM OKULU
20	KEÇİÖREN	MEHMET EMİN YURDAKUL İLKÖĞRETİM OKULU
21	ÇANKAYA	ARJANTİN İLKÖĞRETİM OKULU
22	ÇANKAYA	TALATPAŞA İLKÖĞRETİM OKULU
23	ÇANKAYA	REŞATBEY İLKÖĞRETİM OKULU
24	ÇANKAYA	KEMAL ATATÜRK İLKÖĞRETİM OKULU
25	ÇANKAYA	AHMET BARINDIRIR İLKÖĞRETİM OKULU
26	ÇANKAYA	İL GENEL MECLİSİ İLKÖĞRETİM OKULU
27	ÇANKAYA	KILIÇ ALİ PAŞA İLKÖĞRETİM OKULU
28	ÇANKAYA	AHMET YESEVİ İLKÖĞRETİM OKULU
29	ÇANKAYA	ATASÜLÜN İLKÖĞRETİM OKULU
30	ÇANKAYA	PAKİZE ERDOĞDU İLKÖĞRETİM OKULU
31	SİNCAN	100. YIL İLKÖĞRETİM OKULU
32	SİNCAN	GAZNELİ İLKÖĞRETİM OKULU
33	SİNCAN	ULUBATLI HASAN İLKÖĞRETİM OKULU
34	SİNCAN	AHMET ANDİÇEN İLKÖĞRETİM OKULU
35	SİNCAN	NEDRET ARIF İLKÖĞRETİM OKULU
36	SİNCAN	ÖZKENT AKBİLEK İLKÖĞRETİM OKULU
37	SİNCAN	CUMHURİYET İLKÖĞRETİM OKULU
38	SİNCAN	SİNCAN İMKB İLKÖĞRETİM OKULU
39	SİNCAN	Dr. NURETTİN - BEYHAN ELBİR İLKÖĞRETİM OKULU
40	SİNCAN	KORKUT ATA İLKÖĞRETİM OKULU
41	YENİMAHALLE	EMİN SAĞLAMER İLKÖĞRETİM OKULU
42	YENİMAHALLE	ERGAZİ İLKÖĞRETİM OKULU
43	YENİMAHALLE	MEHMET EMİN YURDAKUL İLKÖĞRETİM OKULU
44	YENİMAHALLE	NECMİ ŞAHİN İLKÖĞRETİM OKULU
45	YENİMAHALLE	OSTİM İLKÖĞRETİM OKULU
46	YENİMAHALLE	ŞEHİT MAHMUT ÖZDEMİR İLKÖĞRETİM OKULU
47	YENİMAHALLE	ŞEHİT İBRAHİM ÇOBAN İLKÖĞRETİM OKULU
48	YENİMAHALLE	NASRETTİN HOCA İLKÖĞRETİM OKULU
49	YENİMAHALLE	ÖĞRETMEN KUBİLAY İLKÖĞRETİM OKULU
50	YENİMAHALLE	HAZAR İLKÖĞRETİM OKULU

EK 3. ANKET FORMU

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN KREDİ KARTI VE BİREYSEL KREDİ KULLANIM DURUMLARININ İNCELENMESİ

Bu anket formu kredi kartı ve bireysel kredi kullanan ilköğretim öğretmenlerinin kredi kartı ve bireysel kredileri kullanma durumlarını belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Elde edilecek olan veriler yüksek lisans tezi araştırmasında kullanılacaktır. Vereceğiniz cevapların kendi görüşleriniz olmasını diler, katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Ebru KAYNAK

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Aile ve Tüketici Bilimleri Eğitimi Bölümü

I. BÖLÜM

Aşağıda kişisel özelliklerinizi belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Lütfen kendinize en uygun seçeneği işaretleyiniz.

1. Branşınız?

- 1() Branş Öğretmeni 2() Okulöncesi Öğretmenliği 3() Sınıf Öğretmeni

2. Cinsiyetiniz?

- 1() Kadın 2() Erkek

3. Medeni durumunuz?

- 1() Evli 2() Bekar 3() Dul veya boşanmış

4. Yaşınız?

- 1() 21-30 arası 2() 31-40 arası 3() 41-50 arası 4() 51 ve üzeri

5. Öğrenim durumunuz?

- 1() Önlisans 2() Lisans 3() Yüksek Lisans 4() Doktora

6. Öğretmenlikte toplam hizmet süreniz?

- 1() 6 yıldan az 2() 7-13 yıl 3() 14-20 yıl 4() 21 yıl ve üzeri

7. Çalıştığınız okul türü?

- 1() Anaokulu 2() İlkokul 3() Ortaokul

8. Ailenizde kaç kişi yaşıyorsunuz?

- 1() 1 kişi 2() 2 kişi 3() 3 kişi 4() 4 kişi 5() 5 kişi ve üzeri

9. Ailenizin gelir durumu nedir?

- 1() 1700-2000 TL arası
2() 2001-3000 TL arası
3() 3001-4000 TL arası
4() 4001-5000 TL arası
5() 5000 TL ve üzeri

II. BÖLÜM

1. Hangi kredi kartlarına sahipsiniz?

- 1() Bonus Kart
- 2() Visa Kart
- 3() Advantage Kart
- 4() Maksimum Kart
- 5() World Kart
- 6() Gold Kart
- 7() Master Kart
- 8() Diğer (Lütfen belirtiniz.).....

2. Kredi kartınızla yaptığınız aylık ortalama harcamalar ne kadardır?

- 1() 1000 TL'den az
- 2() 1001–2000 TL arası
- 3() 2001- 3000 TL arası
- 4() 3001–4000 TL arası
- 5() 4001- 5000 TL arası
- 6() 5000 TL'den fazla

3. Kredi kartınıza yaptığınız aylık ödeme ortalama ne kadardır?

- 1() 1000 TL'den az
- 2() 1001–2000 TL arası
- 3() 2001- 3000 TL arası
- 4() 3001–4000 TL arası
- 5() 4001- 5000 TL arası
- 6() 5000 TL'den fazla

4. Kredi kart/kartlarınıza nasıl sahip oldunuz?

- 1() Maaş hesabı ile
- 2() Bankaya başvuruda bulunarak
- 3() Bankanın isteğiyle dışıyla göndermesiyle
- 4() Banka dışında bir stantta form doldurarak
- 5() Aile bireylerinden birinin ek kartı ile
- 6() Diğer (Lütfen belirtiniz.).....

5. Kredi kartı ödemelerinizde en çok kullandığınız ödeme biçimi hangisidir?

- 1() Otomatik ödeme
- 2() İnternet bankacılığı
- 3() PTT şubelerine yatırarak
- 4() ATM makinelerinden
- 5() Banka şubeleri aracılığıyla

6. Kredi kartı ile yaptığınız harcamalarda ödeme miktarını nasıl belirlersiniz?

- 1() Hesap özeti elime geçince tamamını öderim.
- 2() Hesap özeti elime geçtikten sonra bir kısmını ödeyip, geri kalanını gecikme bedeliyle öderim.
- 3() Hesap özeti elime geçtikten sonra, asgari ödeme tutarını öderim.
- 4() Ödemelerim hep gecikmelidir.
- 5() Diğer (Lütfen belirtiniz.).....

7. Kredi kart/kartları ile genellikle hangi tür harcamalarda bulunduğunuzu önem derecesine göre(1,2,3 şeklinde) sıralayınız.

- 1() Elektrikli eşyalar (buzdolabı, ütü, fırın vs.)
- 2() Giyim ve aksesuar (elbise, kolye, ayakkabı vs.)
- 3() Seyahat harcamaları (bilet, konaklama vs.)
- 4() Yemek yeme (lokantada yemek yeme, dışarıdan yemek siparişi vs.)
- 5() Sağlıkla ilgili harcamalar (ilaç ve medikal ürünler satın alma vs.)
- 6() Kişisel bakımla ilgili ürünler (krem, parfüm vs.)
- 7() Güzellik hizmetleri (zayıflama, masaj vs.)
- 8() Market/gıda alışverişi
- 9() Mobilya ve dekorasyon
- 10() Sigortacılık(ev sigortası, kasko s.)
- 11() Kuyumculuk (altın, gümüş vb. takı satın alma)
- 12() Yapı malzemeleri/hırdavat/ nalburiye
- 13() Doğrudan pazarlama (tv.reklamları vb. siparişlerinin ödenmesi)
- 13() Diğer (Lütfen belirtiniz.).....

8. Kredi kart/kartlarınızı en çok hangi amaçla kullanıyorsunuz?

- 1() Nakit para çekmek
- 2() Mal satın almak
- 3() Hizmet satın almak
- 4() Nakit para çekmek+ Mal satın almak
- 5() Nakit para çekmek+ Hizmet satın almak
- 6() Mal ve Hizmet satın almak
- 7() Nakit para çekmek+ Mal satın almak+ Hizmet satın almak

9. Kredi kartı harcamalarınızda limiti aşar mısınız?

- 1() Asla 2() Nadiren 3() Ara sıra 4() Sık sık 5() Her zaman

10. Kredi kart/kartları ile genellikle hangi tür harcamalarda bulunduğunuzu ilk üç nedeni önem derecesine göre(1,2,3 şeklinde) sıralayınız.

- 1() Prestij sağlama
- 2() Yakınların tavsiyesi
- 3() Kullanım kolaylığı
- 4() Sağladığı avantajlar
- 5() Kredi kartı ile alışveriş yapma ile para çekmenin kolaylığı
- 6() Uygulanan faiz oranları
- 7() Bankanın olumlu imajı
- 8() Diğer (Lütfen belirtiniz.).....

11. Kredi kartlarının sunduğu en çok hangi özelliği kullanmayı tercih ediyorsunuz?

- 1() Taksitlendirme
- 2() Puan biriktirme
- 3() Kredi kartlarına sağlanan indirim nedeniyle
- 4() Diğer (Lütfen belirtiniz.).....

12. Kredi kartınızı seçerken hangi özelliklerini değerlendirerek sahip olmak istersiniz?

- 1() Faiz oranları
- 2() Müşteri sadakat programları
- 3() Yıllık ücretler
- 4() Dünya çapında geçerlilik
- 5() Diğer (Lütfen belirtiniz.).....

13. Kredi kartlarının aşağıdaki kurum/ kuruluşlarla ilgili ödemeler konusunda ne düşünüyorsunuz?

	Kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmelidir	Bu konuda kararsızım	Kredi kartı kullanılarak kesinlikle ödenmemelidir.
1. Elektrik/telefon ve su faturaları			
2.Devlet hastaneleri/ sağlık ocakları			
3.Ulaşım			
4.Ticari taksiler			
5.Ev kirası			
6.Üniversite harçları			
7.Devlet dairelerinde			
8.Vergi borçlarında			

14. Aşağıda size kredi kartları ile ilgili birtakım görüşler sunulmuştur. (Tabloda uygun bulduğunuz cevaba X işareti koyunuz.)

Kredi kartı ile ilgili görüşleriniz	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Kredi kartı kullanımı bireyleri mutlu etmektedir.					
2. Kredi kartını fazla kullanmak bireyleri rahatsız etmektedir.					
3. Kredi kartı limit ölçüsünde harcama yapma imkanı sağlamaktadır.					
4. Kredi kartı mal ve hizmet alımında geç ödeme avantajı sağlamaktadır.					
5. Kredi kartı kullanmanın maliyeti çok yüksektir.					
6. Kredi kartı kişilerin harcama eğilimini artırmaktadır.					
7. Kredi kartı sadece acil durumlarda kullanılmalıdır.					
8. Kredi kartları güvenilirdir.					
9. Kredi kartları risksizdir.					
10.Kredi kartı kişilere prestij sağlamaktadır.					
11. Kredi kartı beklenmedik olaylar karşısında maddi-manevi güvence sağlamaktadır.					

III. BÖLÜM

1. Ailenizde siz ya da diğer bireyler, bireysel kredi kullandı mı?

1() Evet 2() Hayır

2. Son beş yıl içerisinde kullandığınız bireysel kredi sayısı kaçtır?

1() 0 2() 1 3() 2 4() 3 5() 4 ve daha fazla

3. Kullandığınız bireysel kredilerin en fazla borçlanma süreleri ne kadardır?

1() 1 ay- 6 ay 4() 25 ay- 36 ay 7() 61 ay- 72 ay
2() 7 ay- 12 ay 5() 37 ay- 48 ay 8() Diğer.....
3() 13- 24 ay 6() 49 ay- 60 ay

4. Bireysel kredilerden yararlanmak istediğiniz zaman bankaların faizlerini araştırır mısınız?

1() Evet 2() Bazen 3() Hayır

5. Bireysel kredilerin borçlanma sürelerini neye göre belirlersiniz?

1() Ödeme gücüne göre belirlerim.
2() Uzun vadeye yayarak küçük miktarlarda ödemeyi tercih ederim.
3() Uzun vadeli ödemeyi çok faiz işlediği için tercih etmem.

6. Kullandığınız bireysel krediler içinde en yüksek limit ne kadardı?

- 1() 10000 TL ve altı 4() 100001- 150000 TL arası
 2() 10001 -50000 TL arası 5() 150001- 200000 TL arası
 3() 50001- 100000 TL arası 6() 200001 TL ve üzeri

7. Hangi durumlarda bireysel kredi kullanırsınız?

- 1() Nakit sıkıntısı çektiğimde
 2() İhtiyacım olan mal ve hizmetleri satın almakta zorlandığımda
 3() Ev, arsa, araba gibi tek kalemde almakta zorlanacağım mal edinimlerimde
 4() Başkalarından para istemenin sıkıntısını yaşamak istemediğimden
 5() Diğer (Lütfen belirtiniz.).....

8. Aşağıdaki belirtilen durumlarda bireysel kredi/ kredileri ne kadar sıklıkla kullanırsınız?

		Sık sık kullanırım.	İhtiyacım olduğunda kullanırım.	Hiç kullanmam.
1	Tüketici/İhtiyaç Kredisi			
2	Taşıt kredisi			
3	Mesleki ihtiyaç kredisi			
4	Evlilik kredisi			
5	Eğitim kredisi			
6	Konut kredisi			
7	Sağlık kredisi			
8	İnşaat tamamlama kredisi			
9	Tatil kredisi			
10	Eşya kredisi			

9. Aşağıda size bireysel krediler ile ilgili birtakım görüşler sorulmuştur. (Tabloda uygun bulduğunuz cevaba X işareti koyunuz.)

		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1	Bireysel krediler, gelecekteki gelirlerin önceden kullanılmasını sağlamaktadır.					
2	Bireysel krediler, alışverişte büyük miktarda peşin para imkanı sağlamaktadır.					
3	Bireysel krediler, yapılan harcamalar ile elde edilen gelir arasındaki farkın kapatılmasını sağlamaktadır.					
4	Bireysel krediler, taşınabilir ve taşınmaz malların alımında kolaylık sağlamaktadır.					
5	Bireysel krediler, geliri aşan bazı hizmetlerden zamanında ve kolayca yararlanmayı sağlamaktadır.					
6	Bireysel kredilerin sağladığı satın alma kolaylığı, aileleri aşırı tüketime yöneltmektedir.					
7	Bireysel kredi kullanımı, giderlerin artması yoluyla gelir düzeyinin yetersiz kalmasına ve borçlanmanın artmasına yol açmaktadır.					